

די חסידישע פרשה

מאמרים על פרשיות השבוע ומועדי השנה
מלוקטים מספרי תורה אור ולקוטי תורה

ד"ר ויקח קרח בן יצהר וגו'

ביאור ענין מחלוקת קרח ע"פ חסידות

יו"ל לש"פ קורח ה'תשע"ו

מחולק לסעיפים עם פיסוק מלא,
בהוספת ביאורים, פיענוחים, הערות וציונים

שנה ה' / גליון קצ"ו

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושיש לבריאה

פתח דבר

לקראת שבת פ' קרח, הננו מתכבדים להגיש לקהל שוחרי התורה ולומדי, את הקונטרס 'די חסידישע פרשה', והוא פירוש וביאור על מאמרי חסידות דפרשיות השבוע ומועדי השנה, מלוקטים מספרי תורה אור ולקוטי תורה לרבינו הזקן. ומטרתו להקל בלימוד ה'חסידישע פרשה' בכל שבוע.

הביאור מבוסס על המאמרים המיוסדים על דרוש זה וכן על עוד 'הנחות' מאותו הדרוש (כגון: מספר מאמרי אדמו"ר הזקן, תורת חיים, מאמרי אדמו"ר האמצעי, אור התורה וכו'). גם ביאורי המושגים מיוסדים על מקומות אחרים בדא"ח אשר שם מבואר הענין באריכות וביאור יותר (כידוע ש'דברי תורה עניים במקום אחד ועשירים במקום אחר').

בכדי להקל על הלומד והמעייין, הגהות כ"ק אדמו"ר הצ"צ נדפסו בתור הערות (באותיות כגון דא) בשולי הגליון ולא במקומם בגוף המאמר.

לבקשת רבים, ניתן לקבל הקונטרסים מדי שבוע בשבוע באימייל, לקבלו נא לשלוח אימייל לכתובת: rabbigelb@chassidusonline.org.

* * *

ויה"ר שנזכה לקיום היעוד "כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים", ונזכה לשמוע תורה חדשה, "תורה חדשה מאתי תצא", במהרה בימינו ותיכף ומיד ממש.

בברכת שבתא טבא,
לוי געלב

כ"ד סיון,
תשע"ו

להזמין או להקדיש את הגלינות הבאים או לשלוח הערות נא ליצור קשר עם לוי געלב 310-662-3437
או באימייל rabbigelb@chassidusonline.org

The Ma'amarim of LIKKUTEI TORAH and TORAH OR are copyright by the Kehot Publication Society, a division of Merkos L'inyonei Chinuch Inc. and are reprinted here with permission.



נדפס באדיבות:

The Print House

538 Johnson Ave. Brooklyn, NY 11237

718-628-670



מאמר ד"ה
ויקח קרח בן יצהר
לקומי תורה פרשת קרח דף נב



תוכן המאמר

5	ויקח קרחת בן יצחק.....
38	המאמר בלשונו כפי שמופיע בלקו"ת.

ב"ה. לקו"ת פ' קרח, ד"ה ויקח קרח בן יצהר וגו' [נב, א – נה, ב]

ומלכות, אני שאני בנו של שמן, אינו נמשח ונעשה כהן ומלך?! מיד נחלק על משה", עד כאן לשונו, ועיין שם באריכות.

ולחבין זה.

יש להבין המשמעות הפנימית של דברי מדרש הללו.

וגם השייכות אל המחלוקת שחלק על כהונת אהרן.

חלק גם בן על מצות ציצית, כמו שפירש רש"י⁴: 'מלית שכולה תכלת חייבת בציצית או פטורה? אמר להן: חייבת, התחילו לשחק עליו כו', והוא מבואר ברבות פרשה זו⁵, ובתנחומא⁶.

וגם איתא ברבות⁷ שנתקנא לפי שכלוים נאמר⁸ "והעבירו תער כו'", ואהרן אחיו קשמו כו', דהיינו מה שכתוב⁹ "כשמן הטוב כו' יורד על הזקן, זקן אהרן כו'".

ולחבין כל זה צריך לחבין תחלה מעט מועיר ענין מצות עשיית ציצית, דכתיב¹⁰ "ועשו להם ציצית

פרק א

קושיות בענין מחלוקת קרח – על משה ואהרן, על כהונת אהרן, על מצות ציצית

"ויקח קרח בן יצהר בן קהת בן לוי וגו'".²

להבין ענין מחלוקת קרח ועדתו על משה ואהרן.

יש להבין הענין והתוכן הפנימי של מחלוקת קרח ועדתו על משה ואהרן, מדוע, ע"פ פנימיות הדברים, חלקו עליהם.

וברבות פרשה זו³: "אמר רבי לוי: למה חלק קרח על משה? אמר: אני בנו של שמן בן יצהר, שנאמר 'ותירושך ויצהרך וגו' אשר נשבע לאבותיך לתת לך, ריש פרשת עקב (דברים ז, ד), 'תירוש' – זה יין, ו'יצהרך' – זה השמן, ובכל משקים שתתן את השמן הוא נמצא עליו כו', ומה אלו שנמשחו בשמן בלבד נמלו כהונה

(1) הביאור של דרוש זה מיוסד על מאמרים אלו:

הנחת אדמו"ר האמצעי בסה"מ תקס"ב ח"א ע' רכב. ונו"א שם ח"ב ע' תסא ואילך (הנחת הר"מ בן אדה"ז). וכשינויים ותוס' הגהות וכו' באוה"ת שלח ע' תקסז (ד"ה ונתנו על ציצית). אוה"ת קרח ע' תרסד-תרפד. תשז ואילך. שם כרך ו' ע' א'תתכז'א'תתמז.

וראה באריכות הביאור במאמרי אדמו"ר האמצעי במדבר ח"ד ע' א'רצא ואילך.

תוכן המאמר נמצא ג"כ באמרי בינה (לאדמו"ר האמצעי) שער הציצית פרק כא-כג.

לכללות המאמר ראה גם ד"ה ויקח קרח ה'תשי"ד.

(2) במדבר טז, א.

(3) יח, יג.

(4) על במדבר טז, א.

(5) במדבר רבה יח, ג.

(6) מדרש תנחומא קורח ב.

(7) יח, ד. וראה ד"ה ויקח קרח תשמ"ח.

(8) במדבר ח, ז.

(9) תהלים קלג, ב.

(10) במדבר טו, לח-לט.

כו', פתיל תכלת כו', וזכרתם כו', ולא תתורו כו'."

מבואר לעיל שאחד הדברים שקרח חלק עליו הי' מצות ציצית, וכדי להבין כל הנ"ל בענין מחלוקת קרח יש להקדים ביאור ענין הפנימי במצות ציצית, שתוכנה מבואר בכתוב 'ועשו להם ציצית . . פתיל תכלת . . וזכרתם את כל מצות ה' . . ולא תתורו', שכל הפרטים האלו (מדוע נקראים 'ציצית', מהו ענין התכלת שבהם, ומדוע על ידי ההסתכלות בחוטי התכלת ניתן לקיים ענין 'ולא תתורו') יבוארו להלן.

והענין¹²:

לבאר עניינה הפנימי של מצות ציצית.

[ובכדי להבין ענין מצות ציצית מקדים לבאר עוד ענין אחד, והוא ההפרש בין אור מקיף לאור פנימי, שבכללות זהו ענין 'ממלא כל עלמין' ויסובב כל עלמין].

והנה, הטעם שמקדים ביאור עניינים אלו הוא משום שלפי פנימיות הדברים הציצית רומזים על שני אורות אלו, שכן בגד הטלית שהוא מקיף על האדם הלוכש רומז להאור מקיף וסובב כל עלמין, ואילו חוטי הציצית הנמשכים מהבגד המקיף רומזים להאור פנימי וממלא כל עלמין הנמשך באופן מצומצם כדוגמת החוטים הדקים של הציצית, ובמילא נמשך בכל עולם ודרגה לפי ערכו ותכונתו הפרטית, ו'ממלא' כל עולם בחיות פנימית. ותחילה יבאר מהות ההבדל בין האור מקיף והאור פנימי, ואחר כך יבאר שהמשכת האור מקיף היא דוקא ע"י האור פנימי, וזהו שהציצית, אור פנימי, נמשכים מבגד הטלית, האור מקיף.

ויבאר גם אשר כל זה שייך גם לענין הכהנים וזה שהיו צריכים לגדל שערם וזקנם, כי השערות בדרך כלל מורות על ההמשכה בצורה פנימית, היינו אור הממלא כל עלמין, ומקור השערות הוא מאור גבוה מאד שהוא בבחינת אור מקיף וסובב כל עלמין. ויבאר שדוקא בגלל מעלת שורש ההמשכה, לכך יש צורך שהמשכתו תבוא באמצעות שערות דקות וע"י צמצומים רבים בבחינת אור פנימי. וענין מחלוקת קרח הוא שלא רצה שתהיה ההמשכה של האור מקיף ע"י צמצומים של האור פנימי, אלא רצה שיהיה טלית שכולה תכלת, ללא חוטים הנמשכים ממנה, כפי שיבאר כל זה להלן בארוכה].

(11) ראה אוה"ת פ' תרומה ע' א'תסה.

דהנה, כתיב¹² "מלא כל הארץ כבודו", 'כבודו', היינו 'זיו יקריה'¹³, וכתיב¹⁴ "את השמים ואת הארץ אני מלא", 'אני' ממש.

ישנם שני כתובים שלכאורה סותרים זה לזה, באחד מהם כתיב 'מלא כל הארץ כבודו' ותרגום 'ונתן 'כבודו' – 'זיו יקריה', היינו ש'כבודו' קאי על ההארה והזיו המצומצם והמועט הנמשך והמתפשט ממנו יתברך, ועל זה כתיב שהוא 'מלא כל הארץ', היינו שזיו זה כאילו ממלא בצורה פנימית את כל הארץ. ואילו בפסוק נוסף כתיב 'את השמים ואת הארץ אני מלא', שכאן אינו אומר 'כבודו', אלא 'אני' ממש, היינו דקאי לא על ההארה האלקית הנמשכת ממנו, אלא על אור אין סוף ב"ה עצמו. וכאן מזכיר לא רק 'ארץ' כמו בהכתוב הקודם, אלא שניהם 'את השמים ואת הארץ'.

נמצא, שמכתוב אחד משמע שרק 'כבודו' מלא כל הארץ, ואילו מכתוב השני משמע ש'אני' ממש מלא כל הארץ, וכן בכתוב השני מזכיר ארץ ושמים, ויש להבין טעם הדברים.

וזהו שממשיך:

וידוע שזהו ענין ב' הבחינות 'ממלא כל עלמין' ו'סובב כל עלמין'^{15,16}.

ומבואר בכמה מקומות בחסידות שב' כתובים אלו מתייחסים לב' בחינות באלקות, ב' מיני אורות הנמשכים מאיתו יתברך לצורך התהוות וחיות העולמות – אור הממלא כל עלמין – אורו יתברך המוגבל והמצומצם שמשום שנמשך בבחינת צמצום ומיעוט הרי הוא מתלבש בכל עולם לפי ערכו ובצורה פנימית כהנשמה המתלבשת בגוף ובכל אבר לפי ערכו; ואור הסובב כל עלמין – אורו יתברך הבלי גבול שמשום גודל מעלתו אינו מתלבש ומתיישב בכל עולם בצורה פנימית, כי הוא למעלה מהכלים של העולמות להכילו, אלא הוא מאיר בהעולמות באופן מקיף, היינו שאף שנמצא ופועל בהם, אינו מתגלה בהם ואינו נרגש בהם, ולכך נק' ש'סובב'.

(12) ישע"י, ג.

(13) תרגום יונתן על ישע"י שם.

(14) ירמ' כג, כד.

(15) זהר חלק ג, רכה, א: 'דאיהו ית' ממלא . . וסובב כל עלמין'.

(16) כמ"ש בד"ה 'אני לדודי' (לקו"ת ראה לג, ב. סידור רכו, א). ובר"ה 'זאת המצוה' (לקו"ת ואתחנן ט, א), ובשאר דוכתי.

והיינו, כי בחינת 'סובב כל עלמין' נקרא 'לבושיה', כמו שכתוב¹⁹ "ה' מלך גאות לבש"²⁰.

מה שנאמר עליו יתברך ש'לבושיו כצמר לבן', זה קאי על בחינת אור הסובב כל עלמין הנ"ל, שכן, כשם שהלבוש כפשוטו מקיף את האדם הלוכש, כך גם עניינו למעלה, דקאי על האור המקיף והסובב שמחמת גודל אורו נק' שמקיף את כל העולמות מאחר שהוא למעלה מהם ואינו נרגש בהם, כנ"ל. וזהו גם התוכן הפנימי של מה שכתוב על הקב"ה 'ה' מלך גאות לבש', שמתאר אותו יתברך שיש לו לבוש של גאות, היינו אותו הענין המוזכר בנבואת דניאל שיש להקב"ה 'לבוש של צמר נקי', דקאי על האור המקיף העליון. וזהו שנאמר שהוא 'לבוש גאות', היינו שהוא מאחר שהקב"ה מתגאה ומתרום על כל העולמות מצד אורו הבלי גבול, שזהו האור המקיף הבלי גבול דסובב כל עלמין.

וזהו שרש ענין המצות, שנקראו 'לבושים'²¹.

ומאור עליון זה הסובב כל עלמין הוא שורש המצוות. שכן, המצוות הן רצונו יתברך, שהרי הן ציווים של הקב"ה שהוא גזר שיהודי צריך להניח תפילין ולהתעטף בציצית וכד', והרי זה שהקב"ה צוה וגזר על זה זהו משום שזהו רצונו יתברך. וידוע שבחינת הרצון הוא כח נעלה ביותר, שכשם שבנפש האדם הרצון נק' 'כח מקיף' מכיון שאין בו כלי ואבר מסוים שבו הוא מתלבש, אלא הפירוש בזה שהאדם רוצה בדבר מסוים הוא שכל נפשו נמשכת אל אותו דבר, כך גם לעמלה, רצונו יתברך הוא אורו יתברך המקיף והבלי גבול, אור הסובב שלמעלה מהתלבשות פנימית בהכלים של העולמות. וזהו שהמצוות שרשן באור הסובב, הלבוש של הקב"ה.

וזהו גם מה שמבואר בקבלה וחסידות שהמצוות נקראות 'לבושים', כלומר, שעל ידי שיהודי מקיים מצוה ממשיך על נפשו 'לבוש' רוחני שדוקא על ידו תוכל נפשו ליהנות מזיו השכינה בגן עדן. כי כאמור לעיל שורש המצוות הוא מאור הסובב המקיף, ומכיון שכן הרי על ידי שיהודי מקיים מצוה הרי הוא ממשיך מאור עליון זה על נפשו, ואור זה שבמהותו הוא מקיף ולמעלה מהתלבשות פנימית, הרי הוא יוצר לבוש

עליהם מלמעלה כביכול, היינו שמצד העולמות מורגש שאור זה כאילו אינו בנמצא בעולמות, כי לא מורגש אצלם מחמת גודל מעלתו (אף שבאמת בודאי נמצא ופועל בהם).

והנה, הפסוק 'מלא כל הארץ כבודו' קאי על האור הממלא כל עלמין, שהוא כאמור רק אור מצומצם הנמשך ממנו, 'כבודו' וזו יקריה בלבד, ולכך אור זה 'מלא כל הארץ', היינו שמתלבש ומתיישב בכל העולמות בצורה פנימית באופן שאור זה מתגלה בהעולמות מורגש בהם, כדוגמת הנשמה המתלבשת בגוף ונרגשת בו.

ואילו מה שנאמר 'את השמים ואת הארץ אני מלא', 'אני' ממש, זה קאי על אור אין סוף ב"ה הסובב כל עלמין, 'אני' ממש. ולכך, כפי שיבאר להלן בפרטיות יותר, על אור זה מזכיר הן השמים והן הארץ, שכן היות שאור זה בלתי מוגבל אינו נמשך בעולמות בסדר והדרגה – שבעולם עליון יותר יש יותר גילוי ובו מתלבש תחילה, ובעולם תחתון יותר יש פחות גילוי ומתלבש בו רק לאחריו כן – אלא מאחר שלכתחילה הוא אור בלי גבול שלמעלה מכל העולמות, הרי הוא נמצא בכולם בשווה ממש, שבעולם העליונים (שמים) נמצא בדיוק באותה מידה ושיעור כפי שנמצא בעולמות התחתונים (ארץ), כי אין עולם שהוא יותר כלי להכיל אור זה, אלא כולם אינם כלים אליו, ולכך נמצא בכולם בשווה¹⁷.

וזהו גם כן ענין תורה ומצות.

וידוע ומבואר בחסידות שב' בחינות אלו דסובב כל עלמין וממלא כל עלמין הן גם ענין תורה ומצוות, היינו ששורשם של תורה ומצוות למעלה הוא בב' בחינות ואורות אלו, כפי שממשיך ומבאר.

דהנה, בתיב¹⁸ "לבושיה כתלג חיור, ושער רישיה בעמר נקא".

בנבואת דניאל נאמר על הקב"ה שלבושיו כשלג לבן, ושער ראשו כצמר נקי. וידוע שלהקב"ה אין גוף ואפילו לא דמות הגוף, ולכן דברים אלו הם רק משל בלבד לבחינות נעלות באלקות, שבחינות אלו דומות לענין הלבוש ולענין השערות, כפי שממשיך.

(19) תהלים צג, א.

(20) (וכמו שנתבאר בד"ה "יביאו לבוש מלכות" (תו"א צב, ב)).

(21) ראה תניא פ"ה. אגה"ק סכ"ט. תו"א מקץ לב, ד. לקו"ת שה"ש טז, רע"ג.

(17) להלן יבאר הטעם לכך שעל אור זה נאמר הלשון 'מלא', שמשמע שנמצא בעולמות בדרך התלבשות פנימית, אף שאין זה שייך לגבי אור זה שהוא למעלה מגדר ההתלבשות.

(18) דניאל ז, ט.

והנה, במצות ציצית יש כללות ב' הבחינות האלו²²:

והנה, אף שמבואר לעיל שבאופן כללי שורש המצות הוא באור המקיף דסובב כל עלמין ושורש התורה מאור הפנימי דממלא, בפרטיות יותר במצות ציצית יש ב' בחינות אלו דסובב וממלא, מקיף ופנימי, כפי שממשיך.

כי הטלית הוא בחינת 'לבושיה', ולכן עיקר מצותו טלית לבן מצמר הכבשים²³, שהוא בענין 'לבושיה בתלג חור', בחינת 'סובב כל עלמין'²⁴.

בגד הטלית (בניגוד לחוטי הציצית התלויים בו) הוא דבר שמקיף ומלביש את האדם מסביבו, וזהו משום ששרשו הוא מהאור המקיף הסובב כל עלמין שלמעלה, 'לבושיה' של הקב"ה. וזהו הטעם הפנימי לכך שעיקר מצות הטלית הוא להיות מצמר הכבשים דוקא, כי מאחר ששרשו הוא מבחינת 'ולבושיו כשלג לבן' – אור הסובב – לכך גם כפי שהדברים יורדים ומשתלשים למטה במצות הטלית הגשמית, עיקר קיומה הוא בדרך זו – שתהיה עשויה מצמר נקי לבן מכבשים.

והציצית הם גם כן 'ממין כנף'²⁵, והיינו, בחינת 'שער רישיה כעמר נקא'.

וחוטי הציצית (בניגוד לבגד הטלית בהם הם תלויים) מורים על האור הפנימי, בחינת 'ממלא כל עלמין', כדוגמת חוטין דקים אלו הרי אור זה הוא אור מצומצם שנמשך מלמעלה למטה בצורה כזו שמתלבש בכל דבר לפי ערכו. וזהו 'שער ראשו' [של הקב"ה] כצמר נקי, שכמבואר לעיל שערות ראשו של הקב"ה, כביכול, מורים על האור הפנימי כדוגמת השערות שהם כמו החוטים הנ"ל הנמשכים באופן מצומצם ובדרך התלבשות פנימית. ועל הפסוק (במדבר טו, לח) 'ציצית הכנף' מבואר בגמרא שמשמע שציצית צריכה להיות 'ממין כנף', היינו שיהיו חוטי הציצית מאותו מין שממנו עשוי הבגד שבכנפו הם תלויים, וכאמור שעיקר המצוה הוא

רוחני לנפשו, היינו שמאיר בו באופן מקיף למעלה מהרגשתו ותפיסתו, ודוקא מחמת אור עליון זה הנמשך על נפשו יש בכוחו לקבל הגילוי אלקי העצום המאיר בגן עדן (כפי שמבואר בארוכה במ"א בחסידות).

ובחינת 'שער רישיה', היינו, מה שמאיר בבחינת פנימי להיות 'ממלא כל עלמין'.

ומה שנאמר עליו יתברך 'ושער ראשו כצמר נקי' קאי על אורו יתברך הממלא כל עלמין. כי כשם שלפי פשוטו השער הוא הארה מצומצמת ומועטת מהמוח ונמשך באופן פנימי תוך חלל השער, כך עניינו למעלה, דקאי על האור המצומצם הנמשך מאתו יתברך המאיר בצורה נפמית בכל עולם ובכל נברא לפי ערכו, היינו אור הממלא כל עלמין. וזהו ה'שער' של הקב"ה כביכול, בניגוד להלבוש שלו, היינו אורו יתברך המצומצם הנמשך כדוגמת השערות באופן פנימי.

והוא שרש התורה.

ובאור זה דממלא כל עלמין הוא שורש התורה. שכן, התורה היא חכמתו יתברך, היינו כי התורה היא חכמתו של הקב"ה (לדוגמא שאם ראובן טוען כך ושמעון כך, והפסק הוא כך, זהו משום שכן מחוייב בחכמתו של הקב"ה), וידוע שבניגוד לבחינת רצונו יתברך, הרי החכמה היא כח ובחינה נמוכה יותר ששייכת להתלבשות פנימית. כמו שבנפש האדם כח החכמה נמצא במוח שבראש, כך למעלה, חכמתו יתברך, למרות גודל מעלתה, היא בחינה פרטית מוגדרת שמלוכשת בכלי מסוים של ספירת החכמה. וזהו בחינת 'ממלא כל עלמין', האור האלקי המצומצם הנמשך ומתלבש בכל עולם ודרגא לפי ערכו ובהתאם לכלי קבלתו, ושורש התורה הוא מחכמתו יתברך שהוא בבחינת אור הממלא כל עלמין ואור הפנימי, כנ"ל.

ולכך, גם האדם הלומד תורה מתייחס אליה בצורה פנימית, בניגוד להמצות שיוצרות לבושים רוחניים לנפשו שהם מלבישים את הפנש באופן מקיף, כי היות שהתורה שרשה באור הפנימי, לכך חכמת התורה נכנסת ונקלטת בנפש האדם בצורה פנימית, וזהו סוד הכתוב 'ותורתך בתוך מעי', ש"ע" שהאדם מבין ותופס את חכמת התורה הרי חכמת התורה נכנסת ונתפסת בו כמאכל הנכנס בפנימיות האדם ומתעכל בקרבו עד נעשה דם ובשר כבשרו.

(22) כמו שנתבאר לעיל (לקו"ת פ' שלח) בר"ה 'אני כו' אשר הוצאתי בו'.

(23) אר"ח ס"ט, א-ו.

(24) ועיין מ"ש בפרשת אמור בענין 'והכשבים הפריד יעקב' (לקו"ת אמור לו, ב).

(25) יבמות ד, ב. וש"נ.

לקבל את הארתו וגילויו. וספירת החכמה היא הספירה ובמילא הגילוי הראשון מאתו יתברך שבה אורו יתברך יורד ומתגלה באופן מצומצם ולפי ערך הכלים של המקבלים. וענין זה שחכמה היא ראשית הגילוי של אור אין סוף ב"ה למטה מרומז בהכתוב 'חכמה מאין תמצא', שספירת החכמה נמצאת ומתהווה בדרך יש מאין ממנו יתברך, ולכך היא ההתגלות הראשונה ממנו.

ונמצא, שמכיון של"ב חוטי הציצית מכוונים כנגד ל"ב נתיבות החכמה, מוכן שעניינם הוא "מה שנמשך להאיר בבחינת אור פנימי" להיות בגדר גילוי (בניגוד לאור אין סוף ב"ה הסובב כל עלמין שלמעלה מגילוי להיותו אור נעלה וגבוה מאד, כנ"ל).

וזהו ענין 'אין כבוד אלא תורה'²⁹, והיינו, 'כבוד עילאה'³⁰ — ל"ב נתיבות החכמה, 'ברוך כבוד ה' ממקומו'³¹.

ולפי זה שספירת החכמה היא 'ראשית הגילוי' מאור אין סוף ב"ה הסובב כל עלמין, יבואר הפירוש הפנימי במה שאמרו 'אין כבוד אלא תורה', ונתבאר לעיל ששורש התורה היא מבחינת 'אור פנימי' דוקא — חכמתו יתברך, וזהו שהתורה מכונה 'כבוד' דוקא, שכן מבואר בקבלה שיש 'כבוד עילאה' ו'כבוד תתאה', כבוד עילאה — חכמה, וכבוד תתאה — מלכות. וכבוד עילאה מרומזת במה שכתוב 'ברוך כבוד ה' ממקומו', ש'כבוד ה' הנמשך 'ממקומו' — היינו מקום נעלה, זה קאי על חכמה עילאה דאצילות.

והתורה היא בבחינת 'כבוד' דוקא, היינו חכמתו יתברך, חכמה עילאה דאצילות ראשית הגילוי מאת ה', וכענין האמור לעיל ל"ב נתיבות החכמה, שעם היות החכמה בדרגא נעלית מאד, מכל מקום היא בבחינת האור הפנימי הנמשך להאיר בבחינת גילוי למטה. וזהו ענין התורה להיות הכלי שעל ידו יוכל להיות גילוי אלקות למטה.

בצמר לבן של כבשים, כדרך שבשרשו למעלה 'לבושה כתלג חיוור', וכך גם לגבי הציצית, היות שבשרשן הן 'שערות ראשו כצמר נקי' עשויות מצמר, כך כפי שירדו ונשתלשלו למטה הרי הן 'ממין כנף', היינו מצמר הכבשים.

ול"ב חוטין — בחינת ל"ב נתיבות החכמה²⁶, מה שנמשך להאיר בבחינת 'אור פנימי'.

נתבאר לעיל ששורש התורה הוא מהאור פנימי, כי שרשה מחכמתו יתברך, שהוא בבחינת אור פנימי — אור המתלבש בהכלים של הספירות — וכך גם לגבי חוטי הציצית ששרשם משם, שזהו הטעם הפנימי לכך שיש בהם ל"ב חוטין דוקא, שזה מכוון כנגד ה'ל"ב נתיבות החכמה', חכמה דוקא להיותה בבחינת אור הפנימי דממלא כל עלמין, "מה שנמשך [מאור המקיף דבגד הטלית] להאיר בבחינת 'אור פנימי' דרך ל"ב נתיבות' אלו שהן מאירות בבחינת מדה וגבול ובצורה פנימית.

[ומבאר איך החכמה היא בחינת אור הפנימי:]

כי החכמה נקראת ראשית הגילוי²⁷, "והחכמה מאין תמצא"²⁸.

מבואר לעיל שהיות שספירת החכמה היא אחת מעשר הספירות שלמעלה, לכן היא בבחינת אור פנימי, כי כל ענין עשר הספירות הוא עשרה כחות וכלים שבהם מתלבש אורו יתברך באופן פנימי לפעול על ידם. והנה, ספירת החכמה היא הספירה הראשונה ולכך נקראת ראשית הגילוי, כי לפני שהקב"ה האציל מעצמו עשר ספירות אלו הרי היה רק אור אין סוף ב"ה הסובב כל עלמין במציאות, ואור זה הוא למעלה מגילוי למטה ולגביו לא קיימת שום מציאות זולתו שיכול

(26) ראה זהר תרומה קעד, א. (אדרא זוטא) האזינו רצ, א. ספר יצירה פרק א, משנה א (ובמפרשים שם) ובראב"ד בהקדמה לשם (ב, א. י, א). פרדס שער (יב) הנתיבות. שיעור קומה סצ"א (צ, א). וראה לקו"ת בהעלותך לו, ג. שלח מז, סע"ב. פ' ראה כו, ב. מאמרי אדמו"ר האמצעי דברים ח"ד ע' א'רמב.

(27) ראה לקו"ת שה"ש כו, ד שמציין: כ"ה בע"ח שער מוחין דצלם פ"ה (ולפנינו פ"א) בשם ספר יצירה וכ"כ עוד בשער כ"ה דרוש ה' וכ"כ הרמ"ז פ' ואתחנן בדף רס"ו דרס"ה ע"ב בד"ה אבל צריך (בדפי הספר קצד, סע"ב). ועיין בזהר ויקרא ד"י סע"ב קדמאה י"ה ועיין מק"מ שם. סה"מ תש"ח ע' 112 בהערה שמציין: ראה ע"ח שער דרושי אבי"ע פ"א. שער היחוד והאמונה פ"ח ט-ט. תנ"א וש"א רד"ה יביאו לבוש מלכות.

(28) איוב כח, יב. ראה מאמרי אדמו"ר הזקן פרשיות ח"א ע' קצו. אוה"ת ענינים ע' צד.

(29) אבות פ"ו, ג. ראה מאמרי אדה"א בראשית ע' טז.

(30) בניגוד לכבוד תתאה האמור לעיל, בחינת 'מלא כל הארץ כבודו' — יזו יקריה' — הארה אלקית בלבד.

(31) יחזקאל ג, יב.

(32) כמ"ש בד"ה 'כי על כל כבוד חופה' (לקו"ת שה"ש מז, ב). ובד"ה 'לסוכת' (לקו"ת שה"ש יב, א). ועיין מ"ש בד"ה 'וידבר אלקים בו' אנכי הו' אלקיך, נבי: 'אם אין חכמה אין יראה' (לקו"ת במדבר טז, ב).

בעולמות בסדר והדרגה, היינו, שתחילה הוא מתגלה ומאיר במדריגה עליונה יותר שהיא בבחי' כלי ראוי יותר לאור זה (חב"ד), ואח"כ מתצמצם ויורד למדריגה תחתונה יותר (חג"ת נה"י) ומתגלה ומתלבש בה לפי ערכה.

ובחינת 'אור מקיף' – הוא מה שלא היה יכול ליכנס בהכלי כלל מפני גודל אורו, ונשאר למעלה מן הכלי בבחינת 'מקיף'³⁴; וגם הוא בבחינת 'עיגול', שהרי מקיף הראש והרגל כאחד.³⁵

ואילו אור המקיף הוא הגילוי ממנו ית' בבחי' בלי גבול (אור הסובב הנ"ל), ומחמת גודל ועוצם מעלתו אינו יכול להתגלות ולהתלבש באופן פנימי בעולמות ובנבראים כי הוא למעלה מכלי קליטתם ותפיסתם, ולכך נק' 'אור מקיף', כי כאילו מקיף על העולמות מלמעלה, היינו (לא למעלה במקום ח"ו, אלא) שאינו מתגלה בהם ולכן נרגש שהוא למעלה מהשגתם ואינו נמצא בהם. וכמו רב המלמד תלמיד קטן סברא נעלית ומופשטת מאד, הרי הגם שהתלמיד יכול לזכור את דברי הרב ולחזור עליהם מילה במילה, אבל למעשה לא הבין את הסברא כלל והיא לא נקלטה ונתפסה במוחו, הרי שנמצא במוחו בעוד שאינו כהתגלות בו. וכך גם באור המקיף, הוא אכן נמצא בתוך כל העולמות ("בתוכם ובתוך תוכם ממש" (תניא שם)), אבל אינו נרגש ונקלט בהם בגלוי, כי הוא נעלה יותר מלהיות מתלבש ומתגלה בהם.

ולפי זה יוצא גם שני הגדרים באור זה: א' – אין חילוקי מדריגות באור זה, כי מאחר שאין התגלותו תלויה במהות כלי המקבל, כי הוא למעלה מהם לגמרי, הרי הוא נמצא בכל מקום בשוה ממש, ומעלה ומטה שוים קמיה, וכחשיכה כאורה ממש, כמו על דרך משל שלגבי המושג 'בלי גבול', מספר גדול אינו קרוב יותר אליו ממספר קטן, כי כולם אינם בגדרו כלל. וב' – כשאור זה נמשך, הוא נמשך בכל העולמות כולם בבת אחת, ולא בסדר והדרגה כאור הפנימי. וזהו שאור זה הוא בדוגמת עיגול, היינו כעיגול שאין בו ראש וסוף ומעלה

ולבאר הדברים, הנה, צריך להבין תחלה ענין 'אור פנימי' ו'אור מקיף', ובחינת 'עגולים' ו'יושר'³³.

על מנת לבאר הדברים דלעיל (ענין הציצית ואיך שבגד הטלית בבחינת האור מקיף וחוטי הציצית בבחינת אור פנימי, וכיצד שורש המצוות מאור המקיף והתורה מאור הפנימי) בתוספת ביאור, יש להקדים תחילה ביאור ענין 'אור פנימי' ו'אור מקיף', שזהו ענין אור הממלא כל עלמין (פנימי) ואור הסובב כל עלמין (מקיף), ובחינת 'עגולים' ו'יושר'.

והענין הוא:

לבאר ענין האור פנימי והאור מקיף והחילוקים ביניהם ועיקר הגדרים שלהם.

בי 'אור פנימי', היינו מה שנכנס ומתיישב בהכלי בבחינת 'יושר' והדרגה, מעלה ומטה, חב"ד (חכמה בינה דעת) חנ"ת (חסד גבורה תפארת) נה"י (נצח הוד יסוד).

'אור פנימי' הוא אורו ית' המוגבל והמצומצם (אור הממלא הנ"ל) שהקב"ה המשיך והאיר מעצמו בכדי להחיות את העולמות בחיות פנימית, כמשל הנשמה הממלאת את הגוף ומשפיעה בו חיות פנימית. ועניינו וגדרו של אור זה הוא שלהיותו אור מצומצם הרי הוא מתלבש ונקלט ונרגש במדריגה שבה הוא מאיר. וכמו עד"מ כאשר אדם שומע דבר חכמה מחבירו ומבין אותו, הרי 'אור השכל' נתפס ונקלט במוחו. וכך 'אור הפנימי' נמצא בגלוי ונרגש במקום שבו הוא שורה ומתלבש, ולכן נק' אור הפנימי, דאין הכוונה רק שנמצא בתוך העולם (שהרי גם אור המקיף נמצא בתוך העולם ממש, כמ"ש בתניא פמ"ח), אלא שהעולם משיג ותופס וקולט את החיות של האור הפנימי והיא אכן נרגשת בו ומתאחדת עמו.

וזהו הסיבה לשני הגדרים מאור הפנימי: א' – בהכרח שיש בו בחינות ומדריגות שונות, כי מאחר שמתלבש ומתגלה בכל מדריגה לפי ערך הכלים שלה, בהכרח שיהיו חילוקי מדריגות בהאור בהתאם למהות הכלי שמאיר בו. כאשר הכלי הוא במדריגה עליונה מאיר בו אור נעלה יותר, ואילו אם הכלי הוא במדריגה תחתונה יותר ויותר מרגיש את מציאותו, מאיר בו אור נמוך יותר. וב' – אור זה מתגלה ומתלבש

(34) ראה תניא פרק מח.

(35) (והיינו, בחינת מקיף הישר שמעולם לא נכנס בהכלי ("ל" שבא להוציא ממ"ש בלקו"ת לעיל פ' שלח ד"ה ויאמרו כו' טובה האר כו פ"ב ששם מבואר ענין העיגולים באופן אחר יעו"ש" – כ"ק אדמו"ר מהרש"ב תרמ"ג ע' רסו. וראה גם המשך בששה"ק תער"ב ח"א ע' מה וע' (רלא)).

(33) ראה סה"מ תרל"ט ח"ב ע' תרגו.

כי להיותו בלי גבול הרי הוא סובב ומקיף את כל העולמות בשווה ממש.

ובזה שאומרים שאור אין סוף ב"ה סובב ומקיף את כל העולמות נכלל גם זה שמקיף את ה'קו' עצמו – שורש אור הפנימי דממלא כל עלמין – שכן הרי אור הקו נמשך מאוא"ס ב"ה הסובב כ"ע, ולכך בוודאי שהוא 'מקיף' לאור הקו ולמעלה ממנו. וזהו אף על פי שאור הקו הוא למעלה מהעולמות בהם הוא מתלבש בבחינת 'אור פנימי', בכל זאת הרי מקור המשכתו הוא מהאור מקיף דסובב כ"ע, ובמילא הרי הוא 'מקיף' גם על אור הקו.

[בכדי להבין הבא להלן יש להקדים הקדמה קצרה:

ישנם ב' מדריגות אורות מקיפים:

ישנה בחינת מקיף פרטי שבתוך סדר השתלשלות גופא, היינו הכתר של כל עולם, כידוע שבחינת הכתר הוא אור המקיף של העולם ההוא (כדוגמת הכתר כפשוטו שמקיף מעל ראש האדם), היינו שלכל עולם ישנו אור עליון שלמעלה ממנו הנחשב מקיף וסובב לגביו. אך, לאמיתו של דבר כשמעריכים אור מקיף זה להעולם שלמעלה ממנו לא נחשב לבחינת מקיף לגביו, כי עולם זה הוא למעלה מאור מקיף של העולם שלמטה ממנו, וממילא אור זה אינו בחינת מקיף אמיתי אלא רק מקיף בערך העולם ההוא שהוא מקיף עליו. לדוגמא: כתר דעשיה נחשב לבחינת מקיף לגבי עולם העשיה, אך לגבי עולם היצירה שלמעלה ממנו אינו בבחינת מקיף, אלא אדרבה, לגבי יצירה נחשב לאור פנימי שיכול להאיר בו בצורה פנימית.

ועוד ישנה בחינה נוספת של המקיף, והוא מקיף אמיתי וכללי שנחשב מקיף לכל העולמות והדרגות כולם, ולא רק שלגבי דרגא מסויימת נחשב מקיף, אלא הרי הוא מקיף אמיתי. ובחינת מקיף זה נק' 'עגול הגדול', שהוא המקיף הכי גדול ונעלה מבין כל המקיפים, מכיון שהוא מקיף את כל סדר השתלשלות ממש.

והנה, אף שהמקיפים הפרטיים של כל עולם הם אכן אורות מקיפים לגבי עולם זה, הנה, גם אורות נעלים אלו נמשכים ובאים מהאור יש והקו וחוט הנמשך לצורך התהוות כל העולמות והנבראים, כולל גם אור עליון מקיף זה. וזוהי כוונת דברי העץ חיים (שער א' דרוש עיגולים וישר) ענף ב': "הקו נמשך ומתעגל ונמשך ומתעגל", היינו כל המקיפים דסדר השתלשלות נמשכים ובאים מהקו, שהוא בחינת אור פנימי ומצומצם. אמנם, אור מצומצם זה יש בו דרגות רבות, ישנן דרגות נעלות יותר והמתגלות

ומטה, כך לגבי אור זה אין כל משמעות של תחילה וסוף ומעלה ומטה כי הוא אינו בגדר כל החילוקים הללו.

והנה, ידוע ב'עץ חיים'³⁶ ענין ה'קו' ו'חוט' שנמשך מן אור אין סוף ב"ה, שהוא כדי להיות נמשך ומאיר בבחינת 'אור פנימי', וראשית הגילוי בחכמה בו³⁷, ונקרא 'ממלא כל עלמין', שמאיר בכל עולם לפי ערכו בו.

מבואר בעץ חיים שכדי לתת מקום ואפשריות להתהוות העולמות הקב"ה העלים את אורו הבלי גבול, ואחרי העלם זה שכבר יש מקום להרגשת מציאות זולתו יתברך, כדי לברוא את העולמות בפועל הקב"ה המשיך והאיר מעצמו אור מצומצם ומוגבל "כדי להיות נמשך ומאיר בבחינת 'אור פנימי'", היינו כדי להיות חיות פנימית לעולמות ונבראים. ואור זה נק' בלשון הקבלה בשם ה'קו' ו'חוט', כדוגמת קו דק וקטן, כך אור זה הוא אור מצומצם ומוגבל שבגלל זה יכול לבוא בעולמות בהתלבשות פנימית להחיותם בחיות פנימית. ואור זה של ה'קו' הוא השורש ומקור לענין אור הממלא כל עלמין, אור אלקי כזה שלהיותו מוגבל ומצומצם ולגביו מאיר בכל עולם לפי ערכו.

אמנם, בחינת 'סובב כל עלמין' הוא אור אין סוף המקיף לכל העולמות בשוה, מראש דא"ק עד רגלי העשיה, וגם מקיף את ה'קו'³⁸ בו³⁹.

אך, בחינת 'סובב כל עלמין' הוא אור אין סוף ב"ה עצמו שלמעלה מהקו וחוט הנמשך ממנו להיות אור פנימי, אלא הוא ש'מקיף' לכל העולמות בשוה, מהדרגות הכי עליונות (ראש דא"ק) להדרגות הכי תחתונות (רגלי העשיה), שכל הדרגות הללו עם היותן נעלות ביותר הרי סוף כל סוף הן בגדר הגבול, ואילו אור אין סוף ב"ה עצמו הוא בלי גבול ואין סוף ואינו בגדר כל העולמות הללו, ולכך כולם שווים לפניו והוא מקיף עליהם בשוה ממש (כמשל הנ"ל שמספר גדול וקטן שווים לגבי בלי גבול). ולכך נק' 'סובב כל עלמין',

(36)

(37) ראה בהערה לעיל.

(38) ראה בסה"מ תרל"ו כרך ב' ע' שז.

(39) (וענין מ"ש מזה ב'ביאור' שע"פ 'ביאו לבוש מלכות' בד"ה 'להבין ההפרש' (תו"א צב, ב)).

ואף שמבואר בספרי קבלה שהאורות המקיפים סדר השתלשלות באים ונמשכים מהאור המצומצם והמוגבל של הקו, מקור האור הפנימי, הנה זהו רק שמציאותם של המקיפים באה לידי גילוי ע"י הקו, לא שזהו מקורם ושרשם האמיתי והראשון, אלא שרשם של המקיפים הפרטיים הוא כאמור מהמקיף הראשון והכללי, ה'עגול הגדול'.

אבל ה'אור פנימי' נמשך מבחינת ה'יושר' בו'.

משא"כ ה'אור פנימי' נמשך מבחינת ה'יושר' היינו מאור המצומצם והמוגבל של הקו המאיר בצורה פנימית ובבחינת 'יושר' – בסדר והדרגה.

ובהקדמה זו יובן ענין עליות העולמות 'נ' אלפים יובלות'⁴³.

על פי ביאור זה בענין האור פנימי והאור מקיף, ושרשם בבחינת עיגולים ויושר, יתבאר גם ענין עליות העולמות ב'נ' אלפים יובלות'. "כידוע ד'י' אלפי שנים דהוי עלמא" (ר"ה לא, א) דעכשיו, הן רק בו' שנים, כמו שאמר בזהר ע"פ 'שש שנים תזרע שדך'. . ובאלף השביעי שבת לה' בו', וזהו עלייה דשמיטה זו שלנו, וכמו שאמרו 'וחד חרוב' - בבחינת הביטול והעלייה למעלה, כמו שבת דעכשיו שהוא עליות הנשמות למעלה. . וכן בחנית השביתה מן המלאכה דששת ימי החול. . כך יום השבת דאלף השביעי יעלה לכל הבריורים דו' אלפי שנים בו'. וכמו שמן שבת דעכשיו יש ירידה עוד לששת ימי החול להבא, כך משבת הכללי דעולם הבא יהיה עוד המשכה דו' אלפי שנים, שהוא שמיטה הב', שיהיה בעלייה יותר, כי עלייה דעולם הבא יהיה מן בחינת העשיה לבחינת עולם היצירה דעכשיו, שיעלה עולם העשיה שלנו מן הגשמיות לרוחניות דעולם היצירה. . וזהו רק עלייה א', ועל דרך זה יהיה עלייה ב' בשמיטה הב' שאחר שמיטה זו בעולם הבא

בעולמות עליונים יותר, ודרגות נמוכות יותר המתגלות בעולמות תחתונים יותר, ולכך, גם מאור זה יכול להשתלשל אורות שנחשבים 'מקיפים' לגבי העולמות שלמטה מהם, שהרי כאמור אין אורות מקיפים אלו נחשבים מקיפים באמת, אלא רק לגבי העולם שלמטה מהם.

והנה, למרות שהמקיפים הפרטיים נמשכים ובאים לידי גילוי מהקו, הנה שורשם ומקורם הראשון הוא מה'עגול הגדול', היינו האור המקיף האמיתי הנ"ל שהוא באמת מקיף לגבי כל סדר ההשתלשלות. שכן, עצם זה שהם יכולים להיחשב כאור מקיף בכלל, תכונה זו משתלשלת מהמקיף הראשון והכי נעלה, היינו ה'עגול הגדול' המקיף כל סדר השתלשלות, רק שנמשכים ובאים לידי גילוי בסדר השתלשלות כמקיפים פרטיים באמצעות אור הקו. שאור הקו מביא את מציאותם לידי גילוי וביטוי בפועל, אך בעצם שרשם ומקורם הראשון הוא בהאור המקיף הכללי.

וזהו שממשיך ומבאר:

והנה, שרש ה'מקיפים' נמשך מבחינת 'עגולים'⁴⁰.

שורשם הראשון של כל המקיפים הפרטיים דסדר השתלשלות הוא מה'עגול הגדול' שלמעלה מכל סדר השתלשלות ומקיף את כולו מראשו לסופו ממש (כולל שמקיף את הקו עצמו, כנ"ל).

ואף שהן [-המקיפים] נמשכים מבחינת ה'קו' ו'חומ', שממנו נמשכים גם ה'מקיפים' שנכלל העולמות, אף על פי כן, שרש ה'מקיפים' נמשך מבחינת ה'עגול הגדול' המקיף את ה'קו' ו'חומ'^{41, 42}.

(40) נתבאר בד"ה נשא תרס"ה ע' רנה ואילך. וראה שם ע' רס. ד"ה שובה ישראל תער"ג.

(41) (ועל דרך כמו המלכות, אף שנמשכה מו"א, שמתפארת דו"א נעשה כתר לנוקבא, זה אינו כי אם שהשפעה עובר דרך הימנו. אבל בשרשה היא נלקחת משרש עליון בפני עצמו, ובנודע מענין "בחכמה יסד ארץ, כונן שמים בתבונה". ולכן, יש עת שעלייתה למעלה יותר ממנו, כמו בתפלת נעילה, ונקראת אז 'עמרת בעלה'. ועל דרך זה גם כן המדות לגבי השכל, דאף שהמדות נולדים מהשכל, אין זה אלא שהשכל גורם להולדת והתהוות המדות, אבל עיקר המדות בשרשן נלקחו ממקום עליון יותר מהשכל (ראה אוה"ת על מארז"ל וענינים ע' שסז, וש"נ), וי"פ בח הכן מבח האב', כמ"ש במקום אחר, גבי ענין 'האבות הן הן המרכבה' (תו"א עג, א), וגבי רצועות דתפילין של ראש ב'ביאור' ע"פ 'שימני כחותם', ע"ש (לקו"ת שה"ש מו, ד).

ועל דרך זה יובן כאן בענין ה'מקיפים', דאף על פי שנמשכים מה'קו', מ"מ, שרשן מבחינה שלמעלה מה'קו'. ועיין מ"ש כהאי גוונא בד"ה 'זירא ישראל את היר', בענין: 'עלמא דאתכסיא', בחינת ים', שהוא בחינת סוכב כל עלמין בו' (תו"א סב, א). והיינו, שלחיותו בחינת 'עלמא דאתכסיא', שהוא בחינת 'מקיף', לכן, שרשו מבחינת סוכב כל עלמין. ועיין שם בד"ה 'אז ישיר' (תו"א סב, ב).

(42) וכמ"ש מזה גם כן ב'ביאור' ע"פ 'את שבתתי תשמרו' (לקו"ת פ' בהר מד, ב).

(43) נתבאר במאמרי אדמו"ר האמצעי פ' קרח ע' א'דש (וראה בה"מ שם). וראה סה"מ תקס"ב ח"א ע' י. תו"א תצוה פא, ג. ד"ה אל תצר לאדמו"ר האמצעי (כפר חב"ד תשל"ו) ע' 52 ובמ"מ לשם.

שיש לו כלים נעלים ועדינים יותר, לכך יכול להתגלות בו אור נעלה יותר⁴⁴.

והנה, כתיב באדם הראשון⁴⁵ "וינחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה", פירוש, שהגן עדן – שהוא עתה אצלנו קבלת שכר על המצות – היה אז אצל אדם הראשון בחינת מקום העבודה [לעבדה], כמו שאצלנו עתה העולם הזה [הוא מקום העבודה], וקבלת השכר היה למעלה מן הגן עדן, ולא היה הגן עדן אצלו נחשב לבחינת קבלת שכר, כי אם היה אצלו בחינת מדור, כמו עתה אצלנו העולם הזה⁴⁶.

כתיב על אדם הראשון 'וינחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה', היינו שהקב"ה שם אותו בגן עדן לעשות עבודת ה' בקיום תורה ומצוות (כידוע דרשת רז"ל ש'לעבדה' קאי על רמ"ח מצות עשה ו'לשמרה' על שס"ה מצוות לא תעשה), הרי שגן עדן היה נחשב אצלו כמקום העבודה, כמו שהעולם הזה הוא מקום העבודה אצלנו. היינו משום שהכלים של העולם היו מזוככים ועדינים יותר מכפי שהם עתה (כפי שיבאר להלן בסמוך הטעם לכך), ולכך גם בעולם הזה היה יכול להיות הגילוי של בחינת גן עדן. ואילו מקום קבלת השכר עבור אדם הראשון היה בדרגה נעלית יותר מהגן עדן, כמו שאצלנו עולם הזה הוא מקום העבודה וגן עדן הוא מקום קבלת השכר שהוא למעלה מעולם הזה.

וזהו שכתוב⁴⁷ "ויטע ה' אלקים גן כו", 'ויטע', היינו בחינת עשיה כו'.

נאמר על בחינת גן עדן שהיה אצל אדם הראשון 'ויטע ה' אלקים גן', והמשמעות בכך שנאמר לשון 'ויטע' על גן

שבה, שנק' גם כן 'חד חרוב' בביטול ועלייה בעולם הבא הזה שיבוא משמיטה זו דו' אלפי שנים דעולם שלנו, ועל דרך זה יהיה עלייה ג' בשמיטה הג' והד' כו' עד ז' שמיטות שיהיה עלייה כללית ביובל א', ועל דרך זה יהיו עליות רבות זו למעלה מזו עד נ' אלפים יובלות " (מאה"א).

הוא הכל בה' אור פנימי, שיתגלו אורות עליונים יותר בהכלים על ידי עליות והזדככות הכלים.

והנה, כל העליות הללו של העולמות שיהיו במשך השמיטות והיובלות האמורות, כולן הן בה' אור פנימי. שכן, כפי שנתבאר לעיל האור פנימי להיותו בא בצמצום והגבלה לכך הכלים של העולמות תופסים מקום אצלו ויש להם חשיבות לגביו. ומטעם זה אור זה יורד בסדר והדרגה, תחילה בעולם עליון יותר שהוא יותר כלי אליו, ואחר כך בעולם תחתון יותר שהוא פחות כלי אליו. ונמצא, שהתגלות והתלבשות אור זה תלוי במהות כלי המקבל, שאם יהיה כלי נעלה ומזוכך יותר, אזי יהיה גילוי נעלה יותר של אור זה.

ולפי זה מובן שכל העליות הללו שיהיו בהנ' אלפים יובלות הם הכל בהאור פנימי שאצלו יש חשיבות למהות הכלים המקבלים הארתו, ולכן כשעולם מסוים מזדכך ומתעלה בעילוי יותר גבוה, אזי יכול להתגלות ולהתלבש בו אור עליון יותר של אור פנימי זה, וככל שהעולם יתעלה יותר, כך יוכל להיות בו גילוי נעלה יותר. וזהו עניינם של עליות אלו, שהכלים של העולמות יזדככו ויתבררו יותר ויותר עם כל שמיטה ויובל, ועל ידי זה יתלבש בהם אור נעלה יותר.

[מביא דוגמא להתעלות זו הנעשית ע"י זיכוד הכלים של העולמות, שע"י מתגלה גילוי נעלה יותר של האור הפנימי:]

כמו גן עדן התחתון, הוא בחינת כלי לגילוי אור וזיו מאין סוף ב"ה, וגן עדן העליון הוא כלי לגילוי אור ותענוג גדול ונעלה יותר לאין שיעור על האור שבגן עדן התחתון.

כמו לדוגמא ההפך בין הגילוי אור אלקי שבגן עדן התחתון לבין הגילוי שבגן עדן העליון, ששניהם הם דרגות עליונות יותר והם כלים מתאימים להתגלות האור פנימי, אך היות אשר גן עדן התחתון הוא בדרגה נמוכה יותר – היינו שהכלים שלו אינם נעלים ומזוככים כל כך כמו הכלים של גן עדן העליון – לכך יכול להתגלות בו רק אור נמוך יותר שלפי ערך דרגת הכלים של גן עדן התחתון, ואילו בגן עדן התחתון

44) כמו למשל: שני תלמידים, אחד עם מוח נעלה יותר ואחד עם מוח נמוך יותר, שבהתלמיד הנעלה יכול להתגלות שכל וסברא נעלית ומופשטת יותר, וזהו בגלל מעלת הזדככות כלי מוחו, ואילו בתלמיד הקטן יכול להתגלות רק סברא נמוכה יותר, שיכולת הקבלה שלו קטנה יותר כיון שכלי מוחו אינו מזוכך כל כך.

45) בראשית ב, טו.

46) ועיין מ"ש מזה בד"ה 'הן האדם היה כאחד ממנו' (תו"א ה, ג וראה בפי' חסידות מבוארת שם). וסוף ד"ה 'אסרי לגפן עיר' (תו"א מו, ד וראה בביאורנו בזה).

47) בראשית ב, ח.

יותר גבוה לאין קץ [מעולם האצילות דעתה], **מפני שיתגלו אורות גדולים יותר בהכלים**.⁴⁹

וזהו ענין עליית העולמות נ' אלפים יובלות, על דרך הענין שמחמת זיכוך הכלים של העולם היה גם בעשיה הגילוי דגן עדן, רק שהעולם ירד מחמת החטא, כך גם בכל נ' אלפים יובלות יהיה ענין עליית העולמות על ידי זיכוך ועידון הכלים שלהם, שבכל שמיטה ובכל יובל יזדככו הכלים של העולמות יותר ויותר עד שבעולם העשיה דעכשו יהיה גילוי האור שעתה מתגלה באצילות, והכלים דאצילות יזדככו יותר עד שבו יהיה גילוי אור אלקי עליון ביותר, למעלה גם ממה שמתגלה באצילות עכשו, שהוא כבר גילוי נעלה מאד.

נמצא, שענין עליית העולמות הוא מחמת זיכוך הכלים שלהם שבגלל זה יכול להתגלות בהם אור נעלה יותר מכפי שהוא עתה, שבכך הרי העולמות 'מתעלים' ממעמדם ומצבם הנוכחי לדרגא נעלית הרבה יותר.

וזהו הכל גילוי 'אורות פנימים' בהכלים, שיתגלה יותר עד אין קץ, נ' אלפים יובלות'.

וכל ענין עליית העולמות בנ' אלפים יובלות, זהו הכל רק בהאור פנימי, היינו האור המצומצם והמוגבל ששייך להתלבשות פנימית בכלים, שע"י זיכוך הכלים של העולמות יתגלה בהם אור נעלה יותר, ויתעלו יותר ויותר בבחינת נ' אלפים יובלות'. היינו, למרות גודל העלייה שלהם, הרי כל זה הוא רק בהאור הפנימי, שהוא רק הארה וזיו בלבד הנמשך ומתפשט ממנו יתברך, ואין זה נוגע באור אין סוף ב"ה עצמו הסובב כל עלמין.

אבל לגבי ה'אור מקיף' שלמעלה מה'קו' [ה'עגול הגדול' הנ"ל], המקיף מראש א"ק עד רגלי העשיה בשוה, שם אין שינוי כלל, שהרי מקיף לאצילות ועשיה בהשוואה אחת.

אך, לגבי העיגול הגדול, שורש כל המקיפים הנ"ל, שלמעלה לגמרי מהאור הפנימי, שאור זה מקיף והדרגות העליונות ביותר עד הדרגות התחתונות ביותר בהשוואה אחת ממש, הרי לגביו אין כל שינוי כלל ע"י עליות העולמות, ולגביו אחרי העליה היא בשווה ממש כמו קודם העליה, כי כל

עדן היא שהוא בחינת עשיה, היינו כמו בפשטות ענין הנטיעה הוא פעולה גשמית שהאדם עושה בכוח המעשה שלו, כך בחינת גן עדן אצל אדם הראשון היה בבחינת עשיה הגשמית כמו שעולם הזה הוא בחינת מדור.

וההפרש בין בחינת העשיה שאצל אדם הראשון ובחינת העשיה אצלנו – שאצל אדם היה זה בבחינת גן עדן, ואצלנו הרי זה מקום העבודה – הוא מצד מעלת זיכוך הכלים של העולם, שבזמן אדם הראשון היו הכלים נעלים יותר מכפי שהם עתה (וזהו שיבאר בסמוך מדוע הכלים של העולם הזה עכשו נמוכים הרבה יותר).

[ומבאר הסיבה לכך שאצל אדם הראשון היה גן עדן בחינת מדור ומקום העבודה ולא בבחינת קבלת השכר:]

כי אז, קודם החטא, גם כללות עולם העשייה היה בבחינה עליונה הרבה יותר ויותר ממה שהוא עתה.

הגם שגם אנחנו נמצאים בעולם העשיה וגם אדם הראשון היה בעולם העשיה (כנ"ל ש'ויטע' משמע בחינת עשיה), ואם כן איך יתכן שהוא היה בבחינת גן עדן – אלא הענין הוא כי אז היה עדיין קודם חטא עץ הדעת שגרם לירידה כללית בכל בעולם, ובמילא הכלים של העולם שוב לא היו ראויים לקבל את הגילוי של בחינת גן עדן כפי שהיה אצל אדם הראשון. אך, באדם הראשון מאחר שאצלו העולם היה עדיין בדרגא נעלית יותר, קודם החטא, לכך היה יכול להיות בו גילוי בחינת גן עדן גם בעולם העשיה, משא"כ אצלנו אחרי החטא ירד העולם ממעלתו הראשונה וכעת עולם העשיה הוא מקום העבודה, כי שוב אינו כלי ראוי לקבל הגילוי של גן עדן, ואילו גן עדן הוא בדרגא נעלית יותר.

ומזה - מענין זה שגן עדן אצל אדם הראשון היה בדרגא נעלית יותר מכפי שהוא עתה, בגלל הזדככות הכלים (שלא הי' אחרי החטא) - יובן ענין 'עליות העולמות' [בנ' אלפים יובלות] – שיתגלו אורות עליונים יותר בהכלים, עד שמה שעתה הוא בחינת אצילות, יהיה לעתיד לבוא בחינת עשיה, דהיינו, שעולם העשיה דלעתיד לבוא יהיה בו הגילוי שעכשו באצילות⁴⁸, ובחינת האצילות דלעתיד לבוא יהיה

(49) (ועיין מ"ש ע"פ 'כי כאשר השמים החדשים'. ועיין בספר הגלגלים פ' י"ז פ"ט. ועיין מ"ש ב'ביאור' ע"פ 'אלה מסעי', גבי: עתידה ארץ ישראל שתתפשט בו).

(48) (ועיין מ"ש במקום אחר ע"פ 'זהו אור הלבנה בו').

"ויש להבין איך יתכן שום ציור אות למעלה כמו ציור אות יו"ד שבו נברא כו', שהרי אין שם גשם צורה ח"ו" (לקו"ת פ' בשלח א, א). אלא הענין, שתוכנה של היו"ד נרמז בצורתה, שהיא נקודה קטנה מאד, וזה מורה על צמצום גדול באורו יתברך, היינו, שמורה על האור הפנימי דמלא כל עלמין שבו ועל ידו יהיו כל העליות הללו. ולכך, תשובה ומעשים טובים הם 'פים' ונעלים יותר 'מכל חיי העולם הבא', היינו גם מכל ה'חמשים אלפים יובלות', כי בהם משיגים רק את האור הפנימי המוגבל והמצומצם, ואילו על ידי תשובה ומעשים טובים בעולם הזה, כפי שיבאר בסמוך, משיגים את האור המקיף הבלי גבול, ואו"ס ב"ה עצמו.

אבל 'לית מחשבה תפיסא ביה כלל'⁵³ במהותו ועצמותו.

גם על ידי כל העליות הללו דנ' אלפים יובלות, אף על פי שמגיעים לדרגות נעלות ביותר, הנה עם כל זה מבואר שכל זה הוא באור הפנימי המוגבל, ולעולם לא יגיעו להשגת האור המקיף הבלי גבול, היינו מהותו ועצמותו יתברך, שעליו נאמר 'לית מחשבה תפיסא ביה', אין מחשבה שיכולה לתפוס אותו יתברך, שהוא בלי גבול ואילו גם הנשמות הכי גבוהות עדיין בגדר הגבול ואין ערוך בין גבול לבלי גבול.

אבל על ידי 'תשובה ומעשים טובים בעולם הזה', ממשיך בחינת 'אור מקיף', 'סוכב כל עלמין', מהותו ועצמותו.⁵⁴

אך, אף שבדרך כלל אי אפשר להשיג את או"ס ב"ה עצמו הבלי גבול, הנה על ידי 'תשובה ומעשים טובים בעולם הזה' דוקא, ממשיכים בחינת 'אור מקיף' זה, מהותו ועצמותו למטה שיתגלה בנפשנו ובתוך העולם. כי שורש ומקור תשובה ומעשים טובים למעלה הוא ברצונו יתברך שלמעלה לגמרי מסדר השתלשלות, ולכך ע"י שמקיימים דברים אלו מגיעים לדרגה זו וממשיכים משם למטה, ובכך הרי מתקשרים ומתחברים עם מהותו ועצמותו יתברך שלמעלה לגמרי מהשגה, ומטעם זה הרי 'יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה מכל חיי העולם הבא', "כי עולם הבא הוא שנהנים מזיו השכינה, שהוא תענוג ההשגה, ואי אפשר לשום

העליות כאמור הם רק בהאור הפנימי המוגבל, ואילו אור זה הוא בלי גבול ממש ובמילא אינו אפילו בגדר כל העליות הללו, ולכך לגביו כל העליות האלו כאילו לא היו כלל, ועדיין לגביו אין כל משמעות להחילוק שיש בין עולמות עליונים לעולמות התחתונים.

נמצא, שגם אחרי כל העליות הללו בנ' אלפים יובלות, עדיין לא מגיעים אל האור המקיף העליון, אלא רק להדרגה הכי עליונה באור הפנימי, שזה עדיין בתוך גדר הגבול.

ולכן, אמרו רז"ל⁵⁰: 'יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה מכל חיי העולם הבא'.

על פי זה – שעליות העולמות בנ' אלפים יובלות שהוא בעולם הבא, כולם הם עדיין בהאור פנימי, ואילו האור המקיף הנעלה שלמעלה מהקו ומקיף לכל העולמות בשווה, הרי הוא למעלה לגמרי מכל זה – יבואר הפירוש הפנימי במאמר רז"ל 'יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה מכל חיי העולם הבא', "ולכאורה הלא עיקר השכר ממעשה המצות ותשובה הוא בעוה"ב, ואיך יגדל מעלת מעשה המצות ותשובה בעוה"ז יותר מן השכר שלהם בעוה"ב כו' ? והרי אמרו: היום לעשותם ולמחר לקבל שכרם" (תו"ח שמות ט, א).

לשון רבים, היינו, גם מכל ה'חמשים אלפים יובלות', שהם רק מגילוי ה'אור פנימי', שהוא בחינת 'זיו' והארה, 'ביו"ד נברא העולם הבא'⁵¹, יו"ד – צמצום גדול⁵² כו'.

אלא הענין הוא :

'חיי עולם הבא' לשון רבים קאי על ה'נ' אלפים יובלות' (שהם נרמזים ב'חיי עולם הבא' לשון רבים, ריבוי עליות), שכל זה הוא רק מגילוי האור פנימי, כמבואר לעיל, שזהו רק בחינת 'זיו' והארה בלבד של אלקות, היינו הארה מצומצמת ומוגבלת מאיתו יתברך. וזהו הפירוש הפנימי במאמר רז"ל 'ביו"ד נברא העולם הבא', שב'עולם הבא' נכללות כל העליות הללו דנ' אלפים יובלות, ועליהם אמרו שנבראו ביו"ד בלבד,

(50) אבות ד, יז. ראה תו"א פ' חיי שרה ד"ה ויצא יצחק לשוח בשדה, ובביאורו שם. חסידות מבוארת מועדים ח"א, ע' קפו, בביאורים שם. ראה תניא פרק ד. תניא עם פ"י חסידות מבוארת ח"א ע' קצב ואילך. ראה בביאורים שם.

(51) מנחות כט, ב.

(52) אגרת התשובה פרק ד.

(53) ת"ז בהקדמה (פתח אליהו).

(54) (ועיין מ"ש מזה בד"ה 'ובכואה לפני המלך'. ובד"ה 'לריח שמניך'. ובד"ה 'להבין ענין הפסוק מי אל כמון'. ועיין מ"ש ע"פ 'וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך').

הפירוש 'סובב' ו'מקיף' במקום גשמי ח"ו, אלא הוא אכן נמצא בתוך כל העולמות ממש, ולכן ניתן לומר עליו 'אני מלא', שבוודאי שהוא ממלא אותם ונמצא בהם (ולהלן בסמוך יבאר, אם כן, מהו ההבדל בין זה שאור פנימי 'מלא' את העולמות, לבין אור המקיף ש'מלא' את העולמות).

[ולפי זה יבאר דיוק לשון הכתוב 'את השמים ואת הארץ', שכאמור מזכיר הן השמים והן הארץ יחד (משא"כ בהפסוק האחר אומר 'מלא כל הארץ כבודו', 'הארץ' בלבד):]

וגם "את השמים ואת הארץ" בשוה.

כמבואר לעיל שלגבי אור אין סוף ב"ה הבלי גבול, בחינת סובב כל עלמין, כל העולמות שווים, 'את השמים' – העולמות העליונים, 'ואת הארץ' – העולמות התחתונים, 'אני מלא' – כולם שווים לגבי בחינת 'אני' – אור א"ס ב"ה הסובב כל עלמין.

[נאם כן, שאוא"ס ב"ה הסובב כל עלמין נמצא וימלא בכל העולמות כולם, שהרי 'לית אתר פנוי מיניה', מהו זה שנק' 'סובב' זהו שיבאר:]

רק שנקרא 'סובב' לפי שהוא אינו מושג בשום עולם, ואינו מתלבש בהשגה.

אף שגם אור הסובב נמצא בתוך כל העולמות, הרי סוף נק' 'סובב', והטעם לכך הוא, משום שלחיותו בלי גבול הרי הוא למעלה מהשגת העולמות והנבראים שהם בגדר הגבול, ולכך מצד העולם נרגש כאילו הוא 'למעלה' מהם ו'סובב' ו'מקיף' עליהם מלמעלה, כי אינו בגילוי אצלם ולא נרגש בהם, אבל לאמיתו של דבר הוא נמצא בתוכם ומהווה אותם בכל רגע ממש, רק שהוא נעלה יותר מלהיות מתגלה בהם.

וכמו על דרך משל רב האומר סברא נעלית יותר ממוח התלמיד הקטן, הרי אף שהתלמיד יכול לחזור על כל האותיות של הסברא ההיא, הרי עם כל זה לא הבין מאומה מהסברא ובמילא לא נתגלתה בו כלל, אלא שנמצא בו ובד כבד לא באופן גלוי.

ו"מלא כל הארץ כבודו", 'כבודו' הוא בחינת 'זיו', כנ"ל [כתרגומו: 'זיו יקריה'], והיינו, ה'אור פנימי' שנמשך ומתלבש בתוך העולמות ומתגלה בהם על ידי עליות העולמות ב'נ' אלפים יובלות, שמתגלים יותר האורות בהכלים, כנ"ל.

נברא אפילו מהעליונים להשיג כי אם איזו הארה מאור ה', ולכן נקרא בשם 'זיו השכינה'. אבל הקב"ה בכבודו ובעצמו לית מחשבה תפיסא ביה כלל, כי אם כאשר תפיסא ומתלבשת בתורה ומצוותיה" (תניא פרק ד').

[וכעת ישוב לבאר את ב' הפסוקים המובאים לעיל המכוונים לב' האורות דממלא כל עלמין וסובב כל עמין ומבאר את השינויים ביניהם:]

וזהו ענין ב' הפסוקים דכתיב "את השמים ואת הארץ אני מלא", 'אני' ממש; וכתיב "מלא כל הארץ כבודו", ו'כבודו' היינו רק בחינת 'זיו', ולא 'אני' ממש.

והענין:

כי מה שכתוב "אני מלא", זהו בחינת אור אין סוף ב"ה הסובב ומקיף לה'קו' ולכל העולמות בשוה.

'אני מלא' – 'אני' דייקא (ולא 'כבודו' בלבד), היינו מהותו ועצמותו יתברך, זה קאי כאמור על אוא"ס ב"ה עצמו הסובב כל עלמין, שלמעלה מכל העולמות ואפילו מהקו שממנו הם נמשכים.

[לכאורה תמוה, עד כאן נתבאר שהלשון 'מלא' שייך לאור הממלא כל עלמין, שלחיותו אור מוגבל בא בהתלבשות פנימית ובכך הרי הוא 'ממלא' את העולמות והנבראים בהם הוא מתלבש, ואם כן, איך יתכן לומר על בחינת 'אני', היינו אור אין סוף ב"ה עצמו הסובב כל עלמין, הלשון 'מלא'?

וזהו שממשיך ומבאר כאן:]

כי 'סובב' ו'מקיף' אין הפירוש שמקיף מלמעלה⁵⁵, כי אדרבה, 'לית אתר פנוי מיניה'⁵⁶ ממש, וזהו 'אני מלא'.

ומה שנאמר 'אני מלא' הכוונה היא, שעם היותו למעלה מהשגת העולמות ולכן אינו מתגלה בהם, הרי 'אין מקום פנוי ממנו' יתברך, והרי הוא 'מלא' ונמצא בתוך כל העולמות ממש. שהרי זה שנק' 'סובב כל עלמין' ו'אור מקיף' אין

(55) ראה שיעורים בתורת חב"ד ח"א – 'להפשיט את הדברים מגשמיותם' להרחבת הדברים.

(56) שם תנ"ז.

נעלית יותר" (ד"ה ויקח קרח תשי"ד), וכנראה במוחש, שכאשר אדם שר ניגון עמוק מאד, אזי הוא יוצא מגדרי המציאות וההגבלות שלו ועולה לעולם עליון ורוחני יותר. ונמצא, ש'יובל' קשור לשיר שעניינו עלייה מדרגא לדרגא, שזהו כל ענין 'נ' אלפים יובלות' – עליית העולמות מדרגא לדרגא ע"י גילוי האור פנימי.

וזהו ענין מאמר רז"ל: 'יובל שמו' ⁶⁰.

ולפי זה ש'יובל' הוא כנגד האור פנימי שעל ידו נעשית עליית העולמות, יבואר הכוונה הפנימי במאמר רז"ל שבאמת 'יובל' הוא שמו של הנהר פרת, שנאמר 'והיה כעץ שתול על מים ועל יובל ישלח שרשיו', ולמה נקרא שמו 'פרת'? לפי שמימי פרים ורבים. נמצא, שהשם 'יובל' קשור לענין נהר פרת שהיה 'פרה ורבה' היינו מתרבה ועולה מאליו, וזהו ענינו של 'יובל' – 'נ' אלפים יובלות' – עליית העולמות למעלה מעלה ע"י התגלות האור הפנימי.

אכן, על גילוי בחינת ה'מקיף' נאמר ⁶¹ "יבל הוא היה אבי יושב אהל כו".

ועל 'יבל' נאמר שהיה 'יושב אהל', והכוונה הפנימית בכך, שכשם שאהל הוא דבר המקיף על האדם הנמצא בו מלמעלה, כך הנה 'יבל' הוא כנגד האור המקיף העליון שלמעלה מהתלבשות פנימית והתגלות בתוך כל העולמות.

נמצא, ש'יבל' הוא האור המקיף (יושב אהל), ו'יובל' הוא האור הפנימי (נ' אלפים יובלות).

[נזכרת יבאר ע"פ זה שיובל הוא האור הפנימי ויבל האור מקיף, מדוע ע"פ פנימיות הדברים 'יובל' נק' 'אחיו' של 'יבל':]

ונקרא ה'אור פנימי' 'אחיו' לה'אור מקיף, שהרי מה'מקיף הגדול' נמשך ה'אור פנימי', והם דבוקים זה בזה, והוא לשון 'אחיה' וחיבור.

ו'יובל' – דקאי על האור הפנימי – נק' 'אחיו' של 'יבל' – דקאי על האור המקיף. והטעם הפנימי לכך, שכן, 'אח' הוא לשון 'אחיה' וחיבור (וכמו 'אחיו אלכסדרית' – תפירה המחברת שני דברים יחד), והרי ידוע שהאור הפנימי (יובל) הוא 'אחיו' היינו דבוק ומחובר עם האור מקיף (יבל), שהרי

ומשמעות הענין של 'מלא כל הארץ כבודו' – ש'כבודו' קאי על הזיו וההארה הנמשך ממנו יתברך, היינו האור המצומצם והמוגבל – הרי אור זה אכן 'ממלא' את העולמות בצורה כזו שמתלבש באופן גלוי בהם, כי להיותו אור מצומצם לפי ערך העולמות, לכך בא בהם בהתלבשות פנימית ובהתגלות, שהעולמות יכולים להרגיש ולהשיג אור זה המלוכש ושורה בהם.

וכמו על דרך משל רב האומר סברא שלפי ערך מוח התלמיד, שלא רק שהסברא נמצאת במוחו, אלא שמתגלית בו מאחר שהתלמיד יכול להבינה לאשורה ועל בוריה, והרי הסברא מתלבשת במוחו באופן גלוי להיותה לפי ערך הכלים ויכולת הקליטה שלו.

ואור זה, בחינת 'כבודו', מתגלה יותר ויותר בתוך העולמות לפי ערך הזדככות הכלים שלהם, שלכן על ידי עליות העולמות נ' אלפים יובלות אור זה יתגלה יותר ויותר עד למטה ממש בעולם העשיה יהיה הגילוי שעתה הוא רק בעולם האצילות.

[כעת יבאר, לפי הנ"ל בביאור ענין האור פנימי והאור מקיף וההבדלים ביניהם, פירוש פנימי במה שנאמר בתורה 'יבל הוא אבי יושב אהל ומקנה, ושם אחיו יובל הוא היה אבי כל תופש כנור ועוגב', שאחים אלו יובל ויבל רומזים להאור פנימי והאור מקיף, ודבר זה מובן מכך שיובל היה אבי כל תופש כנור דוקא, ויבל היה יושב אהל דוקא:]

ובענין 'נ' אלפים יובלות' יש לומר שזהו מה שכתוב ⁵⁷ "ושם אחיו יובל", ולכן היה "אבי כל תופש כנור כו" ⁵⁸, כי כל העליות הוא על ידי שיר ⁵⁹ כו', וכבר נתבאר שכל עליות 'נ' אלפים יובלות' זהו עדיין בה'אור פנימי', וזהו ענין 'יובל' ('נ' אלפים יובלות').

'יובל' קאי על 'נ' אלפים יובלות', שכל זה בא כאמור על ידי גילוי האור הפנימי (ע"י זיכוך הכלים של העולמות), וזהו הטעם ש'יובל' היה 'אבי כל תופש כנור ועוגב', היינו קשור לשיר (שכנור הוא שיר), כי נודע שכל העליות הוא על ידי השיר, "שענין השיר הוא צמאון תשוקה ועלי' למדריגה

(57) בראשית ד, כא.

(58) שם.

(59) ראה במקומות בחסידות בהם מבואר ענין 'כל בעלי שיר יוצאין בשיר' – לדוגמא: לקו"ת ברכה צח, א. תורת שמואל תרל"ט ח"א ע' קנד. וש"נ.

(60) (בכבודות דף נ"ה ע"ב).

(61) בראשית ד, כ.

וחדוש היש מאין אינו אלא ע"י כח הבלתי בע"ג, ומאחר שחיות זה מתלבש בכלי המקבל אשר הוא מוגבל, איך יהי' בו כח זה? אלא עיקר ההתהוות וקיום הנמצאים הוא ע"י ההמשכה השנית שממנו ית' אשר אינו מתלבש בפנימיות הנמצאים, ר"ל, בחכמתם ובינתם ודעתם ושאר כחות נפשיות שאינן משיגים מהותו ומציאותו כהשגת המוח את השכל, כי הוא כח וחיות בלתי מוגבל, אלא הוא א"ס, כי הוא אור וחיות המאיר מזיו כבודו ית' ואין בערך בעלי גבול לתופסו ולהשיגו, והוא המח' אותם ומוציאם מן ה'אין' המוחלט אל ה'יש' שהם בו, ומעמידם בכל שעה ורגע, ואע"פ שאינו מושג בפנימיותם, נמצא הוא בהם ומח' אותם, ובחינה זו הוא הנק' 'מקיף' בספרי הקבלה, ר"ל, שאינו מתלבש בכלי המקבל כ"א ממעל לו, ואעפ"כ מחייהו, והוא העיקר, ובחינת החיות המתלבשת בפנימיות נקרא 'אור פנימי', ובלשון הזהר ורעיא מהימנא נקראים 'סובב' ו'ממלא'.

"וכדי שלא יפלא המשכיל איך [האור מקיף] יחיה דבר מדבר שאינו מתלבש בו, אמשיל לך משל":

דהנה, המחשבה פועלת תיכף ומיד בכל האברים, כנראה בחוש, שכשעולה במחשבתו ורצונו לעשות איזה תנועה בידו או לילך ברגליו, אזי תיכף ומיד ממש תתנועע הרגל או היד לפעול מה שעלה במחשבתו בלתי שיהיו כלל. אם כן, על כרחך צריך לומר שזהו מפני שהמחשבה אינה צריכה לימשך מהמוח לרגל בסדר המדריגות, דאם כן, היתה התנועה מתעכבת איזה רגע מעליות המחשבה עד כדי הובאה מהמוח לרגל בסדר מדרגא לדרגא, אלא ודאי שהמחשבה 'מקפת' כל האברים, ולכן פועלת גם כרגל ברגע זה ממש שעולה במחשבה לנענע רגלו.

אך, מכל מקום, בודאי עיקר משכן המחשבה ונילווי הוא במוח, אשר שם מתלבשת בבחינת 'אור פנימי', אלא ש'מקפת' גם כן כל האברים בבחינת 'מקיף'.⁶³

האור פנימי נמשך מהאור מקיף, שהאור פנימי הוא הארה וזיו המתפשט ומאיר מהאור מקיף הבלי גבול, ולכך, אף שהאור פנימי הוא באין ערוך מהאור מקיף (כריחוק הערך שבין גבול לבלי גבול) הרי 'יובל' – אור פנימי – הוא עדיין 'אחיו' של 'יבל' – אור מקיף – להיותם מחוברים זה בזה, שהרי כל מציאותו של האור פנימי הוא מכך שנמשך מהאור מקיף ומאיר ממנו, ולולי האור מקיף לא הי' האור פנימי במציאות, ונמצא איפוא שהם מחוברים זה בזה.

(וזהו גם כן ענין 'הכנף' – מין כנף).

נתבאר לעיל שבגד הטלית שמקיף על האדם הלוכשו מכון כנגד האור מקיף, ואילו חוטי הציצית הדקים וקטנים הם כנגד האור פנימי המצומצם והמוגבל. וזהו שאמרנו חז"ל על הכתוב (במדבר טו, לח) 'ציצית הכנף' שמשמע שציצית צריכה להיות 'ממין כנף', היינו שיהיו חוטי הציצית מאותו מין שממנו עשוי הבגד שבכנפו הם תלויים, והכוונה הפנימית בזה, שהציצית, היינו האור פנימי, מחובר ומאוחד עם הבגד, היינו האור מקיף, שהרי הוא 'מין כנף' – מציאותו נמשכת ממנו, ועד שהוא מאותו המין ממש, שהרי 'האור מעין המאור' ממנו הוא נמשך.

והנה, המשל לענין 'אור מקיף' ו'אור פנימי' יובן על דרך משל באדם:⁶²

ענה מביא משל להאור מקיף שבאותו זמן נמצא בתוך כל העולמות ומהווה אותם בכל רגע, ובכל זאת אינו בגילוי בהם; והאור פנימי שנמצא ומתגלה בעולמות לפי ערך מעלת הכלים שלהם.

כלומר (דרך מצותיך מצות ציצית):

"ענין חידוש העולם והתהוותו מאין (הן בששת ימי בראשית, והן בתמידיות, כמאמר 'מחדש בטובו בכל יום תמיד מע"ב') בכח הבורא ית' המחדש מאין ליש... זהו ע"י מיני המשכת החיות ממנו ית' להעולם: א' – החיות הנשפע בתוכיות ופנימיות הנמצאים, רצוני לומר, שהם משיגים אותו בכלים שלהם המוכנים לקבל אותו, כמו השכל שהוא נתפס במוח האדם, וכח התנועה שנתפס באברים המתנועעים, ועד"ז בנמצאים העליונים [האור האלקי מתלבש בהם] כאו"א לפי מעלתו. והנה, אור וחיות זה המתלבש בפנימיות המקבלים אינו מספיק להוותם מאין ליש, כי בריאת

(63) (ועיין בעין חיים שער סדר אבי"ע סוף פרק י"ג: "כי הלא המחשבה עם הפעולה כו"). והנה, מזה יובן מ"ש בעין חיים גבי שבת, שה'מקיפים' נכנסים בבחינת 'פנימים', ונמשכים 'מקיפים'

(62) ראה המשך בששה"ק תער"ב ח"א ע' תצח.

קיצור: ענין 'ממלא כל עלמין' ו'סובב כל עלמין', בחינת 'מלא כל הארץ כבודו', ובחינת 'אני מלא'. וה'אור פנימי' שרשו מה'קו'; וה'מקיפים', אף שנמשכו ג"כ מה'קו', מ"מ, שרשם מבחינת 'סובב כל עלמין'. ועליות העולמות בשמיטין ויובלות, הכל בבחינת 'ממלא כל עלמין', 'אור פנימי'. אבל בחינת 'סובב כל עלמין' השוה ומשוה בו. ולכן, 'פה שעה אחת בתשובה בו'.

ב. והנה, מה שכתוב "מלא כל הארץ כבודו", 'הארץ' דוקא.

על פי הנ"ל ש'כבודו' כאן קאי על האור הפנימי הממלא כל עלמין, יש להבין מה שנאמר 'מלא כל הארץ כבודו', לכאורה אור זה לא 'מלא' יותר את בחינת 'השמים' – העולמות העליונים – ולא דוקא 'הארץ'.

היינו, כי 'אין כבוד אלא תורה'⁶⁶, 'כבוד' בגימטריא ל"ב⁶⁷, שהם ל"ב נתיבות החכמה⁶⁸, ול"ב חומים דציצית, וזהו "הודו על ארץ ושמים"⁶⁹, קדמה 'ארץ' ל'שמים' בגילוי 'הודו' וזיוו יתברך על ידי התורה.⁷⁰

והביאור בזה יובן על פי זה ש'כבוד' קאי על בחינת התורה, כמאמר רז"ל 'אין כבוד אלא תורה', ולפי זה פירוש הכתוב 'מלא כל הארץ כבודו' הוא, שע"י בחינת 'כבודו' של הקב"ה, היינו התורה, כל הארץ הגשמית – עולם הזה – נתמלא בגילוי אלקות, וכפי שיבאר להלן בארוכה משמעות הדברים.

ובפרטיות יותר, 'כבוד' הוא בגמטריא ל"ב, דקאי כאמור על ל"ב נתיבות החכמה ול"ב חוטי הציצית, שגילוי זה של אלקותו יתברך נעשה (לא רק ע"י התורה בכלל, אלא)

"הנה, המחשבה גילויה במוח דוקא ולא בשאר האברים, לפי שכלי המוח הרכבתה מעין ודוגמת השכל, משא"כ הרכבת מזג הרגל לא תקבל את המחשבה בתוכה, ולכך, אם יכהו בראשו תתבלבל המחשבה שהיא בו, ואם יכהו ברגל לא תתבלבל, כי אין לה שייכות כ"כ עם הרגל. ואמנם, אנו רואים בהיפוך מזה שיש המחשבה ברגל ג"כ, והמופת [הנראה] לזה, שמיד שעולה במחשבתו שיפשוט רגלו, הנה תיכף תתפשט הרגל בלי איחור ועיכוב כלל וכלל, בו ברגע ממש, ואם לא הי' מעין המחשבה ברגל, א"כ, הי' צריך שהות וזמן מה עד שתלך המחשבה ותתפשט בכלי הרגל, אלא נראה שיש ממהות המחשבה ממש ברגל, ע"כ, אינו צריך שהות [להתפשט ולהמשך ברגל], היפוך הנ"ל. והענין הוא, דשניהם אמת, דבגילוי אין מהמחשבה כלל ברגל אלא במוח, אבל בהעלם ישנה ברגל כמו במוח ממש בשוה, והרי אע"פ שאינה בגילוי, אעפ"כ פועלת ברגל. הרי שהדבר מתפעל גם מדבר שאינו מתלבש בו בפנימיותו" (דרך מצותיך מצות ציצית).

וממשל זה יובן קצת ענין 'אור פנימי' ו'אור מקיף', איך שבאמת ה'מקיף' פועל ומהווה ומחיה אף שאינו מושג כלל בהעולמות⁶⁴, וכמו על דרך משל שהמחשבה פועלת ברגל תיכף ומיד, להיותה 'מקפת' כל האברים, ואף על פי שאין הרגל משיג כלל את המחשבה, כנ"ל.⁶⁵

"כמו כן יובן למעלה שהארת זיו כבודו יתברך הבלתי בעל גבול מחיה את כל העולמות מאין, אף על פי שאינו מושג בתוכיותם" (דרך מצותיך שם). היינו, כמו שהמחשבה אף שאינה בגילוי בכל האברים בכל זאת פועלת בהם בכך שעל פיה הם מתנענעים תיכף ומיד, כך האור המקיף הסובב כל עלמין, אף שהוא למעלה מלהתגלות בעולמות, מכל מקום, הרי הוא עדיין יכול לפעול בהם, ופעולתו היא בכך שמוציאם מאין ליש ממש בכל רגע, ודבר זה הוא בשווה בכל העולמות.

עליונים יותר, היינו, כמו המחשבה אשר על הרגל הוא בחינת 'מקיף', ובמוח נכנסת בבחינת 'פנימי', כנ"ל).

(64) וכידוע שעיקר התהוות העולמות בא מאור הסובב דוקא – ראה תו"א מג"א ד"ה יביאו לבוש מלכות. דרך מצותיך שם.

(65) ועיין מ"ש ב'ביאור' ע"פ 'ונתתי', גבי: 'כי לא מחשבותי מחשבותיכם' (לקו"ת שה"ש יז, ד-ד).

(66) אבות ו, ג.

(67) ראה זח"ג לג, א ובכ"מ.

(68) ראה לקו"ת האזינו עה, א. וש"נ.

(69) תהלים קמח, יג.

(70) וכמ"ש בשה"ש רבה ס"פ כרים היה לשלמה.

[ומבאר האיד ע"י התורה דוקא (מ"ת) היה יכול להיות גילוי זה, אפילו ללא כל העליות הללו:]

כי 'אורייתא מחכמה נפקת'⁷¹

איתא בזהר 'אורייתא מחכמה נפקת' (התורה יוצאת מחכמה), היינו, דשורש ומקור התורה למעלה הוא בחכמתו ית', חכמה דאצילות, ולכן הסברות וההלכות שבתורה – כמו אם יטעון ראובן כך ושמעון כך יהי' הפסק כך – הן מצד שכן מחוייב בחכמתו של הקב"ה.

ואור אין סוף ב"ה מלוכש בחכמה דוקא^{72, 73}

היות שבחינת החכמה היא בבחינת ביטול והעדר המציאות והישות (כמרומו בכך ש'חכמה' היא אותיות כח מ"ה, היינו כח של ביטול כפי שמשא ואהרן אמרו על עצמם 'ונחנו מה', שאינם נחשבים לכלום לפניו יתברך אלא הם בטלים לגמרי לגביו), לכך דוקא בה שורה ומתלבש אור אין סוף ב"ה. שכן, אין סוף ב"ה אי אפשר שיהיה נתפס באיזו מציאות, דכל מציאות היא מוגבלת ואי אפשר לדבר בלתי מוגבל להתלבש בדבר מוגבל, אבל מאחר שחכמה עניינה ביטול והעדר המציאות, לכך היא כלי שבו שורה אין סוף ב"ה⁷⁴.

ומכך עולה, שבהתורה שהיא חכמתו יתברך, מלוכש אור אין סוף ב"ה עצמו.

ולכן, אצילות נקרא חכמה בכללות העולמות⁷⁵, לפי שבו מאיר בחינת חכמה דא"ק שמתלבשת על ידי המלכות דא"ק באצילות, ועל כן באצילות

ע"י בחינת 'נתיבות' ו'חוסים' של התורה (חכמה), כפי שיבאר מהו עניינם.

והפירוש הפנימי ב'הודו על ארץ ושמם' הוא בדומה להפירוש הנ"ל בהכתוב 'מלא כל הארץ כבודו', שבשני הפסוקים ישנה הדגשה מיוחדת לבחינת 'ארץ', שהרי ב'מלא כל הארץ כבודו' נזכר רק בחינת ה'ארץ', ובהכתוב 'הודו על ארץ ושמם', 'ארץ' נזכר קודם לשמים. וזהו משום שע"י נתינת התורה למטה בעולם הזה דוקא נתגלה אלקותו יתברך ('הודו' – זיו הארתו יתברך) למטה דוקא בבחינת 'ארץ', יותר מאשר הגילוי בבחינת 'שמים' – עולמות העליונים. וזהו שהולך ומבאר להלן באריכות.

והענין הוא:

לבאר את האמור לעיל בקצרה, באריכות ובפרטיות יותר.

בנ"ל, שעיקר גילוי אלקות בהכלים יהיה על ידי עליות העולמות 'נ' אלפים יובלות' עילוי אחר עילוי, עד שיתגלה אור אין סוף ב"ה.

נתבאר לעיל שעיקר ענין הגילוי של אלקות שיהיה בהכלים של העולמות יהיה ע"י עליית העולמות – היינו הזדככות הכלים שלהם – בנ' אלפים יובלות בעילוי אחר עילוי, שעל ידי כל העליות הללו, יכול להתגלות אורות נעלים יותר בתוך העולמות, כי הכלים של העולמות יזדככו ויתעלו ויוכלו לקבל בהם גילוי נעלה יותר, ועד שע"י עליית העולמות בנ' אלפים יובלות, יוכלו לקבל הגילוי היותר נעלה של אוא"ס ב"ה.

הנה, ישראל המשיכו בעת מתן תורה שיתגלה עתה לעולם הזה אור אין סוף ב"ה, מה שצריך לגילוי זה הדרגת ועליות עילוי אחר עילוי 'נ' אלפים יובלות' עד שיגיעו לגילוי זה, ועל ידי התורה נתגלה בחינת גילוי זה בעולם הזה [ללא צורך לכל העליות הללו].

אך, בעת מתן תורה בני ישראל פעלו המשכה זאת של אוא"ס ב"ה עצמו למטה, מה שהיה צריך לנ' אלפים יובלות ועליות רבות של העולמות עד שיגיע לכך, אבל על ידי מתן תורה, היינו ע"י נתינת התורה למטה בגשמיות עולם הזה, נתגלה בחינת גילוי זה בעולם הזה לל אצורך לכל העליות הללו.

(71) זח"ב קכא, א. פה, א.

(72) ראה תניא פ"ח. פל"ה בהג"ה [ראה במ"מ הגהות והע"ק לפי"ח. ופל"ה]. לקו"ת במדבר יד, ב [ושם מציין: "בע"ח שער מ"ז פ"ג" (ולפנינו הוא פ"ב) "ושער ב' במה"ב פ"א פ"ג" – ולפנינו הוא בשער סדר אצילות ש"ג]. תו"ח שמות ח"א ז, ד הערה 333. סה"מ תרנ"ח ע' יב.

(73) (ועיין מה שנתבאר לעיל נבי חג השבועות ע"פ 'יורכר אלקים' (לקו"ת פ' במדבר טו, רע"ד)).

(74) הקשר בין חכמה לביטול מובא בתיא (פרק יח), ח"ל: "החכמה היא מקור השכל וההבנה, והוא למעלה מהבינה שהיא הבנת השכל והשגתו, והחכמה היא למעלה מההבנה וההשגה, והיא מקור להן, וזהו לשון 'חכמה' – כ"ח מ"ה, שהוא מה שאינו מושג ומוכן ואינו נתפס בהשגה עדיין, ולכן מתלבש בה אור אין סוף ב"ה דלית מחשבה תפיסא ביה כלל".

להסברת הדברים – ראה בנספחים בס' חסידות מבוארת מועדים ערך חכמה ובינה.

(75) ראה ת"ז ת"ז כג, א. הנסמן במאמר אדה"א דברים ח"א ע' רלה.

הספירה העיקרית המתגלית שם היא מדותיו יתברך, אין שם גילוי אוא"ס ב"ה ממש, שמתגלה רק בספירת החכמה, כנ"ל.

לסיכום: זהו הטעם שבאצילות ישנו גילוי אור אין סוף ב"ה ממש, כי באצילות הספירה העיקרית המתגלית ופועלת שם היא חכמתו יתברך, ומכיון שבחכמה שורה ומתלבש אוא"ס ב"ה ממש, לכך באצילות ישנו גילוי זה. משא"כ בהעולמות שלמטה מאצילות שאין בהם גילוי אוא"ס ב"ה וזהו משום שאין בהם גילוי ספירת החכמה כל כך אלא ע"י התלבשות והעלמות שונות.

והנה, בשעת מתן תורה [שהתורה, שהיא חכמתו יתברך, ניתנה למטה בעולם הזה הגשמי] **היה למטה בעולם הזה גילוי 'חכמה עילאה' המאיר באצילות, אשר הוא 'חכים ולא בחכמה ידיעה'**⁷⁸, **שבחכמה מלובש ומאיר ממש אור אין סוף ב"ה, היה גילוי זה ממש בהר סיני** [הגשמי].

וזהו "קול דודי בו" מדלג בו"⁷⁹.

וענין זה – שבמתן תורה על הר סיני היה גילוי אור אין סוף ב"ה ממש ע"י נתינת התורה למטה – הוא הביאור הפנימי של הכתוב 'קול דודי הנה זה בא מדלג על ההרים', ש'קול דודי' קאי על גילוי אוא"ס ב"ה (שהרי קול עניינו המשכה וגילוי, כפי שהוא בפשטות, הבל הלב נמשך ויוצא אל החוץ), וגילוי זה נמשך בדרך 'דילוג' – 'מדלג', וכל זה היה 'על ההרים', על הר סיני בשעת מתן תורה. וממשיך לבאר מהו ענין זה שהגילוי בא בדרך 'דילוג'.

שעל פי סדר ההשתלשלות היה צריך לגילוי זה [של אוא"ס ב"ה המלובש בחכמה] 'נ' אלפים יובלות' (כמבואר לעיל), אלא שבא הגילוי על ידי 'דילוג' – שדילג מעל כל העליות הללו, שלא כפי סדר השתלשלות – שלפי זה היה צ"ל 'נ' אלפים יובלות – עליות – עד שיוכל להיות גילוי זה.⁸⁰

הוא גילוי אור אין סוף ב"ה⁷⁶, שמאיר בבחינת חכמה בו.

ועל פי זה שאוא"ס ב"ה מתלבש בחכמה דוקא, להיותה בבחינת הביטול שזהו הכלי להשראת אלקות, יבואר הטעם לכך שמבואר בספרי קבלה אשר עולם האצילות נק' חכמה בכללות העולמות, היינו שעולם זה קשור לדרגת החכמה דוקא, בניגוד להעולמות שלמטה מאצילות שכפי שיבאר בסמוך קשורים להספירות שלמטה מחכמה. שכן, חכמה דא"ק מאיר באצילות דרך התלבשותה במלכות דא"ק, ומכיון שכן ישנו גילוי אור אין סוף ב"ה באצילות, לפי שבאצילות יש גילוי ספירת החכמה דוקא, שבה שורה ומתלבש אוא"ס ב"ה, כאמור לעיל.

מה שאין בן בבריאה אינו מאיר בחינת חכמה, אלא על ידי התלבשות גמור בבניה, וזהו ענין המסך בו.

ואילו בבריאה אינו מאיר בחינת ספירת החכמה (דא"ק) כל כך, אלא רק ע"י התלבשותה בספירת הבינה תחילה. וזהו 'התלבשות גמור', מאחר שבין אצילות לבריאה ישנה 'פרסא' המפסיקה, שהיא כעין לבוש המעלים ומסתיר על אור האצילות עד שהאור הנמשך דרכה הוא אור חדש ממש, הנק' בלשון הקבלה 'אור של תולדה', שאינו אותו מהות אור שהאיר באצילות, אלא בדרגא נמוכה הרבה יותר. ולכך, אין בבריאה גילוי אור אין סוף ב"ה ממש, כי בו לא מאירה ספירת החכמה כל כך (כי אם ספירת הבינה), אלא על ידי העלם גדול, ודוקא בחכמה ישנו גילוי זה, כנ"ל.

וביצירה אין מאיר אלא על ידי התלבשות עוד בו"א דבריאה בו."⁷⁷

וכל שכן בעולם היצירה אין גילוי אוא"ס ב"ה, שכן ביצירה אין מאיר ספירת החכמה (דא"ק) אלא ע"י התלבשות והעלם נוסף באמצעות ז"א (המדות העליונות) דבריאה. וזהו שעיקר ענין עולם היצירה הוא התגלות מדותיו יתברך, שעולם זה קשור במיוחד להמדות, ז"א, ולא להמוחין, כי האור האלקי שבעולמות שלמעלה ממנו מאיר דרך התלבשות נוספת שגורמת להעלם והסתור נוסף בהאור. ומכיון שביצירה

(78) ת"ז בהקדמה (פתח אליהו).

(79) שה"ש ב, ח.

(80) (וגם מובן כי ערך העשיה לגבי אצילות כמו דומם לגבי מדבר, ולכן 'מלכות מקננא בעשיה' ו'חכמה באצילות'. ועיין מה שנתבאר לעיל פרשת בראשית על פסוק 'וייצר בו': וכשיהיה חכמה עילאה

(76) ראה תניא פרק מט ("אלקות ממש").

(77) כמ"ש כל זה בעין חיים שער סדר אבי"ע פרק ג.

ולכן, כדי להיות גילוי זה שבבחינת 'דילוג', זהו ענין ל"ב נתיבות החכמה'.

וזהו 'מלא כל הארץ כבודו' – כבוד בגמטריא ל"ב, ל"ב נתיבות חכמה, כי הגילוי של אור אין סוף ב"ה עצמו למטה ממש שלא ע"פ סדר השתלשלות הרגיל (נ' אלפים יובלות) צריך לבוא על ידי 'נתיבות' דוקא.

ומבאר מהו ענין 'נתיבות' אלו:

וזהו ענין ל"ב חוטי הציצית.

ל"ב נתיבות חכמה הם אותו הענין של ל"ב חוטי הציצית, וגילוי גדול זה צריך לבוא ע"י 'נתיבות' ו'חוטים' דקים דוקא, וכפי שממשיך.

[כדי להבין ענין ל"ב נתיבות אלו דחכמה, יבאר את ענינם של"ב חוטי הציצית שהם אותו הענין של ל"ב נתיבות החכמה:]

כי הנה, 'ציצית' הוא מלשון⁸¹ "ויקחני בציצית ראשי" - 'ציצית' לשון שערות, שהוא המשכת בחינת 'שערות' להאיר לכנסת ישראל⁸².

'ציצית' הוא מלשון שערות, וזהו כמבואר לעיל שבגד הטלית מורה על אור המקיף העליון דסובב כל עלמין, והציצית התלויים בבגד מורים על ההמשכה מאור עליון זה למטה לכנסת ישראל – מלכות דאצילות. ולפי זה ש'ציצית' הוא ענין השערות, הנה המשכה זאת היא בדוגמת ההמשכה הנמשכת ע"י השערות.

וענין השערות הוא: שהם נמשכות מהמוח, ו"עם היות שנמשך בהשערה חיות מהמוח, כנודע, שהשערה חלולה ובתוך החלל יש יניקה מהמוח, עם כל זה, הוא רק מותר מוחין וחיות מצומצם במאד, עד שאינו נוגע כלל לחיות המוחין, עד שבהחתך השערה לא יכאב למוח כלל" (לקו"ת אמור לא, ד).

ולפי זה מובן שהמשכת האור הסובב דבגד הטלית היא ע"י בחינת 'שערות' ('ציצית'), היינו "חיות מצומצם במאד", וכפי שממשיך.

וזהו 'קול דודי כו' מדלג על ההרים', שהגילוי אלקי 'על ההרים' – בעת מתן תורה – היה בדרך דילוג, כאדם המדלג למרחוק, מה שבהליכה רגילה היה לוקח הרבה זמן, כך גם עניינו למעלה, שבמקום זה שלגילוי זה נדרשות הרבה עליות והזדככות הכלים של העולמות במשך נ' אלפים יובלות, הנה בא גילוי זה למטה ממש בדרך דילוג, שדלג על סדר הרגיל הזה של עליית העולמות. וזאת משום שאו"ס ב"ה מתגלה בחכמה, ובמתן תורה בחינת החכמה ירדה למטה ממש ע"י נתינת התורה למטה בגשמיות.

[נעל פי זה ש'כבודו' קאי על התורה שהיא חכמתו יתברך שבה שורה או"ס ב"ה עצמו הסובב כל עלמין, יתבאר דיוק לשון הכתוב (המובא לעיל) 'מלא כל הארץ כבודו', 'הארץ' דייקא:]

וזהו "מלא כל הארץ כבודו", 'הארץ' דוקא, שבמתן תורה נתגלה בעולם הזה [ה'ארץ'] בחינת 'חכמה עילאה' ממש, למעלה מעלה מבעולמות עליונים כו' [השמים' – היינו עולמות ב"ע], כנ"ל - שגילוי חכמה עילאה בבריאה צריך לעבור דרך הפרסא שבין אצילות לבריאה, ולכן הגילוי מתמעט ואינו מתגלה חכמה עילאה עצמה, וכל שכן שאין הגילוי בעולם היצירה שבו הגילוי יורד בירידה נוספת ובהעלם נוסף. וזהו שמדייק לומר 'כל הארץ' דוקא, כי ע"י התורה הנמצאת למטה בגשמיות עולם הזה, הרי יש כאן בחינת חכמה עילאה ממש, ובה שורה או"ס ב"ה עצמו, ולכן דוקא למטה ב'ארץ' נתגלה או"ס ב"ה ע"י בחינת 'כבודו' – התורה. ואילו בשאר כל העולמות העליונים, אין גילוי חכמה עילאה ממש, אלא ע"י כמה העלמות והסתרים, לבושים שונים, אבל בעולם הזה ע"י נתינת התורה בו, ישנו גילוי חכמה עילאה ממש, ולכן דוקא בארץ ישנו גילוי זה, ולא ב'שמים'.

[הנה, מלבד זאת ש'כבודו' קאי על חכמתו יתברך, היינו חכמת התורה (כי 'אין כבוד אלא תורה'), הרי הובא לעיל ש'כבודו' בגמטריא ל"ב וקאי על ל"ב נתיבות החכמה, וכעת ימשיך לבאר מהי השייכות בין ל"ב נתיבות אלו להגילוי העצום שנתגלה למטה בשעת מ"ת, היינו מדוע גילוי זה, שבא בדרך 'דילוג' כנ"ל, הוצרך לבוא דוקא ע"י ל"ב נתיבות אלו:]

(81) יחזקאל ח, ג.

(82) ועיין מה שנתבאר לעיל בד"ה 'והיה לכם לציצית' (לקו"ת שלח מג, ג).

המאיר באצילות, נמשך ומתגלה בעשייה, הרי זה 'דילוג' גדול ועצום (כו').

השתלשלות (כך שכל דרגא נמשכת באופן ישיר מהדרגא שמעליה, באופן של 'עילה ועלול', שהעילה היא מקור העלול הנמשך ממנה עד שהעלול היה כלול תחילה בתוך העילה), שכדי להמשיך באופן כזה אי אפשר כי אם על ידי בחינת 'שערות' דוקא, שהיא המשכת הארה מועטת ביותר שאינה עצמיות הדרגא ההיא, כפי שיבאר להלן בסמוך הטעם לכך.

נמצא, שכל השאלה הנ"ל – מהו ענין הארה זו ד'ציצית' שהוא בחינת 'שערות' לבד – מתעוררת רק לפי ההנחה שמדברים על המשכה בתוך סדר השתלשלות גופא, שאז אינו מובן כי ידוע שהמשכה שם הוא ע"י שנה"י דאימא נעשה מוחין לז"א, אך מעתה שמבואר אשר ההמשכה ד'שערות' היא **מלמעלה** מסדר השתלשלות, נופלת כל הקושיא.

[וממשיך ומבאר יותר ענין המשכה זו ד'שערות'

וציצית:]

והיינו, שהמשכה שנמשך על ידי הציצית במלכות, הוא ממוחין דאבא ואימא עצמן, מה שאין כן סדר ההשתלשלות הוא שנה"י דתבונה מתלבשין בז"א, ואז מנה"י דז"א נמשך ומתלבש בנוקבא, והוא מפני שההארה היא קטנה, שהוא בחינת נה"י דז"א לבד, לכן יכולים להתלבש בעצמן ומחותן להיות מוחין לנוקבא. אבל כשצריכין להמשיך במלכות ממוחין דאבא ואימא עצמן [ולא מנה"י שלהן בלבד], שלא על ידי התלבשות ממש בז"א בדרך וסדר ההשתלשלות, לכן, מפני שהאור שלהן גדול, אי אפשר להיות נמשך למוחין דנוקבא כי אם דרך בחינת 'שערות' לבד.

דרך הרגילה של ההמשכה באופן של 'סדר השתלשלות' היא באופן שכל דרגא יורדת ומתלבשת בהדרגא שלמטה ממנה, ולכן, בגלל שהכוונה היא שהמשכה אכן תתלבש ותתגלה בהדרגא שלמטה ממנה, ההמשכה היא רק מבחינת נה"י שבעליון, שנה"י, עם היותו חלק מהדרגא העליונה עצמה (כנ"ל), בכל זאת הוא הדרגא התחתונה שבה (שכן נה"י הן הספירות האחרונות והתחתונות ביותר שבדרגא זו, להורות שנמשך רק מהדרגא הנמוכה יותר שבה), ולכן, בגלל שההארה היא קטנה (כיון שמדובר בהמשכה מבחינת נה"י שבדרגא העליונה לבד), יכול להתלבש בעצמו ובמהותו להיות המוחין להדרגא שלמטה. כי ההמשכה היא לפי ערך

וצריך להבין: כי הרי עיקר ההשתלשלות הוא שנצח הוד יסוד דאימא נעשים מוחין לז"א, ונצח הוד יסוד דז"א נעשו מוחין לנוקבא, ואם כן, המלכות ('כנסת ישראל' הנ"ל) מקבלת מבחינת נצח הוד יסוד דז"א, שהן מהותו ממש [נה"י דז"א היא מהותו של ז"א ממש], ומהו ענין הארה זו ד'ציצית', שהוא בחינת 'שערות' לבד, אשר השערות אינן עצמיות ומהות האדם כלל, כנראה למטה באדם?

ולכאורה תמוה: אומרים כאן שהמשכה ל'כנסת ישראל', היינו מלכות דאצילות, היא ע"י הציצית, שהם שערות, והשערות עניינן המשכה מצומצמת ביותר, ש"אינן עצמיות ומהות האדם כלל" וכך למעלה שרומזות להמשכה בבחינת הארה וצמצום גדול. אך, ידוע אשר עיקר ענין השתלשלות המדריגות זו מזו הוא שנצח הוד יסוד של אימא (בינה) נעשים מוחין לז"א (המדות), היינו שנמשך מבחינת בינה עצמה (כי גם נה"י דבינה, למרות שהם הספירות התחתונות דבינה, הרי היא על כל פנים חלק מבחינת הבינה עצמה) למטה אל הדרגא הבאה, היינו ז"א, והמשכה זו נעשית 'מוחין' לז"א, היינו הדרגא העליונה יותר שבז"א. משא"כ ההמשכה ע"י השערות, אין זה המשכה מעצמיות ומהות הדרגא ההיא, אלא המשכת הארה מצומצמת בלבד מאותה המדריגה, ואם כן צריך להבין מהו ענין המשכה זו של השערות.

אך הענין⁸³:

כי אדרבה, המשכה זו שעל ידי השערות, שהן ה'ציצית', הוא מה שנמשך מלמעלה מסדר ההשתלשלות 'עילה' ועלול, ולכן אי אפשר לימשך רק על ידי בחינת 'שערות'.

האמור לעיל שעיקר ההשתלשלות הוא שנה"י של הדרגא העליונה נמשך להיות מוחין לדרגא התחתונה הוא הכל בענין 'סדר השתלשלות', היינו כפי שהדברים נמשכים ויורדים בתוך גדרי סדר ההשתלשלות גופא, אך, ההמשכה של בחינת 'שערות' וציצית היא מה שנמשך **שלא** על פי סדר

(83) בענין המשכת ד'שערות' ראה לקו"ת פ' אמור ד"ה ונקדשתי פרק ד'. ובארוכה בסה"מ תקס"ה-ב ע' תתלו ואילך. דרך מצותיך קד, ב. נזכר באוה"ת נ"ך-ב ע' תשסד.

ולכן, גבי נזיר נאמר⁸⁴ "קדוש יהיה גדל פרע שער ראשו".

לפי זה שהמשכה דשערות הוא למעלה מסדר השתלשלות יבואר הטעם הפנימי לכך שנאמר אודות הנזיר 'קדוש יהיה גדל פרע שער ראשו', דלכאורה "וצ"ל מה ענין הקדושה לגידול השער" (לקו"ת אמור לא, ד), אלא אדרבה, דהיא הנותנת, ש"יש שייכות ענין הקדושה לבחי' שערות. דדוקא השערה מורה על ענין הקדושה, דהא בהא תליא, דלהיותו קדוש ומובדל, א"א להיות ממנו ההמשכה רק ע"י בחי' שערות דוקא. ולכן, בבחי' שערות אלו תלוי קדושה העליונה, שהרי נמשכו מבחי' קדוש ומובדל, בחי' טוב כל עלמין, שא"א להיות משם שום המשכה בפנימית רק ע"י שערות כו'. משא"כ מבחי' החיות דממכ"ע הנמשך ומתלבש בתוכיות העולמות, דשם שייך ענין התלבשות והשתלשלות עילה ועלול, ומבואר למעלה דענין התלבשות והשתלשלות הוא שנתפס המהות העילה בהעלול, כמו התלבשות השכל במדה, או אפילו כהתלבשות הנשמה בגוף, ע"כ אין צ"ל משם ההמשכה ע"י בחי' שערות דוקא, דהא ענין השתלשלות זו הוא הפך מבחי' שערות, שהשערה מורה על ההמשכה שבצמצום עצום עד שאין ערוך כלל להמקור. אלא שם שייך המשל מהתלבשות הנשמה בגוף, או כמו התלבשות השכל בכח המעשה שביד כו' ... משא"כ מבחי' סוכ"ע הקדוש ומובדל, שא"א להיות משם השתלשלות עילה ועלול, ע"כ א"א להיות ההמשכה אלא ע"י בחי' שערות דוקא. ובשערות אלו תלוי הקדושה עליונה, דוקא שהוא מקור להתהוות בחי' ממכ"ע כנ"ל. ולהיות שענין הנזירות 'כי יפליא להזיר', הנה, ענין מצוה זו רומז למעלה מעלה, דהיינו שהנזיר עולה למקום גבוה ודומה לעליון (כמ"ש בזהר פ' נשא דקכ"ז ע"ב ובלק"ת שם בטעמי מצות ובז"ה פ' ויחי שם) ע"כ, נאמר בו 'קדוש יהיה גדל פרע כו' (לקו"ת שם).

ובמו י"ג מדות הרחמים שנמשכין מבחינת 'שערות' בו, ובמ"ש במקום אחר⁸⁵.

וזהו גם הטעם לכך ש"ג מדות הרחמים נמשכים מבחינת 'שערות', כמבואר בזהר שנקראים י"ג תיקוני דיקנא, שערות הזקן, היינו היות ששרשן הוא בדרגא גבוהה

הכלים של הדרגא שלמטה. כמו עד"מ רב הרוצה ללמד לתלמיד קטן ממנו באופן שהתלמיד ישיג את הדברים ויבין אותם, היינו שהסברא אכן תתלבש ותתגלה במוחו של התלמיד, אזי על הרב למסור רק הארה קטנה מהסברא כפי שהיא במוחו עצמו, שרק אז תהיה בערך להתלבש בהכלים הנמוכים של התלמיד.

משא"כ כשצורת ההמשכה היא כך שממחין דאבא ואימא עצמם (ולא מנה"י שלהם) יומשך למלכות, אזי יש צורך שהמשכה תבוא בדרך 'שערות', היינו הארה קטנה ומועטת ביותר תומשך למטה למלכות. שכן, מוחין דאבא ואימא כפי שהן לעצמם הם בדרגא נעלית מאד, וכדי להמשיך מדרגא זו עצמה למטה למלכות יש צורך בהעלם וצמצום גדול ביותר, וזהו ענין השערות, שנמשך דרכן רק 'מותרי מוחין' בלבד, כנ"ל, חיות מצומצם ביותר.

כלומר, אופן הרגיל בהמשכה וסדר השתלשלות המדריגות הוא שכל דרגא יורדת ומתלבשת בדרגא שלמטה ממנה, וזהו על ידי שנה"י לבד יורדים, שבזה יכול לבוא למטה אל הדרגא הבאה באופן של התלבשות פנימית. אך, כדי להמשיך מהדרגא העליונה עצמה, אי אפשר ע"י סדר מסודר ובדרך התלבשות, כי עצמות הדרגא היא למעלה בהרבה מלהתלבש בהדרגא שלמטה ממנה, ולכך, כאן לא הולכים לפי כללי 'סדר השתלשלות' והמשכה רגילה, אלא ההמשכה היא בדרך 'שערות' לבד, שהארה מצומצמת ביותר נמשכת למטה ואינה יורדת בסדר והדרגה מדרגא לדרגא עד שמגיעה למטה, כי כאמור אין זה אפשרי כשממשיכים מהדרגא העליונה עצמה, אלא ממשיכים ממחין דאבא ואימא עצמם למטה במלכות.

וזהו על דרך משל רב הרוצה ללמד לתלמיד קטן סברא עמוקה מאד, אך רוצה להעביר אליו את כל הסברא ולא רק הארה ממנה (כמו בהמשל הנ"ל שמשפיע לו רק הארה מועטת בלבד מהסברא שבערך להתלבש במוח התלמיד). וכדי לעשות זאת הרי הוא נותן משל להסברא, שבמשל זה הרב מלביש את כל עומק הסברא שבמוחו, רק שמלוּבש בהעלם בהמשל. כך הוא גם בהמשכה דשערות, שרוצים להמשיך מאבא ואימא עצמם, וזה יכול להיות רק ע"י ההעלם של השערות, שזהו אכן העלם גדול, אך ביחד עם זה נמשך הענין עצמו.

(84) במדבר ו, ה. ראה לקו"ת פ' אמור ד"ה ונקדשתי סוף פרק ד'.

(85) ראה לקו"ת ואתחנן ב, א. שה"ש ט, ב.

נה"י, שהוא בחינת 'אברים', שיהיו נעשים מוחין, כי אם על ידי שערות בו'.⁸⁶

המשכה מלמעלה מסדר השתלשלות, מאחר שהיא גבוהה מאד, לכך צריכה לבוא דרך שערות, היינו צמצום עצום ביותר. ועל ידי זה ממילא לא מרגישים את הקשר של המשכה זו למקורה העליון שבאין ערוך להמקום אליו ממשיכים דרגא זו (מלכות). וזהו בשונה מהמשכה רגילה שבתוך גדר סדר השתלשלות, שלחיותה נמוכה יותר יכולה להמשיך בעצמה למטה, היינו שנה"י שבה יומשך למטה, שמהות הדרגא היא נמשכת ונתפסת בהדרגא התחתונה, וזהו בדוגמת האברים שבהם נמשך חיות הנפש עצמה באופן שמרגישים את הקשר שלהם עם הנפש.

והוא גם בן המשכה מלמעלה מהשתלשלות 'עילה' ו'עלול', ולכן, אף שנמשך רק בבחינת 'שערות', [בכל זאת] הוא גבוה לאין קץ מן ההמשכה שבדרך ההשתלשלות, אף שהוא מבחינת עצמיות, שנה"י שבעליון נעשו ממש מוחין לתחתון.

וכך גם לגבי ההמשכה שנמשכה במתן תורה (כנ"ל), שמקורה הוא מלמעלה מהשתלשלות עילה ועלול ולמעלה מגדר התלבשות בצורה פנימית ובמהותה בהדרגות שלמטה – ולכן נתבאר לעיל שנמשכה ע"י ל"ב נתיבות החכמה שעניינן בחינת שערות בדוגמת המשמעות הפנימית של חוטי הציצית, שכן, מאחר שצריכים להמשיך מבחינת חכמה עילאה שבה שורה אור"ס ב"ה עצמו הסובב כל עלמין ממש, לכן יש צורך שהמשכה תבוא בדרך שערות וצמצום עצום, כי אין ביכולת ה'מטה' לקבל ולסבול המשכה זו לולי שתבוא בדרך זו. ולכן, אף שנמשכה בבחינת 'שערות' היינו בדרך צמצום גדול, על כל זה, הוא גבוה לאין קץ מן ההמשכה שבדרך סדר השתלשלות, אף שהמשכה זו היא שמהות ועצמות הדרגא העליונה מתלבשת בהדרגא התחתונה, אף על פי כן, אין ההמשכה מגיעה מדרגא נעלית כל כך, אלא הכל הוא בתוך גדר והגבלת סדר השתלשלות, כנ"ל (ומצד זה גופא יכולה

מאד נעלה, לכך הדרך היחידה להמשכתן היא על ידי בחינת שערות, חיות מצומצמת ביותר, כנ"ל.

והוא כמשל השערות שאינן מתאחדים עם האדם כמו האברים, שהרי יכול לחתוך השערה ולא יכאב לו, מה שאין כן באבר בו', אך אף על פי כן, הם מחוברים בשרשם אל המוח, ומשם יונקים, ונתצמצמו כל כך עד שנעשו כמו דבר נפרד בו'.

ענין המשכה זו שבדרך 'שערות' – בה נמשכת הארה מהמוחין עצמם רק בדרך צמצום עצום – הוא בדומה להשערות בגשמיות.

שהרי מבואר לעיל שעיקר ענין סדר השתלשלות הוא שמהות הדרגא העליונה (נה"י שבה) יורדת ומתלבשת בהדרגא התחתונה, היינו, שהמשכה היא באופן שיש קשר ויחס קרוב בין כל הדרגות, והמשכה זו יכולה להיות מאחר שמדובר בהמשכת בחינת נה"י לכד של הדרגא העליונה. אך, כשצריכים להמשיך מהמוחין עצמם אזי יש צורך שיבוא באמצעות שערות, היינו צמצום עצום ממש עד שכמעט אחרי המשכה זו לא מרגישים שנמשך מדרגא עליונה זו, שרק ע"י זה ניתן להמשיך מדרגא נעלית כל כך.

והנה, כך הוא בשערות גשמיות, שאף שהן מתאחדות עם האדם עצמו, כי יונקות ממוח האדם עצמו, בדוגמת התאחדות האברים עם האדם, אך ביחד עם זה יכול לחתוך השערה ולא יכאב לו כלל, משא"כ בחיתוך אברים ח"ו. והטעם להבדל זה הוא, כנ"ל, שלמרות שהשערות מחוברות עם האדם, מכל מקום, ההמשכה של חיות האדם עצמו דרכן היא בצמצום גדול ועצום עדי כדי כך שכמעט נעשו נפרדות מהאדם, היינו, שנמשכת מחיות האדם עצמו (ממוחו), אך בצמצום גדול מאד, ולכן לא ניתן להרגיש הקשר שלהן עם האדם, בשונה מהאברים שהקשר שלהם עם חיות האדם מורגש מאד, שהרי בגלל קשר זה אם חותכים אותם הדבר כואב ביותר.

נמצא, שהשערות הגשמיות, להיותן ממשיכות ממוח האדם עצמו, דרך המשכתן היא בצמצום עצום מאד, עד שלא מרגישים את החיות שבהם. וזהו בדוגמת ההמשכה שבדרך 'שערות' למעלה, כפי שממשיך ומפרט:

בן להיות המשכה וגילוי מלמעלה מסדר השתלשלות, אי אפשר על ידי התלבשות בחינת

⁸⁶ והוא כענין שנתבאר בד"ה 'ועתה יגדל נא בפירוש' כאשר דברת לאמר', שמבחינת הדבור שבפועל האצילות נעשים בטר חכמה בינה דעת, שהוא מקור השכל, לעולם הבריאה בו'. ואותיות הדבור נקראות גם כן 'שערות', וכמ"ש בד"ה 'ועשית בנדי קדש'.

מההשתלשלות, כמו שבתוך השערה יש יניקה מן המוחין ממש.

נתבאר לעיל שענין השערות בגשמיות הוא שנמשך מחיות המוחין עצמו, אך בדרך צמצום עצום, עד שבשערות לא מורגשת שום חיות מהמוח (הראי' מכך שכשחותכים אותן לא מרגישים שום כאב), וכך למעלה, שכשהמשכה היא מדרגא נעלית מאד שלמעלה מסדר השתלשלות, צריכה לבוא בדרך שערות, היינו בצמצום עצום כדי שיוכל להתקבל למטה. היינו, שבהמשכת אור עליון זה למטה לא מורגש בו מעלת שרשו ומקורו, כדוגמת השערה הגשמית שלא מורגשת בה שנמשכה מחיות המוח עצמה.

והנה, כך הוא בנוגע להמשכת חכמתו יתברך למטה בהתורה הגשמית שלפנינו, שאף שלמטה התורה מלוכשת בהלכות גשמיות שהן באין ערוך נמוכות משרשן בחכמה עילאה דאצילות, מכל מקום, זהו משום ששורש המשכתן הוא מדרגא נעלית כל כך שאינן יכולות לבוא למטה באופן שיהיו נראות 'מחוברות' בשרשן (כאברי האדם, כנ"ל), אלא נמשכות בצמצום עצום. אך, האמת היא שמלוכשת בחכמת התורה שלמטה חכמה עילאה ממש, רק שהוא בדרך שערות בגלל מעלת מקור ההמשכה.

וזהו שהתורה הגשמית נק' 'נובלות חכמה של מעלה', 'נובלות חכמה' בלבד, בדוגמת השערות הגשמיות שלא נראות בהן שום חיות, שזהו כאמור משום מעלת מקור המשכת התורה, שלכך באה למטה בבחינת צמצום עצום עד שלא נראה בה גודל שרשה בחכמתו יתברך. אך, מלוכשת בה חכמתו יתברך ממש, כמו שבתוך חלל השערה מלוכשת חיות המוח ממש.

[והנה, מכך ניתן ללמוד ענין נפלא בגישת האדם ללימוד התורה :

כשבא ללמוד הלכה גשמית או סוגיא בגמרא המדברת בדברים גשמיים, אף שלפי הנראה אין להם כל שייכות לענין אלקי ולחכמתו יתברך שלמעלה מהעולמות, הרי כאן עליו להתבונן שהתורה נק' בלשון חז"ל 'נובלות חכמה של מעלה', היינו שבאמת היא בדוגמת השערות הגשמיות, שאף שבהן לא ניכרת שום חיות מהמוח ממנו הן נמשכות, הרי באמת זהו משום ששורש המשכתן היא מדרגא נעלית כל כך שאינה יכולה לבוא למטה אלא בדרך צמצום עצום, אבל בתוך חלל השערה בוודאי שיש חיות המוחין עצמם. כך התורה, היא בדוגמא זו, שאף שנראית נמוכה מאד כשלומדים אותה למטה, מכל מקום, עליו לדעת שהיא נמשכה בדרך שערות, שלהיותה נמשכה מחכמתו יתברך ממש, למעלה מכל

להתלבש בהדרגא התחתונה כי שורש ההמשכה אינו גבוה כל כך).

וזהו שכתוב במתן תורה⁸⁷ "ה' בצאתך משעיר כו'", שהיה הגילוי על ידי בחינת 'שערות', כי לפי שהיה ההמשכה שלא בדרך השתלשלות, כנ"ל – שמה שצריך 'נ' אלפים יובלות' עד שיתגלה אור אין סוף ב"ה, נתגלה בשעת מתן תורה בעולם הזה – והוא על ידי 'ל"ב נתיבות', שהם 'ל"ב חומי הציצית, שהם בחינת 'שערות'.

ולכן נאמר לגבי מתן תורה 'ה' בצאתך משעיר', ש'שעיר' לשון שערות, שרומז לכך שההמשכה במתן תורה היתה בבחינת 'שערות'. שכן, היות שההמשכה אז היתה מאוא"ס ב"ה עצמו המלוכש בהתורה (חכמה עילאה, כנ"ל), לכך ההמשכה היתה למעלה מסדר השתלשלות, ומבואר לעיל שהדרך היחידה להמשכה זו היא ע"י 'שערות', ל"ב נתיבות החכמה, כי על ידן אף שההמשכה היא בצמצום עצום, בכל זאת נמשך מלמעלה מסדר השתלשלות (ולכן ההמשכה צריכה לבוא בדרך שערות, בגלל גודל מעלתה שלא יכולה להתקבל כפי שהיא במהותה למטה). וזהו 'ה' בצאתך משעיר', שבשעת מתן תורה ואוא"ס ב"ה עצמו יצא' ונמשך בבחינת 'שעיר' – שערות, כי ההמשכה היתה שלא בדרך סדר השתלשלות, ולכן היתה צריכה לבוא בבחינת שערות, כנ"ל.

דהיינו, כמו בהשערה יש יניקה מהמוח ממש, רק שנתגשם ונתלבש בבחינת שערה, כמו כן הוא ענין 'נובלות חכמה שלמעלה' – תורה⁸⁸, שהיא חכמתו יתברך, 'חכים ולא בחכמה ידיעה', רק שנתלבשה בענינים גשמיים, שזהו כמו ההמשכה על ידי בחינת שערות, שאין ערוך כלל מהות חכמה זו [שבתורה הגשמית] אל מהות 'חכמה עילאה' כמו שהיא למעלה, ומכל מקום, הרי בתוכה ממש ממהות 'חכמה עילאה' שלמעלה

(87) דברים ה, ד. ראה תו"א בשלח סה, ב-ג. סה, ד.

(88) בראשית רבה יז, ז. מד, יז. וראה שם פרק מ"ד. ראה תו"א ע, א. ונתבאר בע"ח שער הכללים ספ"א. ועל פי חסידות בדרך מצותיך מ, ב. ראה אוה"ת ירמ"י ע' שם.

כי יש גם בן שערות דו"א שהם דינים, וכמו שכתוב בזהר פרשה תזריע (דף מ"ח עמוד ב') בענין "ואיש כי ימרט ראשו כו"⁹⁰ - שצריך לחתוך השער מאחר שאם יומשך על ידו יהיה בצמצום יותר מדי ויכולה להיות מזה יניקת החיצונים מחמת גודל הצמצום וההעלם על ההשפעה.

אבל שערות אלו דציצית הם חסדים, והיינו, לפי שמקור החמשכה [הוא] משערות ד'אריך אנפין'.⁹¹

וזהו ענין 'הכנף' - מין כנף⁹² - שהציצית באים מבגד הטלית והם מעין הבגד, היינו שבאים מדרגא גבוהה ביותר, המקיף העליון של הבגד שהוא כולו חסדים.

דהנה, הטלית הוא בחינת ה'מקיף' שלמעלה מהשתלשלות, בחינת 'סובב כל עלמין';

והציצית [הנמשכים מבגד זה], שהן 'ל"ב נתיבות החכמה', אף על פי שהוא מה שנמשך להאיר בבחינת 'אור פנימי', בחינת 'ממלא כל עלמין', שאין זה אלא זיו והארה - בדוגמת השערות שנמשכת בהן הארה בלבד מהמוחין בצמצום עצום - אף על פי כן, הוא 'מין כנף' ממש - שנמשך בהם מבחינת סובב כל עלמין ממש, רק שההמשכה היא בבחינת הארה קטנה בצמצום עצום, בדוגמת השערות, שנמשכות מן המוחין עצמם, אך ביחד עם זה דוקא בגלל מעלת מקור ההמשכה, באות למטה ע"י צמצום עצום.

שהרי המשכה זו [של סובב כל עלמין ע"י חוטי הציצית] הוא גם בן בבחינת 'דילוג' [דוגמת ההמשכה דמתן

העולמות ומסדר השתלשלות, לכך באה למטה בדרך צמצום עצום, שזוהי הדרך היחידה שהעולם יכול לקבל גילוי נעלה זה, והרי יש כאן חכמתו יתברך ממש המלוכשת בחכמת התורה שלמטה ובהלכות גשמיות אלו, ומזה ניתן להגיש ללמוד תורה בביטול עצום בהכרתו שהרי זו חכמת ה' ממש המלוכשת בהלכות גשמיות אלו].

וזהו ענין 'ל"ב נתיבות החכמה' - ה'נתיב' הוא קצר, ונמשך הרבה להלאה בריחוק מקום, שהולכים בו מעיר לעיר, כך הוא ענין 'מלא כל הארץ כבודו', ו'אין כבוד אלא תורה', 'ל"ב נתיבות חכמה'.⁸⁹

לעיל מבואר ש'אין כבוד אלא תורה', ו'כבוד' בגמטריא 'ל"ב שרומז ל"ב נתיבות החכמה שבהן ועל ידן נמשכה התורה למטה בגשמיות. ומבואר ש'ל"ב נתיבות אלו מכוונות כנגד ל"ב חוטי הציצית, היינו ענין השערות שדוקא על ידן נמשך למטה ממש מלמעלה מסדר השתלשלות. והנה, דבר זה - צורת ההמשכה שעל ידי השערות - נרמז בענין ה'נתיב' (ל"ב נתיבות החכמה), שהרי הנתיב בגשמיות הוא דרך קצר, היינו לא רחב כל כך, אך נמשך הרבה להלאה ברחוק מקום שהולכים בו מעיר לעיר, כך הוא ענין ההמשכה של חכמתו יתברך בבחינת השערות, שנמשך בדרך צמצום עצום (דוגמת נתיב קצר), אך ממקום נעלה מאד שלמעלה מסדר השתלשלות (דוגמת הנתיב שהולך למרחוק מאד, מעיר לעיר).

וזהו 'מלא כל הארץ כבודו', 'הארץ' דוקא (כפי שהקשה לעיל), שעל ידי בחינת 'כבודו', היינו התורה שנק' 'כבוד', ואו"ס ב"ה עצמו הסובב כל עלמין נתגלה למטה ממש 'בארץ' דוקא, וכל זה נמשך על ידי בחינת ל"ב נתיבות החכמה, שערות, שעל ידן ממשיכים מלמעלה מסדר השתלשלות למטה ממש, ב'ארץ'.

וזהו ענין הציצית, וכמו שכתוב "ושער רישיה כעמר נקא", והוא המשכת החסדים - שערות לבנים - כמו צמר הכבשים - הנמשכים מלמעלה למטה ב'ל"ב נתיבות החכמה'.

(90) ויקרא יג, מ.

(91) ועיין בפרי עץ חיים שער הציצית פרק ה' בדרוש החברים. ועיין שם ובפרק ג': וגם כי שם ב'ו' ומלבינים השערות כו'. ועיין בעמק המלך שער י"ד פרק מ', ושער עשירי פרק מ', בענין הציצית. והוא קרוב למה שכתוב בעץ חיים שער אבא ואימא פרק ג' בהג"ה ממה"ק המתחלת: "כבר ביארנו כו'". ועיין בזהר חלק ג' (נשא דף ק"מ ע"א): "ובשעתא דאתמשכן שערי חיוורי כו' כתיב 'חכמות בחוין' כו'".

(92) מנחות לח, א.

(89) (ועיין מ"ש מענין 'נתיבות' ע"פ 'וכל גבולך לאבני חפץ' (לקו"ת ראה כו, ב)).

קיצור מהנ"ל: ונהנה, ענין 'מלא כל הארץ כבודו', אין כבוד אלא תורה, שמה שע"י נ' אלפים יובלות יהיה גילוי חכמה דא"ק, שאינו מאיר רק באצילות, משא"כ כבדא"ה כו' – היה מתגלה בשעת מתן תורה בעולם הזה, והוא 'דילוג' עצום, כמו גילוי מדבר בדומם. וזהו ענין הציצית, שהן בחינת 'שערות', והוא כשנמשך לנזקבא מחכמה ובינה עצמה כו'. וכך גילוי 'חכמה עילאה' בעולם הזה בהלכות התורה, זהו כמו המשכת המוח בהשערה כו'. וזהו ענין חלבן שבציצית, ששרשו מבחינת 'ושער רישיה בעמר נקא'. וזהו

שתרצה, מי שאמר והיה העולם ברוך הוא על אחת כמה וכמה, הוי כשהוא רוצה, 'הלא את השמים ואת הארץ אני מלא', וכשהוא רוצה היה מדבר עם משה מבין שני כדרי הארון, עד כאן לשונו.

אשר מזה מוכן איך כי ממש אותה בחינת שנאמר 'את השמים ואת הארץ אני מלא', שהוא בחינת סובב כל עלמין, כנ"ל, בחינת זו ממש מאיר ומתגלה מבין שני כדרי הארון, וכמוכין גם כן מהמשל מהמראות, אשר גם במראה הקטנה שנראה כבואה של האדם קטנה, עם כל זה, הכל ממש מהות אדם אחד. וכן למעלה, יש זעיר אנפין ואריך אנפין.

ומבואר במקום אחר כי בפנימיות זעיר אנפין מלוכש ממש בחינת אריך אנפין (ועיין זהר ח"ג אחרי ס"ו ב' נשא דק"ל ע"א), והיינו, על דרך הנ"ל, כי בחכמה מלוכש אור אין סוף ממש בבחינת 'אור פנימי', ובחינה זו מאיר בהיכל קדש הקדשים בין שני כדרי הארון.

ועל פי זה אתי שפיר מאד ענין 'הכנף מין כנף' ממש, היינו, כי בבחינת 'ושער רישיה בעמר נקא', שהיא השפעה מבחינת חכמה, מאיר ממש מבחינת סובב כל עלמין, רק שנתצמצם להאיר בבחינת 'אור פנימי', דוגמת המשל ממראות קטנות.

וכמ"ש גם כן בבאיורי הזהר פרשת אחרי ע"פ המאמר שם (דף ע"ט ע"ב) הביאו עלי כפרה, בענין: היו"ד דשם הוי"ה, שעם היותו בחינת צמצום, אינו העלם גמור, אלא על דרך (פסחים ג, ב) 'לעולם ישנה אדם לתלמידו בדרך קצרה'. וכנוכר מזה לעיל ב'ביאור' ע"פ 'בה תברכו', גבי: ושעור כוית. ומכוון גם כן עם משל הנזכר במדרש ממראות קטנות, דהיינו, גם כן בענין 'ישנה אדם לתלמידו בדרך קצרה'. ועל דרך זה הוא ענין שהיה מתפלל הכהן גדול תפלה קצרה ביום הכפורים, שהוא מועט המחזיק הרבה. ושרש בחינה זו מבחינת 'עקודים' הנזכר בעין חיים, 'עקודים בכלי אחד', שהוא גם כן ראשית הגילוי בבחינת 'אור פנימי' מתוך ההעלם דא"ק. וזהו "כשמן הטוב על הראש יורד על הזקן כו'", בחינת 'שמן הטוב' – הוא חכמה סתימאה דעתיקא קדישא – או חכמה דעקודים – שנמשך על גלגלתא, ואחר כך יורד ונמשך על הזקן, דהיינו, להאיר בבחינת 'אור פנימי' על ידי הלכות התורה, כנ"ל. וזהו ענין 'זקן אהרן שיורד על פי מדותיו', היינו, שעל ידי זה נשפע ונמשך 'אהבה רבה' בכנסת ישראל כו' (ועיין מה שנתבאר לעיל על פסוק 'בהעלותך'. ועל פסוק 'ועשית בגדי קדש'). וזהו ענין חלבן שבציצית, שגוון חלבן הוא מבחינת 'ורב חסד', להיות השפעת החכמה והשפעת 'אהבה רבה'.

תורה הנ"ל], שלא בסדר השתלשלות העולמות הנמשכים מבחינת 'מלא כל עלמין', כנ"ל, אלא גילוי 'חכמה עילאה' ממש, "והחכמה מאין תמצא" [בדרך יש מאין, ולא בדרך יש מיש ועילה ועלול]; וגם החכמה עצמה נקראת 'אין' לגבי הבינה שנקראת 'יש'⁹³, כי בה שורה אור אין סוף ב"ה ממש⁹⁴.

הרי גילוי 'חכמה עילאה' נמשך [ע"י ל"ב נתיבות החכמה של התורה וע"י חוטי הציצית] להיות 'מלא כל הארץ כבודו', 'הודו על ארץ כו' – להתגלות למטה ממש, שזהו ענין השערות כנ"ל, שממשיכים מדרגא גבוהה ביותר, ובבחינת יניקה קטנה.

וזהו 'הכנף' – מין כנף, בחינת 'ושער רישיה בעמר נקא', הנמשך מבחינת 'חיוורא דגלגלתא'.⁹⁵

93) ראה הנסמן בבואה"ז להצ"צ כרך ב' ע' תתרא. מאמרי אדה"א בראשית ע' ב. דרושי חתונה ח"ב ע' תעג. סה"מ תרכ"ט ע' רעח.

94) וכמו שנתבאר לעיל באריכות בד"ה 'ידבר כו' אנכי כו'.

95) ובמקום אחר (ראה בד"ה אלה פקודי – מהערות אדמו"ר מהרש"ב) נתבאר באופן אחר: "כי הנה, אין סוף ב"ה הוא הסובב כל עלמין כו', ואינו יכול להתלבש בשום כלי בבחינת 'אור פנימי' כו', כי אם בבחינת החכמה לבדה כו'", עד כאן לשונו.

מזה משמע שבחכמה מאיר בבחינת 'אור פנימי' מה שהוא בחינת סובב כל עלמין ואור מקיף.

וכן משמע מדרוש ד'נשא את ראש בני גרשון, גבי: בני קהת שהיו נושאים את הארון, ואורייתא מחכמה נפקת, הוא נכוח מבחי' היריעות שנשא בני גרשון, אף שהיריעות רומזים לבחינת 'מקיף' וסובב כל עלמין, כמ"ש "נוטה שמים כיריעה", אלא משום כי בחכמה מאיר אור אין סוף בבחינת אור פנימי, והיא הנקודה התיכונית שהענין סובב עליה כו', עיין שם.

וכן משמע בד"ה 'כי אברהם לא ידענו' (תו"א צג, א) כמ"ש וחכמה עילאה דאצילות היא בחינה ממוצעת, והיא כלולה מבחינת המאציל אין סוף ב"ה כו' בחינת סובב כל עלמין כו'.

וכן משמע בבאיורי הזהר ריש פרשת ויצא.

ועל פי זה אתי שפיר מ"ש כרבות בראשית פרשה ד': 'כותי אחד שאל את רבי מאיר: אפשר אותו שכתוב בו 'הלא את השמים ואת הארץ אני מלא', היה מדבר עם משה מבין שני כדרי הארון? אמר לו: 'הבא לי מראות גדולות', אמר לו: 'ראה כבואה שלך בהן?' ראה אותה גדולה. אמר לו: 'הבא מראות קטנות', הביא לו מראות קטנות. אמר לו: 'ראה כבואה שלך בהן?' ראה אותה קטנה. אמר לו: 'מה אם אתה, שאתה בשר ודם, אתה משנה עצמך בכל מה

שבתחלה היה לה משפיע אחד, ואחר כך מקבלת ממשפיע אחר. מה שאין בן אם לא היה לה משפיע בתחלה, דהיינו שהיא פנויה, ומקבלת ממשפיע אחר, אין זה 'זונה' האמורה בתורה לענין איסור לכהונה¹⁰⁰.

כך על דרך משל למעלה, מי שלא ראה אור מימיו, אף חושך נדמה לו לאור. אבל כשמקבל מתחלה מהקדוש ברוך הוא והכיר אותו, כמו שכתוב¹⁰¹ "וידעת היום והשבות בו", והרחיק הרע, וכמו שכתוב¹⁰² "ועשיתם אותם" – ואז "ולא תתורו אחרי בו" אשר אתם זונים בו", שדומה לזונה שאסורה לבעלה, וכך, לא יוכל לקבל בתוכו גילוי אלקות [כי ע"י הזנות נעשה אסורה לבעלה – זה הקב"ה, היינו שאלקות לא יכול להתגלות בו].

אם לא על ידי תשובה, כדאיתא ביומא (דף פ"ו ע"ב): 'אמר רבי יוחנן: גדולה תשובה בו', ואת זנית בו', ושוב אלי בו', עיין שם.

אבל אנשים שלא הלכו אחר יראת ה', אינו בחינת 'זונה', מי שלא ראה אור בו'.

אך, באמת הרי נאמר¹⁰³ "ועמך ישראל כולם צדיקים", ועל כולם נאמר "נפשי אויתך בו", ועם כל זה, הנפקותא [-ההבדל] הוא, כי יש 'פנימיות' ו'חיצוניות', וכל מי שנקלט בפנימיותו יותר קרבת אלקים, יותר צריך שלא יהיה כמו זונה אפילו בדקות העינים, כמו בתאוות היתר.

וזהו ענין תכלת ד'אכיל ושצי'¹⁰⁴ הרע דנפש הבחמית שמקליפת נוגה.

ג"כ ענין 'זקן אחרין', להיות השפעת אהבה רבה. ועל כל פנים החומין והשערות הם המשכת האור פנימי. אכן, הוא ג"כ למעלה מסדר החשתלשלות, דהיינו, שנמשך הגילוי למטה מבחינת 'חכמה עילאה' ממש, שבה שורה אור אין סוף הסובב כל עלמין, התאחדות והתקשרות האור פנימי בחאור מקיף. וזהו 'הכנף מין כנף' בו'.

ג. ועתה יש לבאר ענין חומי התכלת שבציצית:

כי הנה, תכלת הוא מלשון 'תכלה', פירוש, שיכלה ויבער הרע מקרבן, כמו שכתוב⁹⁶ "ובערת הרע מקרבך", וכמו שכתוב⁹⁷ [על רע זה] "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זונים אחריהם".

והנה, לשון 'זונה' הוא כמו הזונה שמקבלת מן משפיע אחר ומזונה. כך הוא, כי כנסת ישראל נקראים מקבלים מן הקדוש ברוך הוא, והוא המשפיע שלהם.

וכמ"ש ברבות⁹⁸ על פסוק "צדיק כתמר יפרח" – 'מה תמרה זו יש לה תאוה, אף הצדיקים יש להם תאוה, מהו תאותם – הקדוש ברוך הוא, שנאמר⁹⁹ "נפשי אויתך כלילה"'.
וזהו "ולא תתורו בו" אשר אתם זונים, כי כש'תתורו אחרי לבבכם' ותקבלו מן משפיע אחר [מלבד הקב"ה], אזי יהיה בחינת זנות דומה לזונה.

וזהו שבתחלה כתיב "וראיתם אותו וזכרתם ועשיתם אותם, ולא תתורו", שהוא כמו זונה,

(100) (כדאיתא בגמרא פ"ו דיבמות).

(101) דברים ד, לט.

(102) במדבר שם.

(103) ראה ישע' ס, כא.

(104) זח"א נא, ב.

(96) דברים יג, ו. ועוד.

(97) במדבר טו, לט.

(98) במדבר ר"פ ג'.

(99) ישע' כו, ט.

והיינו, כי כדי להיות 'ובערת הרע', ולא תתורו', זהו על ידי חומי התכלת.

כי תכלת נקראת 'בורסיא דדינא דדיינין בה דיני נפשות'^{105/}, ומוזה יומשך היראה להיות 'יראת חמא', וכמו שכתוב שם בפרשת קרח (קע"ח ב') 'אלמלא דינא לא אשתבח בעלמא כו', עיין שם, ונתבאר במקום אחר¹⁰⁶.

ובאמת, עיקר פירוש 'יראת חמא' – להתיירא מן החמא¹⁰⁷, שהרע הוא מר ממות, כמו שכתוב¹⁰⁸ "את המות ואת הרע".

והיינו¹⁰⁹, דכמו שעל ידי קיום המצות תתעלה נפשו מאד, כך לעומת זה, על ידי הרעה נאמר¹¹⁰ "ואת נפש אויביך יקלענה בתוך כף הקלע", דהיינו, קליעה למקום רחוק מאד מאד מאור פני ה', עד שהדין והמשפט הנמשך על החומא מ'בורסיא דדינא', זהו כמו רפואה לו¹¹¹, כמאמר¹¹² 'מוטב דלידייניה וליתי לעלמא דאתי', שכראי כל יסורי גיהנם כו'.

ולכן, הדין הנ"ל, תכליתו חסד, ולא נקמה ח"ו.¹¹³

ומוזה ימשיך האדם יראה גדולה בנפשו, להתיירא מאד מן החמא, כיון שאפילו 'בורסיא דדינא' שלמעלה דדיינין בה דיני נפשות, זהו טובה עצומה, ו'מוטב דלידייניה', והחמא גרוע יותר.

לכך מבחינת 'תכלת' יומשך להיות 'ולא תתורו כו'.

והנה, אמרו רז"ל¹¹⁴: 'תכלת דומה לים', הוא בחינת מלכות דאצילות שנקראת 'ים'¹¹⁵.

ו'ים דומה לרקיע' – שהוא בחינת 'מקיף'¹¹⁶, כי גבי 'ים' כתיב גם כן "והים עומד עליהם מלמעלה"¹¹⁷, וכמ"ש במקום אחר¹¹⁸.

והנה, כתיב¹¹⁹ "בנסוע המחנה כו' ופרשו בגד כליל תכלת מלמעלה", דהיינו, בנסוע המשכן במדבר, ששם מדור ה'חיצונים'¹²⁰, היו מכסים כלי המשכן בבגדי תכלת, שהוא בחינת מקיף דמלכות (כנ"ל), והוא מקיף הקשה ו'מסמא עיני החיצונים'¹²¹.

והענין:

כמבואר למעלה ענין ה'מקיף', שהוא מה שאינו נמשך ומתלבש בהכלי מפני שאורו גדול עד שאין הכלי יכולה להכילו כלל, ולכן הוא מקיף 'ראש'

(105) (בוהר חלק ב' תרומה דף קל"ט א'. וסוף פרשת שלח דף קע"ה א').

(106) ראה ביאורי הזהר לאדמו"ר האמצעי צה, ג.

(107) ראה גם תו"ט סוף סוטה (ד"ה וענה). ר"ח שער היראה ש"א, ספ"ג (ד"ה עוד בחי' ד' – יד, א). לקו"ת בלק נג, ד. מטות פב, א. סה"מ תר"ם ח"א ע' תעא. וש"נ.

(108) דברים ל, טו.

(109) ראה לקו"ת אחרי כו, ב. דרושים ליוה"כ סב, ב. סט, ד.

(110) שמואל א כה, ט.

(111) ראה כחרי מאמר שני פמ"ד. וראה גם עיקרים מאמר רביעי פל"ח. נתבאר בשיחת ש"פ ויחי תנש"א.

(112) חגיגה טו, ב.

(113) וכמ"ש מזה בד"ה 'החלצו מאתכם' (לקו"ת מטות פו, ב).

(114) חולין פט, א.

(115) ראה מאורי אור אות יו"ד, סט"ז.

(116) וכמ"ש בוהר ריש פרשת חיי שרה (קכא, א).

(117) ראה מלכים א ז, כה.

(118) בד"ה 'מי מנה' (לקו"ת פ' בלק סח, א).

(119) במדבר ד, ה-ו.

(120) ראה לקו"ת ר"פ במדבר.

(121) פרי עין חיים שער קריאת ספר תורה פרק ו'. וראה עין חיים שער מב פרק יג. ע"ח שער דרושי אבי"ע שמ"ב, פי"ג. וראה תו"א מקץ לד, א. לקו"ת ראה כא, ד. תצא לו, א. מאמר ד"ה הוא הי' אומר תרל"א [קונטרס בר מצוה תרנ"ג ע' לט]. סה"מ תרל"ח ע' שי ואילך. ע' תצט ואילך. ביאורי הזהר בשלח מו, א.

וזהו ענין מצות ארבע ציצית – להיות מסובב במצות¹²⁷, שני ציצית לפניו, ושני ציצית לאחוריו.

השנים שלאחריו, אחד כנגד בחינת 'שמאלו' תחת לראשי, והב' 'וימינו' תחבנקני¹²⁸, והיינו, כנגד בחינת ב' מדריגות דתכלת ולבן.

שהתכלת הוא מבחינת גבורה ונקראת 'שמאלו', ונקראת 'שמאל דוחה'¹²⁹, על דרך "ותתצב אחותו מרחוק"¹³⁰, ואינה דחייה אמיתית¹³¹, וכדכתיב¹³² "מרחוק ה' נראה לי", שבחינת חכמה הוא בחינת 'רחוק', אך נמשך ממנו גם כן דחייה ממש לסטרא אחרת, שהמקיף דתכלת דוחה ומסמא עיני החיצונים. וזהו מה שכתוב "ולא תתורו בו" אשר אתם זונים", שלא להיות בבחינת 'זונה' ח"ו, והיינו, על ידי המשכת היראה ופחד ה'.

ובחינת 'מינו תחבנקני' – הוא בחינת אהבה.

והשני ציצית שלפניו הוא נגד הלב, להמשיך אורות עליונים אל הלב בו.¹³³

ולבן הם גילוי ממקיפים דאבא ואימא. והענין, כנודע שיש ד' בחינות דחילו ורחימו ואחר כך רחימו ודחילו, נמצא, בחינת אהבה רבה זהו בבחינת בינה, וזהו ענין חומי הלבן. אמנם, יראה עילאה זהו תכלת, בחינת גבורה דאבא שלמעלה גם מאהבה רבה, ונק' גם כן גילוי מקיפים דאבא, כי יראה עילאה זו הוא בענין 'אבל חדרה גדולה נפלה עליהם משום דמזליהו חזי' בו' (מגילה ג, א). ומכל מקום, התכלת הוא במלכות, שהוא 'יראה תאח', כי כן 'יראה תאח' שרשה מחכמה ו'יראה עילאה', 'נעוין סופן בתחלתן' (ס"י פ"א מ"ז). ועיין מ"ש בד"ה 'זאת המצוה', בענין: 'ועתה ישראל מה בו' ב"א ליראה את ה' אלקיך'. ועיין עוד מענין תכלת בזהר חלק א' בראשית דף נ"א א' תרומה קל"ה א'.

(127) ראה ערוך השולחן או"ח סימן ח סעיף י מיוסד על הטור שם.

(128) שה"ש ב, ו.

(129) סוטה מז, א. וש"נ. זח"ג קעז, ב.

(130) שמות ב, ד.

(131) וכמו שכתוב ע"פ "ואימתך לא תבעתני בו" (ראה תו"א צה, ב).

(132) ירמ' לא, ב.

(133) (פירושו: כמ"ש במקום אחר (ראה בארוכה סה"מ תקס"ה ח"א ע' ריד ואילך) שיש ב' מיני אהבה, האהבה הבאה מהשגה מהתבוננות

ו'רגל' כאחד; וגם נתבאר לעיל דשרש כל ה'מקיפים' הוא מה'מקיף הגדול' שמקיף כל העולמות בשוה בו, ולכן, ה'מקיף' דוחה ו'מסמא עיני החיצונים', שיניקת החיצונים הוא דוקא מחמת ההשתלשלות בכלים מכלים שונים, שעל ידי זה גם ה'יש' יכול לקבל יניקה¹²², מה שאין כן על ידי אור ה'מקיף', הם נדחים מפניו.

אך, ה'מקיף' האחרון דמלכות הוא בחינת 'תכלת', שהוא קשה מכולן, שמפני שהמלכות היא יורדת בבריאה יצירה עשיה, ששם יניקת החיצונים היו יכולים לשלוט בהשפעה, על כן צריך להיות במלכות דוקא מקיף דתכלת, שהוא קשה ומסמא עיני החיצונים ביותר.

וזהו תכלת ד'אכיל' ושצי'.

"מלך במשפט יעמיד ארץ"¹²³.

וזהו שכתוב בזהר פרשת קרח (דקע"ז ב'): 'ורוב כסויא דמאני מקדשא תכלת איהו, בגין דתכלת, הא אוקמוה בו', ועיין שם בפרשה שלח (דקס"ג ב').

אמנם, ענין חומי הציצית דתכלת הם המשכות בבחינת פנימיות מבחינת תכלת הנ"ל, והוא המשכת בחינת יראה.

כי המלית הוא 'פרישו דמלכא'¹²⁴, קבלת עול מלכות שמים, "שום תשים עליך מלך"¹²⁵; וחומי התכלת דציצית הם המשכת בחינת יראה הנמשך בנפש, שזהו על ידי בחינת 'שערות'.¹²⁶

(122) "והיינו מה שמקבלים מריכוזי הצמצומים בו" – סה"מ תר"ן ע' שצא.

(123) משלי כט, ד.

(124) ראה זהר סבא משפטים צז, ב. הנסמן במאמרי אדה"ז על פרשיות התורה ח"ב לע' תרמא. מאמרי אדה"א במדבר ח"ג ע' א'רפ לע' א'מד.

(125) דברים יז, טו. ראה תניא פרק מא.

(126) (ובמקום אחר (ראה פ"ח שער הציצית פ"ד) נתבאר דתכלת הוא מגבורות דאבא, ולבן הוא מבחינת אימא, גם נתבאר דתכלת

הציצית מבחינת אהבה ויראה עילאין שלמעלה מסדר ההשתלשלות, ולכן, נמשך על ידי חוטי הציצית דוקא, 'ושער רישיה בעמר נקא'. וברכות נשא פי"ד איתא: 'מפני שתכלת דומה לעשבים, והעשבים דומים לים כו', ועיין שם עוד הרבה בחינות עד כבוד. ויש לומר פירוש 'דומה לעשבים' על דרך מה שכתוב בד"ה 'ואלה המשפטים', בפירוש וענין: 'ונתתי עשב כו', עיין שם).

ד. ועתה יובן ענין מחלוקת קרח וטעותו: אמר קרח מלית שבולה תכלת כו', ובכתבי האר"ז¹³⁴ מבואר דנתקנא קרח על 'זקן אהרן' כו', והכל ענין אחד.

כי הנה, ענין כהן גדול נקרא 'שושבינא דמטרוניתא'¹³⁵, שהוא המעלה נשמות ישראל במקורם באור אין סוף ב"ה, והיינו, על ידי שממשיך להם 'אהבה רבה'¹³⁶.

וזהו ענין 'דיקנא דכהנא רבא'¹³⁷, וכמו שכתוב¹³⁸ "כשמן הטוב כו' זקן אהרן שיוורד על פי מדותיו", דהיינו, שנמשך ויורד על ידו מבחינת 'מדותיו' של הקדוש ברוך הוא, שהוא 'אהבה רבה' מבחינת 'זרב חסד', ולפיכך, נמשך דוקא על ידי 'זקן אהרן' בחינת 'שערות', שלהיותו מלמעלה מסדר ההשתלשלות, על כן אי אפשר להיות נמשך כי אם על ידי בחינת 'שערות' דוקא, על דרך משל. מה שאין כן האהבה הנולדת ונמשכת רק מהשכל, שהוא בבחינת השתלשלות, והוא על דרך שנתבאר למעלה. וזהו ענין "זקן אהרן שיוורד על פי מדותיו כו'", רוצה לומר, המדות שלמעלה

והנה, מעלת אהבה ויראה הנמשך על ידי הציצית הוא:

שיש אהבה ויראה על פי השתלשלות, שהמדות נמשכים מהשכל, אמנם, יש אהבה ויראה שלמעלה מסדר ההשתלשלות, מבחינת 'זרב חסד' כו', ו'יראה עילאה', וזה נמשך על ידי הציצית, ולכן הם בחינת חוטיין שנקראים 'שערות', וכמו שנתבאר לעיל, שלהיות גילוי בפנימית מלמעלה מסדר ההשתלשלות, הוא על ידי בחינת 'שערות' דוקא, וזהו ענין חוטי הציצית, כנ"ל.¹³⁴

(קיצור: ענין תכלת לשון 'תכלה', שמכלה ומבער הרע דחנפש הבהמית, לקיים מה שכתוב 'ולא תתורו', ושלא להיות בחינת 'אתם זונים' אפילו בדקות ותאוות היתר. כי מההתבוננות בענין 'בורסיא דדינא', יומשך 'יראת הטא'. ו'תכלת דומה לים' – מלכות דאצילות, ו'ים דומה לרקיע' – מקיף; ותכלת – מקיף דמלכות – דוחה ומסמא עיני החיצונים. ולכן, במסע כלי המשכן כתיב "ופרשו בנד כו' תכלת כו'". וחוטי תכלת דציצית – המשכת יראה. וענין ב' ציצית לאחוריו – 'שמאלו תחת לראשי, וימינו תחבקני'. וב' ציצית לפניו כו'. ודרך כלל אהבה ויראה הנמשך על ידי

בגדולת ה', ויש אהבה התלהבות למעלה מהשגתו. והנה, האהבה על פי השגה נקרא 'פנים בפנים', כי בפנים יש הכל – שכל ראייה ושמיעה. מה שאין כן אהבה שלא על פי השגה נקרא 'אחור כו', כמו באחור רק עצמות לבד ועורף, וכמו שאחד דוחפו בעורף ואינו יודע מאין היתה לו זאת כו'. והנה, לבוא להשגה יותר גדולה, שהיא 'פנים בפנים', צריך מקודם להיות 'אחור באחור', היינו, להתלהב לבו למעלה מכפי ערך השגתו כו'. ועל דרך זה יש לומר ענין הב' ציצית שלאחוריו. וזהו בחינת 'קוצי דשערי שמכה מאחוריו כו', שהאהבה ויראה למעלה מהשגתו, וזוהי יבוא להשגה יותר גדולה, ואהבה ויראה הן הב' ציצית שלפניו כו'.

ועוד יש לומר: בחינות 'אחור' ו'פנים' נקרא 'אתכפא' ו'אתהפכא', כמו שכתוב בד"ה 'זכור' דעמלק (תו"א פד, ד). וכך מבחינת ב' ציצית שלאחוריו יומשך הכח לבוא לבחינת 'אתכפא', בחינת 'לעשותה לאהבה', ועל ידי זה אחר כך יבוא לבחינת 'אהבה בתענוגים', וזהו ענין השני ציצית שלפניו. ועיין מ"ש בד"ה 'ואחיה אצלו אמון', בענין: 'אחור וקדם צרתני' (לקו"ת במדבר יח, ב). ובד"ה 'ביום השמיני שלח' (לקו"ת דרושים לשמע"צ פו, ג וראה בפ' חסידות מבוארת על מאמר זה).

(134) ועיין מה שכתוב על פסוק 'ועשית ציץ כו' (תו"א פג, א ואילך).

(135) חז"ל כ, א. ערה, ב.

(136) ראה תו"א תצוה ד"ה ואתה תצוה. לקו"ת ריש פרשת בהעלותך.

(137) ראה זהר חלק ג קלב, ב. עץ חיים שער י"ג. תו"א מקץ מא, ג. תצוה פב, ב. לקו"ת בהעלותך ל, ג. שה"ש ג, ב.

(138) תהלים קלג, ב.

ומפני שלא היה אצלו בחינת המשכה זו, על כן חָלַק עליו על זה.

ואמר שאין נצרך כלל לבחינת 'שערות' וחומי רציצית, שהשערות וחומין הוא ההמשכה בבחינת צמצום, ולכן שאל: 'טלית שכולה תכלת כו', פירוש, שהוא אמר שהעיקר הוא התכלת, כי תכלת הוא גם כן בחינת גבורות, כנ"ל, 'אכיל ושצי' כו', ואמר שהעיקר הוא הטלית שכולה תכלת, דהיינו, המקיף שהוא המסמא עיני החיצונים, כנ"ל, ושהוא פטור מן הציצית, שהם החומין והשערות הממשיכים האורות בבחינת פנימיים, ואמר שאין צריך כלל להמשכה זו, כי הרי המקיף עצמו גבוה יותר מהחומין ו'אור פנימי' הנמשכים ממנו (וגם כמו שנתבאר לעיל דשרש כל המקיפים הוא מבחינת ה'מקיף הגדול' שלמעלה מהקו וחוט כו'), ואיך יתכן שבתלית והמקיף עצמו לא יהיה המצוה, כי אם רק כאשר נמשך ממנו חומין, שהם רק המשכה מצומצמת לגבי המקיף עצמו כו'.

והיתה כוונתו שבזה יחלוק גם כן על כהונת אהרן, דכשאינן צריך לחומי הציצית, כמו כן אינו צריך לבחינת ההמשכה הנמשך דוקא על ידי ה'שערות', ולכן יוכל הוא גם כן להיות כהן גדול, אף על פי שבלוים אי אפשר להיות המשכת קדושה עליונה מבחינת 'שערות', מטעם הנ"ל [שהם כבר מצד הגבורות], הרי אמר: טלית שכולה תכלת אין צריך כלל לחומין.¹⁴⁴

(144) (ובמגיד מישרים פרשת קרח איתא גם כן על זה: ושרש הענין במחלוקת קרח יש לומר, כי הנה, לעתיד יהיו הלויים כהנים כמ"ש בלקוטי תורה מהאריז"ל ביחזקאל (מובא בתניא פ"ג), כי אז יתעלה בחינת הגבורות. ולכן, אמרו רז"ל פ"ט דשבת, שלעתיד יאמרו ליצחק 'כי אתה אבינו', ופירש בלקוטי הש"ס מהאריז"ל שם, דהיינו, שהגבורות יהיו עיקרים על ידי בירור עולם התהו, והחסדים יהיו מופלים להם, וכמ"ש הרמ"ז פרשת עקב (כדף רע"א סוף ע"א).

ועל דרך זה פירש האריז"ל המשנה פרק ה' דאבות: 'כל מחלוקת שהיא לשם שמים, סופה להתקיים כו', זו מחלוקת שמאי והלל'.

מההשגה¹³⁹ כו' [אהבה רבה שלמעלה מטעם ודעת], וזהו גם כן ענין חומי הציצית תכלת ולבן, דחילו ורחימו עילאין כו'.¹⁴⁰

אך, בלויים נאמר¹⁴¹ "והעבירו תער", כי מפני שהלויים הם מסמא דשמאלא, מבחינת גבורות, על כן, אדרבה, צריך שלא יצא מהם ההמשכה עוד בבחינת 'שערות' וצמצומים.¹⁴²¹⁴³

וזה היה קנאתו על אהרן, שהוא בחינת 'שושבינא דמטרוניתא', שמבחינת 'זקן אהרן' ו'שערות' דכהנים נמשך קדושה עליונה, המשכת אהבה ויראה לנשמות ישראל, ו[אילו] בלויים אדרבה, 'והעבירו תער כו', שאין מהם המשכת בחינה זו.

(139) ראה אור"ת על מארז"ל וענינים ע' שסז. וש"נ.

(140) (ובכ' ציצית שלפניו שהאהבה ויראה נמשך דרך בחינת 'פנים', שהוא בחינת השנה, היינו, שנמשך מלמעלה מהחכמה, בחכמה ובינה כו').

(141) במדבר ח, ז.

(142) ראה לקו"ת פ' אמור ד"ה ונקדשתי סוף פרק ד'.

(143) (שם כן, היה זה רבוי כחות הדין, ולכן, על זה נאמר "ואיש כי ימרט ראשו קרח הוא טהור הוא", וכמ"ש בזהר חלק ג' תזריע (דף מ"ח ע"ב ודף מ"ט ע"א), שעל שם זה נקרא כן 'קרח', לפי שחלויים צריכים להיות כן. ודוקא בכהנים ששרשם מבחינת 'זרב חסד', אז השערות הם המשכת עליונות. ואדרבה, דוקא בבחינת 'שערות' לבד יכול להיות הגילוי וההמשכה מבחינה זו, שאם לא כן, לא יוכלו להכיל. מה שאין כן בלויים אין צריך להיות שערות כו'. וכעין זה נתבאר למעלה פרשת אמור על פסוק 'ונקדשתי בתוך כו', בענין מה שכתוב בגזיר 'קדוש יהיה גדל פרע כו', ע"ש. ואף על גב דתכלת הוא גם כן גבורה, ואף על פי כן, אדרבה, חומי תכלת רציצית הוא המשכת קדושה עליונה, לא דמי, דהא 'תכלת עמר הוא' (יבמות ד, ב) צמר לבן, שהוא מבחינת 'שער רישיה כעמר נקא', שהוא אדרבה, אמיתת החסד, רק שנצבע בגוון תכלת. והיינו, גם כן גבורות דאבא, שהם גבורות ממותקות, "יראת ה' לחיים" (משלי יט, כג); וגם אור אבא דוחה החיצונים, כמ"ש בעין חיים בדרוש הנגעים. מה שאין כן הלויים, הם בעצם בחינת גבורה, והיינו, גם כן גבורות דאימא, אשר 'מבינה דינין מתעריין', ואף על פי שהם גם כן גבורות עליונות דקדושה לעורר הדנה והתשוקה כו', מכל מקום, כיון ד'משם דינין מתעריין', צריך להיות 'והעבירו תער כו'. ועיין מה שנתבאר לעיל בד"ה 'בהעלותך את הנרות', בענין: קרבנות הנשיאים, והעלאת הנרות דאהרן, שאמרו רז"ל: 'שלך גדול משלהם כו', עיין שם).

יען כי עיקר יסוד התורה ומצות הוא להמשיך גילוי אור אין סוף ב"ה למטה, וכמאמר¹⁴⁵ 'אם רין לבך – שוב לאחד', ולא די בבחינת 'רצוא' לבד, שזהו בחינת ליום כו'. וכדי שיהיה ההמשכה והגילוי למטה בבחינת 'אור פנימי' מלמעלה מהשתלשלות, הוא דוקא על ידי החוטין, שהם המשכת אורות אל הלב בבחינת פנימיים, ואף על פי שהחוטין הם בחינת צמצומים, הרי כך היא המדה, שלחיות המשכה עליונה מלמעלה מסדר ההשתלשלות בבחינת פנימיות, אי אפשר כי אם על ידי שעירות וחוטין כו', ואם לאו, לא יומשך כלל בבחינת המשכה וגילוי למטה¹⁴⁶, וישאר בבחינת העלם ובבחינת 'מקיף' לבד, והעיקר הוא שיומשך בבחינת גילוי, והיינו, על ידי חוטי הציצית דוקא.

ולכן, אין בהטלית שום קדושה כלל, ומותר להשתמש בו דברי חול¹⁴⁷, מה שאין כן בציצית, אף שהטלית רומז לה' מקיף, שגדלה מעלתו במאד מאד על קדושת הציצית, שהן נימין ו'אור פנימי' הנמשכים ממנו, כמו שנתבאר לעיל, מכל מקום, היא הנותנת: שמפני גודל מעלתו, שהוא אור גדול לאין קץ ממש, על כן, אין יכולה המשכה זו להתגלות למטה כלל להתלבש בטלית הגשמית.

אבל הציצית, לפי שהם מבחינת נימין ו'אור פנימי' הנמשכים ממנו על ידי צמצום בבחינת 'שעירות', לבך, יוכלו להתלבש ממש בציצית הגשמיים.

קיצור: (ענין כהן גדול, 'זקן אהרן', להמשיך 'אהבה רבה', הוא קרוב לענין ההמשכה שעל ידי חוטי הציצית. ולפי שכלים נאמר 'והעבירו תער', על כן חלק על זה ואמר: טלית שכולה תכלת אינה צריכה כלל לחוטי הציצית, שהם בחינת שעירות כו', כדי שעל ידי זה יהיה הוא 'יש' ודבר, אף שאין בו בחינת הנ"ל).

ה. והשיב לו משה רבינו ע"ה: כי אפילו טלית שכולה תכלת צריך וחייב דוקא לעשות חוטין.

[וממשיך לבאר הטעם הפנימי לכך:]

והקשו על זה: איך ראוי לומר על מחלוקת שיתקיים? והרי אי אפשר להתקיים אלא אחד מן הדעות! ומלת 'מחלוקת' כוללת חשני צדדים. ותירצו: משום ש'אלו ואלו דברי אלקים חיים' (עירובין יג, ב), ויש לדברי בית שמאי גם כן שרש למעלה באצילות, רק שאין הלכה כן, כמ"ש ב'מדרש שמואל' באבות שם.

ואין זה תירוץ מספיק על לשון 'סופה להתקיים'. אכן, האריז"ל פירש, שלעיתים – בזמן המשיח – תהיה הלכה כבית שמאי, כמ"ש המקדש מלך (פרשת בראשית דף י"ז ע"ב), וזהו 'סופה להתקיים' ממש.

ולכן, רצה קרח לעשות גם עכשיו מהגבורות עיקר. וזהו ענין 'טלית שכולה תכלת', ואין צריך לחוטין, שהם המשכות, שהוא מבחינת חסד, ואף חוטי התכלת הוא כענין אור החסד בכלי הגבורה, כי החוט – זהו ההמשכה כו'. ועיין מ"ש במקום אחר בענין פרשה שניה דקריאת שמע שהיא בחינת גבורה, ואעפ"כ, יש בה שם ע"ב, שהוא בחינת חסד.

אך, באמת 'שנה פְּרֹאָה' (ע"פ ישעי' כח, ז) – שגג בדעתו בענין הראיה, כדרך השכור שאין דעתו מסכמת לאמיתות הדבר הנראה (מצו"ד שם), כי הנהגה זו אי אפשר להיות כי אם אחר שלימות הכיבודים שמעולם התהו, שהוא בחינת גבורה, כשיתבררו הסיגים לגמרי, והרי אז גם היצר הרע – שמבחינת גבורה – יתהפך להיות 'טוב מאד' (ראה ב"ר ט, ט). משא"כ עכשיו "היום לעשותם" (דברים ז, יא) מהגבורות יש יניקה לחיצונים, וזהו ענין היצר הרע כו'. ולכן החסדים הם עיקר, והגבורות – אפילו דקדושה – צריכים להיות טפלים לגבי החסדים. ולכן, הלכה בבית הלל דוקא, אף שמחלוקת שמאי היה 'לשם שמים', אעפ"כ, 'בית שמאי' במקום בית הלל אינו משנה' (ברכות לו, ב). וזהו שאמרו רז"ל פרק קמא דשבת דף י"ז: 'ואותו היום היה הלל כפוף כו', והיה קשה לישראל ביום כו', דלכאורה חרמין תמוה! אלא שהוא מטעם הנ"ל. רק לעתיד דוקא הוא שיתעלו הגבורות, והיינו, דוקא אחר שנכנעו להחסדים. וזהו ענין בית שמאי. ועיין ביבמות (דף י"ד ע"א). משא"כ קרח שלא נכנע, לכן היה לו מפלה כו'. ועיין בזה חלק א' בראשית דף י"ז. ובפרשת ויחי דף ר"נ ע"א).

145) הקדמת ת"ז (ז, א). ועוד גירסא שם: שוב לאחור. בס"פ פ"א הגירסא: שוב למקום. וראה אה"ת שמות כרך ג ע' תתקפא סעיף ד שמבאר ששני הגרסאות ענינים ותוכנם אחד.

146) (והרי תכלית הבריאה הוא "לשבת יצרה" (ישעי' מה, יח), להיות 'דירה בתחתונים' (תנחומא בחוקותי ג), שיהיה גילוי מלמעלה למטה. ועיין מ"ש מזה בד"ה 'בפרשת נסכים כתיב').

147) ראה טרשו"ע או"ח סכ"א.

ולכן, אפילו מלית שכולה תכלת – ו'תכלת דומה לים' – הוא ים החכמה¹⁴⁸, ו'ים דומה לרקייע', שהוא בחינת 'מקיף' (כנ"ל) – אף על פי כן, חייב בחומי ציצית דתכלת, שהם נימין ו'אור פנימי' הנמשך משם, שיאירו ללב בבחינת פנימית.

בי 'האומר אין לי אלא תורה, אפילו תורה אין לו'¹⁴⁹, וצריך להמשיך יראה ואהבה מלמעלה על ידי הציצית, שהם ה'שערות' בו.¹⁵⁰

הנמשך ע"י 'שערות' בו. ועם היותו מגבורה, הרי במוח סתימאה מלוכש גבורה דעתיק, ומגבורה זו [הוא] עיקר שרש היחוד, שהוא השפעת השמן בו. ועיין בהרמ"ו פרשת אמור שם, 'שמן משחת קרש' – איהו מסמרא דשמאלא דאתמר בה 'וקדשת את הלויים', היינו, גבורה דעתיק יומין שבמוח סתימאה. אם כן, הוא למעלה ממשא ואחרון, שהם בחכמה ובינה דאצילות, שמקבלים רק ממולות דמוח סתימאה. וכמו השערה שאינה ערוך לגבי עצמיות המוחין. ועיין ברעיא מהימנא ריש פרשת כי תשא, גבי: במי מתקדש על פי בית דין, ובפירוש הרמ"ז שם.

וזהו 'ויקח קרח בן יצחק', שלקח לו למענה היותו 'בן יצחק', ורצה לומר, שאף לו יהא שבאצילות החסדים גבוהים מהגבורות, אמנם, היותו 'בן יצחק' – בחינת שמן, מוח סתימאה – הרי שם הגבורות גבוהים יותר, על דרך שיאמרו ליצחק 'כי אתה אבינו', פנימיות אבא, ובמשה נאמר 'ופני לא יראו'. וזהו "להצחיל פנים משמן". ועל כן סבר שהוא, בגבורה שלו, יגיע למעלה ממשא ואחרון בו.

אך, באמת משה בזה, דהשמן עצמו אי אפשר להגיע כלל, כי הוא י'שת חשך סתרו', ואי אפשר להיות ממנו שום גילוי כי אם אחר שנמשך ע"י ה'שערות' דוקא, בחינת 'עמר נקא', שהוא בחינת 'עמרם', כנ"ל. וזהו ענין 'אחרון', בחינת 'נראה אור' – אותיות 'אחרון', שבו ועל ידו דוקא 'נראה אור', והוא נמשך מבחינת 'שמן למאור', מקור האור. אבל עם כל זה השמן בעצמו אינו מאיר כלום, כי אם ע"י האור – הוא בחינת חכמה, שיונק ע"י שערות ד'עמר נקא' הנ"ל. משא"כ קרח, בחינת 'קרחא', שאין בו בחינת 'שערות', לא יוכל להמשיך כלום מבחינת 'שמן הטוב'. ולכן, אדרבה, נהפוך הוא, דמשה ואחרון דוקא נקראו שני בני ה'יצחק', כמ"ש ברבות בא ר"פ ט"ז, לפי שבהם ועל ידם דוקא נמשך בחינת 'בשמן הטוב בו', כמ"ש "מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד, בשמן הטוב בו", דקאי על משה ואחרון, כמו שאמרו רז"ל (בהוריות פ"ג דף י"ב ע"א וברבות פרשה קרח ובפ' ויקרא ספ"ג), והיינו, לפי שהם מבחינת ב' מולות – 'ונוצר' ו'נקה' – שבהם ועל ידם דוקא נמשך בחינת 'שמן הטוב'. וגם בתחלת אצילות העולמות היה צמצום, ונמשך האור בבחינת קו וחוט דוקא, כדי שעל ידי זה יוכל להיות המשכת אור אין סוף ב"ה בבחינת גילוי בפנימיות בו. משא"כ אם לא היה נמשך בבחינת 'קו', לא היה יכול להיות שום גילוי למשה, וגם כל ה'עגולים' וה'מקיפים' אינן נמשכים מאור אין סוף אלא ע"י ה'קו' ו'חוט', שהוא 'אור פנימי', ונמשך ע"י צמצום ומקום פנוי מקודם בו. ואחר כך נמשך בחינת ה'קו', ואז ממנו דייקא מתעגלים העגולים והמקיפים בו. ואם לא כן, לא היה יכול להיות שום המשכה. ועיין מ"ש במקום אחר בענין 'הרועה בשושנים', אל תקרי 'שושנים', אלא 'ששונים' בו. וכמו כן בחומי הציצית עצמן, ששרשן מבחינת 'שער רישיה בעמר נקא', והרי איתא בעין חיים שער אריך אנפין פרק ה': ויש בחי' שערות מעולין מן הלבנונית בו. וכן הוא ב'מבוא שערין' שער ג' חלק ב' סוף פרק ט': לפי שהשערות הם ויין ונמשכים מתפארת דעתיק בו. וגם כי הרי מבואר למעלה שחומי הציצית זהו ענין אחד עם 'זקן אחרון', שלכן קרח שחלק על כהונת אחרון, חלק גם כן על מצות ציצית. ו'זקן אחרון', זהו בחינת י"ג תיקוני דיקנא אשר שם י"ג מדות הרחמים. ומבואר במקום אחר שבי"ג תיקוני דיקנא מאיר ונמשך הארה שלמעלה מעלה מהשתלשלות, שהרי י"ג מדות הרחמים הוא בחינת 'נושא עון', לבפר על פגם וחסרון, המשכת המקיפים שנמשכים ע"י המצות

148) ראה עה"כ לבעל סה"ד מערכת ים. תו"א מקץ לח, ד. סידור שחרית נח, ב. שחרית לשבת קעח, ד. סה"מ תרל"ח ע' תפח. וש"נ.

149) יבמות קט, ב. לקו"ת ויקרא ה, א. שערי תשובה לאדמו"ר האמצעי עט, ג. תו"ח בראשית כו, ג בהערה 34.

150) וזהו 'ויקח קרח בן יצחק', שלקח לו למענה היותו 'בן יצחק', שהוא שמן.

והענין: כי הנה, מבואר לעיל פירוש מה שכתוב "בשמן הטוב על הראש בו" זקן אחרון בו", והוא 'מוחין דאבא' (בפרשת ויקרא דף ו' ע"ב), ושרשו מההשפעה הנמשך מיסוד דעתיקא קדישא על גלגלתא דאריך אנפין. עיין בפרשת אמור דף פ"ח סוף ע"ב, ובפירוש הרמ"ז לשם. ולכן, הוא עליון על כל המשקים. כי יין – 'מוחין דאימא', ההעלה השיך לגילוי, אבל 'מוחין דאבא', הוא מה שלמעלה מסדר ההשתלשלות, ששרשו מעתיקא קדישא, שהוא 'חד ולא בחושבן' העשר ספירות בו, וכמ"ש במקום אחר בפירוש 'אל עליון' – בחינת סוכב כל עלמין. והנה, בחינת שמן זה [מעתיקא קדישא] הוא הנמשך ע"י מעשה המצות שנק' "כי נר מצוה", כמבואר בתורה אור פרשת מקץ בד"ה 'ענין הנוכח'. ובד"ה 'ראיתי והנה מנורת זהב', אך, ע"י המצות הוא עדיין בבחינת 'מקיף', ושיבוא לידי גילוי זהו ע"י החכמה, בחינת 'ותורה אור', שהוא גילוי מעמי מצות, שהאור אינו מאיר אלא ע"י השמן שבנר. והשמן עצמו אינו מאיר, כי הוא בחינת 'ישת חשך סתרו', שהוא בחינת כתר ורצון העליון שלמעלה מהתשנה ו'ולמעלה מגילוי להיות מאיר'. אלא שמאיר לגילוי ע"י אור החכמה. וזהו "ואספת דגנך ותירושך ויצחקך", פירוש, 'דגנך' – הגללות שבתורה שנקראו 'חטה', "לכו לחמו בלחמי"; 'תירושך' – בחינת 'נכנס יין יצא סוד', שהוא 'דיון דאורייתא', והוא כמו 'נופא דאורייתא' ו'נשמתא' הנזכרים בפרשת בעלזתך (דף קנ"ב ע"א); ו'יצחקך' – הוא 'דוא דריון', בחינת 'נשמתא לנשמתא', ובענין 'טמירא דכל טמירין', שגם מבחינת ההעלה הוא נעלם, בענין "כי נאה נאה". וכמ"ש ב'ביאור' ע"פ 'בהעלותך' בפירוש 'שמן משחת קרש', שבחינת 'קדש העליון' הוא חכמה עלאה, והשמן מושח את ה'קדש', כי הוא מוח סתימאה דעתיקא, אשר 'אבא יונק ממול השמיני' שבו נמשך הארה מבחינת שמן דמוח סתימאה. וזהו ענין "בשמן הטוב בו" זקן אחרון.

ולכן, הוא 'בן עמרם', דפירש הרח"ה, הובא במקדש מלך פרשת שמות (דף י"א ע"ב), שהוא מענין 'עמר נקא', כי הוא אבא דיניק ממול הח', עיין שם. וקסבר קרח שאביו, שהוא שמן, אם כן, הוא מוח סתימאה שלמעלה מבחינת אחרון שנמשך רק בהארה ממנו

קיצור: שכדי שיומשך הגילוי בבחינת פנימיות צריך להיות ע"י צמצום והמשכת 'קו'. ולכן, בחומי הציצית אסור להשתמש בהן, מה שאין כן בחמלית. ועל דרך זה אמרו רז"ל 'כל האומר אין לי אלא תורה כו'. וזהו 'פתחי לי פתח של תשובה כחודה של מחט', 'בן פורת יוסף'. וענין 'בן יצחק', שמן, מקור מוחין דאבא. וענין 'דגנך תירושך ויצהרך'. ואחרון נמשך מבחי' הארת מו"ם שבמזלות 'ונוצר' 'ונקה'. וקרח טען שהוא בן שמן עצמו. אך, באמת השמן עצמו הוא 'ישת חשך סתרו', ואי אפשר להמשיכו כי אם ע"י שירד 'על הראש', בחינת 'ושער רישיה בעמר נקא', וכן 'על חוקן'. וזהו דוקא ע"י משה ואהרן, כמ"ש 'מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד, בשמן הטוב כו'.

כו', ועל כרחק צריך לומר שמאיר בהן הארה שלמעלה מהמקף. ובן הוא כ'מבוא שער' ג' חלק ב' סוף פרק ה' בענין: רישא תנינא דאריך שמתלבש ב"ג תיקוני דיקנא, ולא באברים לרוב העלמו כו'. ועיין מ"ש מזה ב'ביאור ע"פ שוש אשיש'. ומה שכתוב סוף ד"ה 'כי החרים ימוש', בענין: מאי פרי – מצות. ועיין מ"ש סוף ד"ה 'את שבתותי תשמרו', בענין פירוש: 'אני הוי', דפירוש 'אני' הוא עצמותו יתברך, עם שם הוי', שהוא מה שמאיר על ידי צמצום – בחינת יו"ד כו', 'כולא חד' ממש, וכמ"ש לעיל בשם בראשית רבה פרשה ד': 'הוי כשהוא רוצה 'הלא את השמים ואת הארץ אני מלא', וכשהוא רוצה היה מדבר עם משה מבין שני בדי הארון, ועיין שם. וזהו שאמרו 'צמצם שכנינו בין שני בדי ארון', הרי שזה נקרא צמצום לגבי אין סוף ב"ה, ועל ידי זה עיקר הגילוי, עד שהכלי לגילוי בחינה זו דייקא נקרא 'קדש הקדשים', ומכל מקום, בא הגילוי ע"י צמצום דוקא. ועיין מ"ש מענין יו"ד דשם בד"ה 'שרי אשתך'. ובמקום אחר על פי מאמר הזהר (חלק ג') פרשה אחרת דע"ט) 'הביאו עלי כפרה' כו'. ועוד זאת כמ"ש בפרשה וישלח בד"ה 'ויקח מן הבא בידו מנחה' – ויעקב, יו"ד עקב כו', הגם שיו"ד היא הארה מצומצמת כו', עיין שם, שצריך להיות בחינה זו דייקא. ועל דרך זה נתבאר על פסוק 'טוב לחסות כו', כי העיקר שיהיה 'הוי' לי כו', עיין שם. והנה, על ידי שנמשך עתה הגילוי בבחינת 'קו' על ידי התורה ומצות, יהיה אחר כך לעתיד לבוא גילוי אור הסוכב כל עלמין שלמעלה מה'קו' כו', שה'מקף' יתגלה בבחינת 'פנימי', והיינו, דוקא על ידי שנמשך תחלה גילוי 'אור פנימי' מבחינת ה'קו', אזי דוקא יוכל להיות לעתיד לבוא גם כן גילוי המקף. מה שאין כן אם לא היה נמשך תחלה גילוי זה כו'. וזהו "ואמר ביום ההוא הנה אלקינו זה, קוינו לו", שעל ידי שהמשכנו אותו בבחינת 'קוין' על ידי ההמשכות שעל ידי תורה ומצות, שהם שלשה קוין – תורה ועבודה וגמילת חסדים, ע"י זה יהיה נגלה אחר כך אור המקף עצמו שלמעלה מהקו, וכמ"ש במקום אחר בפרשת ויקרא, גבי: ענין העבודה ומצות תלמוד תורה. וזהו מאמר רז"ל בשיר השירים רבה על פסוק 'אני ישנה' – פתחי לי פתח אחד של תשובה כחודה של מחט, ואני פותח לכם פתחים שיהיו כו', ועיין שם בלקוט ובוהר חלק ג' פרשת אמור (דף צ"ה א'): 'ואני אפתח לכם תרעין עילאין'. ובמקום אחר אמרו: 'ואני אפתח לכם כפתחו של אולם', פירוש, שכל האתערותא דלתתא שבעולם נקרא רק 'פתח כחודה של מחט' לגבי אור אין סוף ב"ה הסוכב כל עלמין, שאין ערוך אליו כו', כי ב'פתח' זה אי אפשר להיות נמשך רק מבחינת ה'קו' ו'חוט' הנמשך מאור אין סוף ב"ה. וזהו פירוש 'כחודה של מחט' על דרך משל שבו נמשך ה'חוט'. וזהו ענין "בן פורת יוסף", 'פורת' אותיות 'תופר', דהיינו, שמחבר בחינת בריאה יצירה עשיה לאצילות, שיהיה הגילוי למטה כמו למעלה, כמו שכתוב במקום אחר על פסוק 'לעשות הישר כו'. וזהו ענין המשכת ה'קו' ו'חוט' מאור אין סוף גם למטה. וזהו על ידי 'פתח של תשובה ומעשים טובים'. והנה, עם היות שהוא רק בחינת 'כחודה של מחט' והמשכת ה'קו' כו', אך, על ידי זה דוקא 'אפתח לכם כפתחו של אולם', והוא גילוי אור אין סוף ב"ה הסוכב כל עלמין ממש.

ומכל זה יובן ענין מה שהשיבו משה רבינו ע"ה, שהעיקר הוא בהמשכת חומי הציצית דוקא, אשר זהו התכלית והיכולת שאפשר להמשיך עתה, ועל ידי זה ממילא לעתיד 'ואני אפתח לכם כו'.

ועיין ברבות סדר לך לך ס"פ מ"ג, גבי: אם מחוט ועד כו' מה יפו פעמך בנעלים. ועיין בוהר חלק א' ויגש (דר"ז ע"ב) בענין חוט של

חסד ובפני' חרמ"ז שם. (ח"ב תרומה קמ"ט א' חלק ג' ויקרא כ"ג ב'. כ"ה סע"א ע"ב) ובפ' אחרי (דס"ד סע"ב) ובמק"מ שם. וע' בפ' נשא (קל"ד ע"א) האי חוטא יקרא קדישא כו'. ובמשנה ספ"ק דקדושין על זה נאמר והחוט המשולש כו'. ועמ"ש במ"א ע"פ מאמר הזהר א' פ' וישלח (דקע"ה ב') בענין כי ישרים דרכי ה'. ועיין בתורה אור סד"ה ויהי מקץ מ"ש בפירוש מאמר רז"ל (פ"ב דחגיגה י"ב ב') 'חוט של חסד משוך עליו ביום'. ומה יש להעיר למה שכתוב כאן [בפרשת קרח] "בקר ויודע ה'", 'בקר' דוקא. ועיין מענין 'בקר ויודע' במדרש. ובוהר חלק ג' פרשת קרח (קע"ו ב'). ובפרשת בלק (דף ר"ד ע"ב) על פסוק 'בקר אערוך לך ואצפה'. ואפשר לומר: דלכן לענין חומי הציצית קיימא לן גם כן דבסות לילה פטור מן הציצית, כי עיקר המשכת 'חוט של חסד' הוא מבחינת מדת יום (כו').

~ המאמר בלשונו כפי שמופיע בתורה אור ~

עם הוספת קצת סימני פיסוק, ופיתוח ראשי-תיבות, וחילוק לקטעים

והכשבים הפריד יעקב. והציצית הם ג"כ ממין כנף
והיינו בחי' ושער רישיה כעמר נקא, ול"ב חומין בחינת
ל"ב נתיבות החכמה מה שנמשך להאיר בבחי' א"פ כי
החכמה נק' ראשית הגילוי והחכמה מאין תמצא. וזהו
ענין אין כבוד אלא תורה והיינו כבוד עילאה ל"ב
נתיבות החכמה. ברוך כבוד ה' ממקומו. כמ"ש בד"ה כי
על כל כבוד חופה ובר"ה לסוסתני. ועמ"ש בד"ה וידבר
אלקים בו' אנכי הוי' אלקיך גבי אם אין חכמה אין יראה.
ולבאר הדברים הנה צ"ל תחלה ענין א"פ וא"מ ובחי'
עגולים ויושר והענין הוא כי א"פ היינו מה שנכנס
ומתיישב בהכלי בבחי' יושר והדרגה מעלה ומטה חב"ד
חג"ת נה"י. ובחי' א"מ הוא מה שלא היה יכול ליכנס
בהכלי כלל מפני גודל אורו ונשאר למעלה מן הכלי
בבחי' מקיף וגם הוא בבחי' עיגול שהרי מקיף הראש
והרגל כאחד (והיינו בחי' מקיף הישר שמעולם לא נכנס
בהכלי). והנה ידוע בע"ח ענין הקו וחוט שנמשך מן אור
א"ס כ"ה שהוא כדי להיות נמשך ומאיר בבחי' א"פ
וראשית הגילוי בחכמה בו' ונק' ממכ"ע שמאיר בכל
עולם לפי ערכו בו'. אמנם בחי' סוכ"ע הוא אור א"ס
המקיף לכל העולמות כשוה מראש דא"ק עד רגלי
העשי' וגם מקיף את הקו בו' (ועמ"ש מזה בביאור שע"פ
יביאו לבוש מלכות בד"ה להבין ההפרש), והנה שרש
המקיפים נמשך מבחינת עגולים. ואף שהן נמשכים
מבחי' הקו וחוט שממנו נמשכים גם המקיפים שבכל
העולמות, אעפ"כ שרש המקיפים נמשך מבחי' העיגול
הגדול המקיף את הקו וחוט (וע"ד כמו המל' אף
שנמשכה מזו"א שמתפארת דז"א נעשה כתר לנזק' זה
אינו כ"א שההשפעה עובר דרך הימנו. אבל בשרשה
היא נלקחת משרש עליון בפ"ע וכנודע מענין בחכמה
יסד ארץ כונן שמים בתבונה. ולכן יש עת שעלייתה
למעלה יותר ממנו כמו בתפלת נעילה. ונק' אז עמדת
בעלה ועד"ז גם בן המדות לגבי השכל דאף שהמדות
נולדים מהשכל. אין זה אלא שהשכל גורם להולדת

ויקח קרח בן יצחק בן קהת בן לוי וגו'. להבין ענין
מחלוקת קרח ועדתו על משה ואהרן. וברבות פרשה זו
א"ר לוי למה חלק קרח על משה אמר אני בנו של שמן
בן יצחק שנאמר ותירושך ויצהרך וגו' אשר נשבע
לאבותיך לתת לך ר"פ עקב תירוש זה יין ויצהרך זה
השמן ובכל משקים שתתן את השמן הוא נמצא עליון
בו' ומה אלו שנמשחו בשמן בלבד נטלו כהונה ומלכות
אני שאני בנו של שמן אינו נמשח ונעשה כהן ומלך מיד
נחלק על משה עב"ל וע"ש באריכות. ולהבין זה וגם
השייכות אל המחלוקת שחלק על כהונה אהרן חלק ג"כ
על מצות ציצית כמו שפרש"י טלית שכולה תכלת
חייבת בציצית או פטורה אמר להן חייבת התחילו
לשחק עליו בו' והוא מבואר ברבות פ' זו ובתנחומא. וגם
איתא ברבות שנתקנא לפי שכלים נאמר והעבירו תער
בו' ואהרן אחיו קשמו בו' דהיינו מ"ש כשמן הטוב בו'
יורד על הזקן וזקן אהרן בו'. ולהבין כל זה צ"ל תחלה
מעט מזהיר ענין מצות עשיית ציצית דכתיב ועשו להם
ציצית בו' פתיל תכלת בו' וזכרתם בו' ולא תתורו בו'.
והענין דהנה כתיב מלא כל הארץ כבודו, כבודו היינו
זיו יקריה, וכתיב את השמים ואת הארץ אני מלא אני
ממש. וידוע שזהו ענין ב' הבחינות ממכ"ע וסוכ"ע
כמ"ש בד"ה אני לדודי ובר"ה וזאת המצוה ובשאר
דוכתני. וזהו ג"כ ענין תורה ומצות. דהנה כתיב לבושיה
כתלג חיור ושער רישי' כעמר נקא. והיינו כי בחי' סוכ"ע
נק' לבושיה כמ"ש ה' מלך גאות לבש (ובמשנ"ת בד"ה
יביאו לבוש מלכות) וזהו שרש ענין המצות שנקראו
לבושים. ובחינת שער רישי' היינו מה שמאיר בבחי'
פנימי להיות ממכ"ע והוא שרש התורה. והנה במצות
ציצית יש כללות ב' הבחינות האלו כמ"ש בד"ה אני
בו' אשר הוצאתי בו' כי הטלית הוא בחי' לבושיה ולכן
עיקר מצותו טלית לבן מצמר הכבשים שהוא בענין
לבושיה כתלג חיור. בחי' סוכ"ע. ועמ"ש בפ' אמור בענין

שהרי מקיף לאצי' ועשיה בהשוואה אחת, ולכן ארו"ל יפה שעה אחת בתשובה ומע"ט בעוה"ז מכל חיי העוה"ב לשון רבים היינו גם מכל החמשים אלפים יובלות שהם רק מגילוי הא"פ שהוא בחי' זיו והארה ביו"ד נכרא העוה"ב יו"ד צמצום גדול בו' אבל לית מחשבה תפיסא ביה כלל במהותו ועצמותו אבל ע"י תשובה ומע"ט בעוה"ז ממשיך בחי' אור מקיף סוב"ע מהותו ועצמותו. (ועמ"ש מזה בד"ה ובבואה לפני המלך ובד"ה לריח שמניך. ובד"ה להבין ענין הפסוק מי אל כמוד. ועמ"ש ע"פ וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך). וזהו ענין ב' הפסוקים דכתיב את השמים ואת הארץ אני מלא אני ממש. וכתיב מלא כל הארץ כבודו. וכבודו היינו רק בחי' זיו ולא אני ממש. והענין כי מ"ש אני מלא זהו בחי' אור א"ס ב"ה הסובב ומקיף לחקו ולכל העולמות בשוה כי סובב ומקיף אין הפי' שמקיף מלמעלה כי אדרבה לית אתר פנוי מיניה ממש וזהו אני מלא. וגם את השמים ואת הארץ בשוה, רק שנק' סובב לפי שהוא אינו מושג בשום עולם ואינו מתלבש בהשגה, ומלא כל הארץ כבודו כבודו הוא בחינת זיו כנ"ל. והיינו האו"פ שנמשך ומתלבש בתוך העולמות ומתגלה בהם ע"י עלויות העולמות בנ' אלפים יובלות שמתגלים יותר האורות בהכלים כנ"ל. ובענין נ' אלפים יובלות י"ל שזהו מ"ש ושם אחיו יובל ולכן היה אבי כל תופש כנור בו' כי כל העליות הוא ע"י שיר בו' וכבר נת' שכל עלויות נ' אלפים יובלות זהו עדיין בהא"פ וזהו ענין יובל וזהו ענין מארו"ל יובל שמו (בבכורות דנ"ה ע"ב), אכן על גילוי בחי' המקיף נאמר יב' הוא היה אבי יושב אהל בו' ונק' הא"פ אחיו להא"מ שהרי מהמקיף הגדול נמשך הא"פ והם דבוקים זכ"ז והוא לשון אחוה וחיבור (וזהו ג"כ ענין הכנה מין כ נף). והנה המשל לענין א"מ וא"פ יובן עד"מ באדם דהנה המחשבה פועלת תומ"י בכל האברים כנראה בחוש שכשעולה במחשבתו ורצונו לעשות איזה תנועה בידו או לילך ברגליו אזי תומ"י ממש תתנענע הרגל או היד לפעול מה שעלה במחשבתו בלתי שיהי כלל, א"כ עכצ"ל שזהו מפני שהמחשבה א"צ לימשך מהמוח לרגל כסדר המדרגות דא"כ היתה התנועה מתעכבת איזה רגע מעליות המחשבה עד כדי הובאה מהמוח לרגל כסדר מדרגא לדרגא. אלא ודאי

והתחוות המדות אבל עיקר המדות בשרשן נלקחו ממקום עליון יותר מהשכל. ויפה כח הבן מכח האב כמ"ש במ"א גבי ענין האבות הן הן המרכבה וגבי רצועות דתש"ר בביאור ע"פ שימני כחותם ע"ש ועד"ז יובן כאן בענין המקיפים דאע"פ שנמשכים מהקו מ"מ שרשן מבחי' שלמעלה מהקו. ועמ"ש כה"ג בד"ה וירא ישראל את הירד בענין עלמא דאתבסיא בחי' ים שהוא בחינת סוב"ע בו' והיינו שלהיותו בחי' עלמא דאתבסיא שהוא בחי' מקיף לבן שרשו מבחי' סוב"ע וע"ש בד"ה אז ישיר) וכמ"ש מזה ג"כ בביאור ע"פ את שבתתי תשמרו. אבל הא"פ נמשך מבחי' היושר בו'. ובחקדמה זו יובן ענין עלויות העולמות נ' אלפים יובלות הוא הכל בהאור פנימי שיתגלו אורות עליונים יותר בהכלים ע"י עלויות והודרכות הכלים. כמו ג"ע התחתון הוא בחי' כלי לגילוי אור וזיו מא"ס ב"ה וג"ע העליון הוא כלי לגילוי אור ותענוג גדול ונעלה יותר לאין שיעור על האור שבג"ע התחתון. והנה כתיב באדה"ר וינחהו בג"ע לעבדה ולשמרה פי' שהג"ע שהוא עתה אצלינו קבלת שכר על המצות היה אז אצל אדה"ר בחינת מקום העבודה כמו שאצלנו עתה העוה"ז, וקבלת השכר היה למעלה מן הג"ע ולא היה הג"ע אצלו נחשב לבחינת קבלת שכר כ"א היה אצלו בחי' מדור כמו עתה אצלנו העוה"ז, ועמ"ש מזה בד"ה הן האדם היה כאחד ממנו וסד"ה אסרי לגפן עירה וז"ש ויטע ה' אלקים גן בו' ויטע היינו בחי' עשי' בו' כי אז קודם החטא גם כללות עולם העשייה היה בבחי' עליונה הרבה יותר ויותר ממה שהוא עתה, ומזה יובן ענין עלויות העולמות שיתגלו אורות עליונים יותר בהכלים עד שמה שעתה הוא בחינת אצילות יהיה לע"ל בחי' עשיה דהיינו שעולם העשי' דלע"ל יהי' בו גילוי שעבשיו באצילות (ועמ"ש במ"א ע"פ והיה אור הלבנה בו') ובחי' האצילות דלע"ל יהי' יותר גבוה לאין קץ מפני שיתגלו אורות גדולים יותר בהכלים (ועמ"ש ע"פ כי כאשר השמים החדשים. ועיין בספר הגלגולים פ' י"ז פי"ט ועמ"ש בביאור ע"פ אלה מסעי גבי עתידה א"י שתתפשט בו'), וזהו הכל גילוי אורות פנימים בהכלים שיתגלה יותר עד אין קץ נ' אלפים יובלות, אבל לגבי הא"מ שלמעלה מהקו המקיף מראש א"ק עד רגלי העשיה בשוה שם אין שינוי כלל

אור א"ס ב"ה שמאיר בבחינת חכמה בו' מה שאין בן
בבריאה אינו מאיר בחי' חכמה אלא על ידי התלבשות
גמור בבניה וזהו ענין המסך בו' וביצירה אין מאיר אלא
על ידי התלבשות עוד בו' דבריאה בו' כמ"ש כ"ז בע"ה
שער סדר אבי"ע פ"ג. והנה בשעת מתן תורה היה למטה
בעולם הזה גילוי ח"ע המאיר באצילות אשר הוא חכים
ולא בחכמה ידיעה שבחכמה מלוכש ומאיר ממש אור
א"ס ב"ה היה גילוי זה ממש בחר סיני וזהו קול דודי בו'
מדלג בו' שע"פ סדר ההשתלשלות חי' צריך לגילוי זה נ'
אלפים יובלות אלא שבא הגילוי ע"י דילוג שלא כפי
סדר השתלשלות, (וגם מובן כי ערך העשיה לגבי
אצילות כמו דומם לגבי מדבר ולכן מל' מקננא בעשי'
וחכמה באצי' ועמ"ש"ל פ' בראשית על פ' וייצר בו'
ובשיהי' ח"ע המאיר באצילות נמשך ומתגלה בעשיה
ח"ז דילוג גדול ועצום בו') וזהו מלא כל הארץ כבודו,
הארץ דוקא שבמתן תורה נתגלה בעולם הזה בחי' ח"ע
ממש למעלה מעלה מבעולמות עליונים בו' כנ"ל ולכן
כדי להיות גילוי זה שבבחי' דילוג זהו ענין ל"ב נתיבות
החכמה וזהו ענין ל"ב חומי הציצית. כי הנה ציצית הוא
מלשון ויקחני בציצית ראשי שהוא המשכת בחי' שערות
להאיר לבנים"י ועמ"ש"ל בד"ה והיה לכם לציצית. וצ"ל
כי הרי עיקר ההשתלשלות הוא שנה"י דאימא נעשים
מוחין לז"א ונה"י דז"א נעשו מוחין לנוק, ואם בן המל'
מקבלת מבחי' נה"י דז"א שהן מהותו ממש ומהו ענין
הארה זו דציצית שהוא בחי' שערות לבד אשר השערות
אינן עצמיות ומהות האדם כלל כנראה למטה באדם.
אך הענין כי אדרבה המשכה זו שעל ידי השערות שהן
הציצית הוא מה שנמשך מלמעלה מסדר ההש תלשלות
עילה ועלול ולכן א"א לימשך רק על ידי בחי' שערות.
והיינו שהמשכה שנמשך על ידי הציצית במל' הוא
ממוחין דאז"א עצמן מה שאין בן סדר ההשתלשלות
הוא שנה"י דתבונה מתלבשין בז"א ואז מנה"י דז"א
נמשך ומתלבש בנוק. והוא מפני שההארה היא קמנה
שהוא בחי' נה"י דז"א לבד לכן יכולים להתלבש בעצמן
ומהותן להיות מוחין לנוק, אבל כשצריכין להמשיך
במל' ממוחין דאז"א עצמן שלא על ידי התלבשות ממש
בז"א בדרך וסדר ההשתלשלות. לכן מפני שהאור שלהן
גדול א"א להיות נמשך למוחין דנוק כ"א דרך בחי'

שהמשכה מקפת כל האברים ולכן פועלת גם כרגל
ברגע זה ממש שעולה במחשבה לנענע רגלו. אך מ"מ
בודאי עיקר משכן המחשבה וגילוי הוא במוח אשר שם
מתלבשת בבחי' א"פ אלא שמקפת ג"כ כל האברים
בבחי' מקיף (וע' בע"ה שער סדר אבי"ע ספ"ג כי הלא
המחשבה עם הפעולה בו', והנה מזה יובן מ"ש בע"ה גבי
שבת שהמקיפים נכנסים בבחי' פנימים ונמשכים
מקיפים עליונים יותר היינו כמו המחשבה אשר על הרגל
הוא בחי' מקיף ובמוח נכנסת בבחי' פנימי כנ"ל).
וממשל זה יובן קצת ענין א"פ וא"מ איך שבאמת המקיף
פועל ומהווה ומחיה אף שאינו מושג כלל בהעולמות
וכמו עד"מ שהמחשבה פועלת כרגל תומ"י להיותה
מקפת כל האברים ואע"פ שאין הרגל משיג כלל את
המחשבה כנ"ל, ועמ"ש בביאור ע"פ יונתי גבי כי לא
מחשבותי מחשבותיכם:

קיצור. ענין ממכ"ע וסכ"ע בחי' מכה"כ ובחי' אני מלא.
והא"פ שרשו מהקו והמקיפים אף שנמשכו ג"כ מהקו
מ"מ שרשם מבחי' סוכ"ע. ועליות העולמות בשמיטין
ויובלות הכל בבחי' ממכ"ע א"פ אבל בחי' סוכ"ע השוה
ומשוה בו' ולכן יפה שעה אחת בתשובה בו':

ב. והנה מ"ש מלא כל הארץ כבודו, הארץ דוקא היינו
כי אין כבוד אלא תורה, כבוד בגימט' ל"ב שהם ל"ב
נתיבות החכמה ול"ב חומים דציצית, וזהו הודו על ארץ
ושמים קדמה ארץ לשמים בגילוי הודו וזיוו ית' ע"י
התורה וכמ"ש בשה"ש רבה ס"פ כרם היה לשלמה.
והענין הוא כנ"ל שעיקר גילוי אלקות בחבליים יחי' ע"י
עליות העולמות נ' אלפים יובלות עילוי אחר עילוי עד
שיתגלה אור א"ס ב"ה. הנה ישראל המשיכו בעת מ"ת
שיתגלה עתה לעוה"ז אור א"ס ב"ה מה שצריך לגילוי זה
הדרגת ועליות עילוי אחר עילוי נ' אלפים יובלות עד
שיגיעו לגילוי זה ועל ידי התורה נתגלה בחי' גילוי זה
בעולם הזה כי אוריינתא מחכמה נפקת ואור א"ס ב"ה
מלוכש בחכמה דוקא (ועמ"ש"ל גבי חג השבועות ע"פ
וידבר אלקים) ולכן אצילות נקרא חכמה בכללות
העולמות לפי שבו מאיר בחי' חכמה דא"ק שמתלבש'
ע"י המל' דא"ק באצילות ועל בן באצילות הוא גילוי

שערות לבד ולכן נזיר נאמר קדוש יחיה גדל פרע שער ראשו וכמו י"ג מדה"ר שנמשכן מבחי' שערות בו' וכמ"ש במ"א והוא כמשל השערות שאינן מתאחדים עם האדם כמו האברים שהרי יכול לחתוך השערה ולא יכאב לו מה שאין כן באבר בו' אך אעפ"כ הם מחוברים בשרשם אל המוח ומשם יונקים ונתצמצמו כ"כ עד שנעשו כמו דבר נפרד בו', כך להיות המשכה וגילוי מלמעלה מסדר השתלשלות א"א ע"י התלבשות בחי' נה"י שהוא בחינת אברים שיהיו נעשים מוחין כ"א על ידי שערות בו'. והוא בענין שנתבאר בד"ה ועתה יגדל נא בפי' כאשר דברת לאמר שמבחי' הדבור שבעולם האצילות נעשים כחב"ד שהוא מקור השכל לעולם הבריאה בו' ואותיות הדבור נק' ג"כ שערות וכמ"ש בד"ה ועשית בגדי קדש. והוא ג"כ המשכה מלמעלה מהשתלשלות עילה ועלול ולכן אף שנמשך רק בבחי' שערות הוא גבוה לאין קץ מן המשכה שבדרך ההשתלשלות אף שהוא מבחי' עצמיות שנה"י שבעליון נעשו ממש מוחין לתחתון. וז"ש במתן תורה ה' בצאתך משעיר בו' שהיה הגילוי ע"י בחי' שערות כי לפי שהיה המשכה שלא בדרך השתלשלות כנ"ל שמה שצריך נ' אלפים יובלות עד שיתגלה אור א"ס ב"ה נתגלה בשעת מתן תורה בעולם הזה והוא ע"י ל"ב נתיבות שהם ל"ב חומי' הציצית שהם בחי' שערות דהיינו כמו בהשערה יש יניקה מהמוח ממש רק שנתגשם ונתלבש בבחי' שערה, כמו כן הוא ענין נובלות חכמה שלמעלה תורה שהיא חכמתו ית' חכים ולא בחכמה ידיעה רק שנתלבשה בענינים גשמיים שזהו כמו המשכה ע"י בחי' שערות שאין ערוך כלל מהות חכמה זו אל מהות ח"ע כמו שהיא למעלה ומכל מקום הרי בתוכה ממש ממהות ח"ע שלמעלה מההשתלשלות כמו שכתוך השערה יש יניקה מן המוחין ממש. וזהו ענין ל"ב נתיבות החכמה הנתיב הוא קצר ונמשך הרבה להלאה בריחוק מקום שהולכים בו מעיר לעיר, כך הוא ענין מלא כל הארץ כבודו ואין כבוד אלא תורה ל"ב נתיבות חכמה (ועמ"ש מענין נתיבות ע"פ וכל גבולך לאבני חפץ) וזהו ענין הציצית וכמו שכתוב ושער רישיה כעמר נקא והוא המשכת החסידים שערות לבנים הנמשכים מלמעלה למטה בל"ב נתיבות החכמה כי יש ג"כ שערות דו"א שהם דינים

וכמו שכתוב בזהר פרשה תוריע (דף מ"ח עמוד ב') בענין ואיש כי ימרט ראשו בו' אבל שערות אלו דציצית הם חסידים והיינו לפי שמקור המשכה משערות דא"א ועיין בפע"ח שער הציצית פרק ה' בדרוש החברים ועיין שם ובפ"ג וגם כי שם בו' ומלכונים השערות בו' וע' בעמה"מ שער י"ד פ"מ ושער עשירי פ"ט בענין הציצית. והוא קרוב למ"ש בע"ח שער או"א פ"ג בהג"ה ממה"ק המתחלת כבר ביארנו בו' וע' בוח"ג (נשא דף ק"מ ע"א) ובשעתא דאתמשכן שערי חיוורי בו' כתיב חכמות בחוץ בו', וזהו ענין הכנף מין כנף. דהנה המליה הוא בחי' המקיף שלמעלה מהשתלשלות בחי' סוכ"ע והציצית שהן ל"ב נתיבות החכמה אע"פ שהוא מה שנמשך להאיר בבחי' אור פנימי בחי' ממכ"ע שאין זה אלא זיו והארה. אעפ"כ הוא מין כנף ממש שהרי המשכה זו הוא ג"כ בבחי' דילוג שלא בסדר השתלשלות העולמות הנמשכים מבחי' ממכ"ע כנ"ל אלא גילוי ח"ע ממש והחכמה מאין תמצא וגם החכמה עצמה נק' אין לגבי הבינה שנק' יש כי בה שורה אור א"ס ב"ה ממש וכמש"ל באריכות בד"ה וידבר בו' אנכי בו' הרי גילוי חכמה עילאה נמשך להיות מכה"כ הודו על ארץ בו'. וזהו הכנף מין כנף בחי' ושער רישיה כעמר נקא הנמשך מבחי' חיוורא דגלגלתא. וכמ"א נתבאר באופן אחר כי הנה א"ס ב"ה הוא הסוכ"ע בו' ואינו יכול להתלבש בשום כלי בבחי' אור פנימי בו' כ"א בבחי' החכמה לבדה בו' עכ"ל, מזה משמע שבחכמה מאיר בבחי' אור פנימי מה שהוא בחי' סוכ"ע ואור מקיף וכן משמע מדרוש דנשא את ראש בני גרשון בני קחת שהיו נושאים את הארון ואורייתא מחכמה נפקת הוא גבוה מבחי' היריעות שנשאו בני גרשון אף שהיריעות רומזים לבחי' מקיף וסוכ"ע כמ"ש נוטה שמים כיריעה. אלא משום כי בחכמה מאיר אור א"ס בבחי' אור פנימי והיא הנקודה התיכונית שהעיגול סובב עליה בו' ע"ש, וכן משמע בד"ה כי אברהם לא ידענו כמ"ש וחכמה עילאה דאצילות היא בחינה ממוצעת והיא כלולה מבחי' המאציל א"ס ב"ה בו' בחינת סוכ"ע בו' וכ"מ בבח"ז ר"פ ויצא ועפ"ז אתי שפיר מ"ש ברבות בראשית פרשה ד' בותי אחד שאל את ר' מאיר אפשר אותו שכתוב בו הלא את השמים ואת הארץ אני מלא. היה מדבר עם

נשפע ונמשך אהבה רבה בכנס"י בו' (ועמש"ל ע"פ בהעלותך וע"פ ועשית בגדי קדש) וזהו ענין הלבן שבציצית שגוון הלבן הוא מבחי' ורב חסד להיות השפעת החכמה והשפעת אהבה רבה:

קיצור מהנ"ל. והנה ענין מכח"ב אין כבוד אלא תורה שמה שע"י נ' אלפים יובלות יהיה גילוי חכמה דא"ק שאינו מאיר רק באצילות משא"ב כבד"א בו' היה מתגלה בשעת מתן תורה בעוה"ז והוא דילוג עצום כמו גילוי מדבר בדומם וזהו ענין הציצית שהן בחי' שערות והוא כשנמשך לנוקבא מחו"ב עצמה בו', וכך גילוי ח"ע בעוה"ז בהלכות התורה זהו כמו המשכת המוח בהשערה בו', וזהו ענין הלבן שבציצית ששרשו מבחי' ושער רישיה בעמר נקא. וזהו ג"כ ענין זקן אהרן להיות השפעת אה"ר. ועכ"פ החושים והשערות הם המשכת הא"פ אכן הוא ג"כ למעלה מסדר ההשתלשלות דהיינו שנמשך הגילוי למטה מבחי' ח"ע ממש שבה שורה אור א"ס הסוכ"ע התאחדות והתקשרות הא"פ בהא"מ וזהו הכנף מין כנף בו':

ג. ועתה יש לבאר ענין חומי התכלת שבציצית כי הנה תכלת הוא מלשון תכלה פי' שיכלה ויבער הרע מקרבנו כמ"ש ובערת הרע מקרבך וכמ"ש ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זונים אחריהם. והנה לשון זונה הוא כמו הזונה שמקבלת מן משפיע אחר ומזנה כך הוא כי כנס"י נק' מקבלים מן הקב"ה והוא המשפיע שלהם וכמ"ש ברבות במדבר ר"פ ג' ע"פ צדיק כתמר יפרח מה תמרה זו יש לה תאוה אף הצדיקים יש להם תאוה מהו תאותם הקב"ה שנאמר נפשי אויתך בלילה. וזהו ולא תתורו בו' אשר אתם זונים כי כשתתורו אחרי לבבכם ותקבלו מן משפיע אחר אזי יהיה בחי' זנות דומה לזונה. וזהו שבתחלה כתיב וראיתם אותו וזכרתם ועשיתם אותם ולא תתורו שהוא כמו זונה שבתחלה היה לה משפיע אחד ואח"כ מקבלת ממשפיע אחר. משא"כ אם לא היה לה משפיע בתחלה דהיינו שהיא פנויה ומקבלת ממשפיע אחר אין זה זונה האמורה בתורה לענין איסור לכהונה (כדאיתא בגמרא פ"ו דיבמות). כך עד"מ למעלה מי שלא ראה אור מימיו

משה מבין שני בדי הארון. אמר לו הבא לי מראות גדולות אמר לו ראה בבואה שלך בהן. ראה אותה גדולה. אמר לו הבא מראות קטנות. הביא לו מראות קטנות אמר לו ראה בבואה שלך בהן. ראה אותה קטנה. אמר לו מה אם אתה שאתה בשר ודם אתה משנה עצמך בכל מה שתדע. מי שאמר והיה העולם ברוך הוא עאכו"ב. הוי כשהוא רוצה. הלא את השמים ואת הארץ אני מלא. וכשהוא רוצה היה מדבר עם משה מבין שני בדי הארון עכ"ל. אשר מזה מובן איך כי ממש אות' הבחינה שנאמר את השמים ואת הארץ אני מלא שהוא בחי' סוכ"ע כנ"ל בחינה זו ממש מאיר ומתגלה מבין שני בדי הארון וכמוכ"ג מהמשל מהמראות אשר גם במראה הקטנה שנראה בבואה של האדם קטנה עכ"ז הכל ממש מהות אדם אחד וכן למעלה יש זעיר אנפין ואריך אנפין ומבואר במ"א כי בפנימיות זעיר אנפין מלוכש ממש בחי' אריך אנפין (ועיין זח"ג אחרי ס"ו ב' נשא דק"ל ע"א). והיינו ע"ד הנ"ל כי בחכמה מלוכש אור א"ס ממש בבחי' אור פנימי ובחינה זו מאיר בהיכל קרה"ק בין שני בדי הארון. ועפ"ז אתי שפיר מאד ענין הכנף מין כנף ממש היינו כי בבחי' ושער רישי' בעמר נקא שהיא השפעה מבחי' חכמה מאיר ממש מבחי' סוכ"ע רק שנתצמצם להאיר בבחי' אור פנימי דוגמת המשל ממראות קטנות, וכמ"ש ג"כ בבח"ז פ' אחרי ע"פ המאמר שם (דע"ט ע"ב) הביאו עלי כפרה בענין היו"ד דשם היו"ה שעם היותו בחי' צמצום אינו העלם גמור אלא ע"ד לעולם ישנה אדם לתלמידו בדרך קצרה. וכנוכר מזה לעיל בבואר ע"פ כה תברכו גבי ושיעור כוית. ומכונן ג"כ עם משל הנזכר במדרש ממראות קטנות דהיינו ג"כ בענין ישנה אדם לתלמידו בדרך קצרה. ועד"ז הוא ענין שהיה מתפלל הכה"ג תפלה קצרה ביוהכ"פ שהוא מועט המחזיק הרבה. ושרש בחי' זו מבחי' עקודים הנזכר בע"ה עקודים בכלי אחד. שהוא ג"כ ראשית הגילוי בבחי' אור פנימי מתוך ההעלם דא"ק. וזהו כשמן הטוב על הראש יורד על הזקן בו' בחי' שמן הטוב הוא חכמה סתימאה דע"ק או חכמה דעקודים שנמשך על גלגלתא ואח"כ יורד ונמשך על הזקן דהיינו להאיר בבחי' אור פנימי ע"י הלכות התורה כנ"ל וזהו ענין זקן אהרן שיוורד ע"פ מדותיו היינו שע"י

המשכן במדבר ששם מדור החיצונים היו מכסים כלי המשכן בבגדי תכלת שהוא בחינת מקיף דמלכות והוא מקיף הקשה ומסמא עיני החיצונים. והענין כמבואר למעלה ענין המקיף שהוא מה שאינו נמשך ומתלבש בהכלי מפני שאורו גדול עד שאין הכלי יכולה להכילו כלל ולכן הוא מקיף ראש ורגל כאחד. וגם נת' לעיל דשרש כל המקיפים הוא מהמקיף הגדול שמקיף כל העולמות בשוה כו', ולכן המקיף דוחה ומסמא עיני החיצונים שניקת החיצונים הוא דוקא מחמת ההשתלשלות בכלים מכלים שונים שע"ז גם היש יכול לקבל יניקה משא"כ ע"י אור המקיף הם נדחים מפניו, אך המקיף האחרון דמל' הוא בחי' תכלת שהוא קשה מכולן שמפני שהמל' היא יורדת בבי"ע ששם יניקת החיצונים היו יכולים לשלוט בהשפע ע"כ צ"ל במל' דוקא מקיף דתכלת שהוא קשה ומסמא עיני החיצונים ביותר. וזהו תכלת דאכיל ושצי מלך במשפט יעמיד ארץ, וז"ש בזהר פ' קרח (דקע"ז ב') ורוב כסויא דמאני מקדשא תכלת איהו בגין דתכלת הא אוקמוה כו' וע"ש בפרשה שלח (דקס"ג ב'). אמנם ענין חומי הציצית דתכלת הם המשכות בבחי' פנימיות מבחי' תכלת הנ"ל והוא המשכת בחי' יראה. כי המלית הוא פרישו דמלכא קבלת עול מלכות שמים שום תשים עליך מלך, וחומי התכלת דציצית הם המשכת בחי' יראה הנמשך בנפש שזהו על ידי בחי' שערות (ובמ"א נת' דתכלת הוא מגבורות דאבא ולכן הוא מבחינת אימא גם נת' דתכלת ולכן הם גילוי ממקיפים דאו"א. והענין כנודע שיש ד' בחי' דחילו ורחימו ואחר כך רחימו ודחילו נמצא בחי' אה"ר זהו בבחי' בינה וזהו ענין חומי הלבן. אמנם יראה עילאה זהו תכלת בחי' גבורה דאבא שלמעלה גם מאה"ר ונק' גם כן גילוי מקיפים דאבא כי יראה עילאה זו הוא בענין אבל חרדה גדולה נפלה עליהם משום דמולייהו חזי כו'. ומכל מקום התכלת הוא במל' שהוא יראה תתאה כי כן יראה תתאה שרשה מחכמה ויראה עילאה נעוץ סופן בתחלתן ועמ"ש בד"ה וזאת המצוה בענין ועתה ישראל מה כו' כ"א ליראה את ה' אלקיך, ועיין עוד מענין תכלת בזהר חלק א' בראשית דף נ"א א' תרומה קל"ה א'). וזהו ענין מצות ארבע ציצית לחיות מסובב במצות שני ציצית לפניו ושני ציצית לאחוריו.

אף חושך נדמה לו לאור אבל כשמקבל מתחלה מהקב"ה והכיר אותו כמ"ש וידעת היום והשבות כו' והרחיק הרע וכמ"ש ועשיתם אותם ואזי ולא תתורו אחרי כו' אשר אתם זונים כו' שדומה לזונה שאסורה לבעלה וכך לא יוכל לקבל בתוכו גילוי אלקות אם לא ע"י תשובה כדאיתא ביומא (דף פ"ו ע"ב) א"ר יוחנן גדולה תשובה כו' ואת זנית כו' ושוב אלי כו' ע"ש. אבל אנשים שלא הלכו אחר יראת ה' אינו בחי' זונה מי שלא ראה אור כו' אך באמת הרי נאמר ועמך ישראל כולם צדיקים ועל כולם נאמר נפשי אויתך כו' ועב"ז הנפקותא הוא כי יש פנימיות וחיצוניות וכל מי שנקלט בפנימיותו יותר קרבת אלקים יותר צריך שלא יהיה כמו זונה אפילו בדקות הענינים כמו בתאוות היתר וזהו ענין תכלת דאכיל ושצי הרע דנפש הבהמית שמק"נ והיינו כי כדי להיות ובערת הרע. ולא תתורו זהו ע"י חומי התכלת כי תכלת נק' כורסיא דדינא דדיינין בה ד"ג (בזח"ב תרומה דף קל"ט א' וס"פ שלח דקע"ה א'). ומוזה יומשך היראה להיות יראת חטא וכמש"ש בפ' קרח (קע"ח ב') אלמלא דינא לא אשתכח בעלמא כו' ע"ש ונתבאר במ"א. ובאמת עיקר פי' יראת חטא להתיירא מן החטא שהרע הוא מר ממות כמ"ש את המות ואת הרע. והיינו דכמו שע"י קיום המצות תתעלה נפשו מאד כך לעומת זה ע"י הרעה נאמר ואת נפש אויביך יקלענה בתוך כף הקלע דהיינו קליעה למקום רחוק מאד מאד מאור פני ה' עד שהדין והמשפט הנמשך על החוטא מכורסיא דדינא זהו כמו רפואה לו כמאמר מוטב דלידייני' וליתי לעלמא דאתי שכדאי כל יסורי גיהנם כ ו' ולכן הדין הנ"ל תכליתו חסד ולא נקמה ח"ו וכמ"ש מזה בד"ה החלצו מאתכם ומוזה ימשיך האדם יראה גדולה בנפשו להתיירא מאד מן החטא. כיון שאפילו כורסיא דדינא שלמעלה דדיינין בה דיני נפשות זהו טובה עצומה ומוטב דלידייניה והחטא גרוע יותר. לכך מבחי' תכלת יומשך להיות ולא תתורו כו'. והנה ארו"ל תכלת דומה לים הוא בחי' מל' דאצילות שנק' ים. וים דומה לרקיע שהוא בחי' מקיף וכמ"ש בזהר ר"פ חיי שרה, כי גבי ים כתיב ג"כ והים עומד עליהם מלמעלה וכמ"ש במ"א בד"ה מי מנה. והנה כתיב בנסוע המחנה כו' ופרשו בגר כליל תכלת מלמעלה דהיינו בנסוע

(קיצור. ענין תכלת לשון תכלה שמכלה ומבער הרע דהנה"ב לקיים מה שכתוב ולא תתורו. ושלא להיות בחי' אתם זונים אפילו בדקות ותאוות היתר כי מהתבוננות בענין כורסיא דדינא יומשך יראת חטא, ותכלת דומה לים מל' דאצילות וים דומה לרקיע מקיף ותכלת מקיף דמל' דוחה ומסמא עיני החיצונים ולכן במסע כלי המשכן כתיב ופרשו בגד כו' תכלת כו' וחומי תכלת דציצית המשכת יראה וענין ב' ציצית לאחוריו שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני וב' ציצית לפניו כו' ודרך כלל אהוי"ר הנמשך ע"י הציצית מבחי' אהוי"ר עילאין שלמעלה מסדר ההשתלשלות ולכן נמשך על ידי חומי הציצית דוקא ושער רישיה כעמר נקא. וברכות נשא פ"ד איתא מפני שתכלת דומה לעשבים והעשבים דומים לים כו' וע"ש עוד הרבה בחינות עד כבוד. ויש לומר פ"ד דומה לעשבים ע"ד מה שכתוב בד"ה ואלה המשפטים בפ' וענין ונתתי עשב כו' ע"ש):

ד. ועתה יובן ענין מחלוקת קרח וטעותו. אמר קרח מלית שכולה תכלת כו', ובכחאריז"ל מבואר דנתקנא קרח על זקן אהרן כו', והכל ענין אחד כי הנה ענין בה"ג נקרא שושבינא דמטרוניתא שהוא המעלה נש"י במקורם באור א"ס ב"ה והיינו על ידי שממשיך להם אהבה רבה וזהו ענין דיקנא דכהנא רבא וכמ"ש כשמן הטוב כו' זקן אהרן שיוורד על פי מדותיו דהיינו שנמשך ויורד על ידו מבחי' מדותיו של הקב"ה שהוא אהבה רבה מבחי' ורב חסד ולפיכך נמשך דוקא על ידי זקן אהרן בחי' שערות שלהיותו מלמעלה מסדר ההשתלשלות על כן אי אפשר להיות נמשך כ"א על ידי בחי' שערות דוקא על דרך משל מה שאין כן האהבה הנולדת ונמשכת רק מהשכל שהוא בבחי' השתלשלות והוא ע"ד שנתבאר למעלה וזהו ענין זקן אהרן שיוורד ע"פ מדותיו כו' ר"ל המדות שלמעלה מההשגה כו' וזהו ג"כ ענין חומי הציצית תכלת ולכן דו"ר עילאין כו' (ובכ' ציצית שלפניו שהאחוי"ר נמשך דרך בחי' פנים שהוא בחי' השגה היינו שנמשך מלמעלה מהחכמה בחו"ב כו'). אך כלוים נאמר והעבירו תער כי מפני שהלויים הם מסמא דשמאלא מבחי' גבורות ע"כ אדרבה צריך שלא יצא

השנים שלאחריו א' כנגד בחי' שמאלו תחת לראשי והב' וימינו תחבקני והיינו כנגד בחי' ב' מדרגות תכלת ולכן שהתכלת הוא מבחי' גבורה ונק' שמאלו ונק' שמאל דוחה ע"ד ותתצב אחותו מרחוק ואינה דחייה אמיתית וכמו שכתוב ע"פ ואימתך לא תבעתני כו' וכדכתיב מרחוק ה' נראה לי שבחי' חכמה הוא בחי' רחוק אך נמשך ממנו גם כן דחייה ממש לסמ"א שהמקיף תכלת דוחה ומסמא עיני החיצונים וזהו מה שכתוב ולא תתורו כו' אשר אתם זונים שלא להיות בבחי' זונה ח"ו והיינו ע"י המשכת היראה ופחד ה'. ובחי' ימינו תחבקני הוא בחי' אהבה. והשני ציצית שלפניו הוא נגד הלב להמשיך אורות עליונים אל הלב כו' (פי' כמ"ש במ"א שיש ב' מיני אהבה האהבה הבאה מהשגה מהתבוננות בגדולת ה' ויש אהבה התלהבות למעלה מהשגתו והנה האהבה על פי השגה נקרא פכ"פ כי בפנים יש הכל שכל ראה ושמיעה מה שאין כן אהבה שלא על פי השגה נקרא אחר כו' כמו באחור רק עצמות לבד ועורף וכמו שאחד דוחפו בעורף ואינו יודע מאין היתה לו זאת כו' והנה לבוא להשגה יותר גדולה שהיא פכ"פ צריך מקודם להיות אב"א היינו להתלהב לבו למעלה מכפי ערך השגתו כו', ועל דרך זה יש לומר ענין הב' ציצית שלאחוריו וזהו בחי' קוצי דשערי שמכה מאחוריו כו' שהאחוי"ר למעלה מהשגתו וזה יבא להשגה יותר גדולה ואחוי"ר הן הב' ציצית שלפניו כו', ועוד יש לומר בחי' אחר ופנים נקרא אתכפיא ואתהפכא כמו שכתוב בד"ה זכור דעמלק וכך מבחי' ב' ציצית שלאחוריו יומשך הכח לבוא לבחי' אתכפיא בחי' לעשותה לאהבה ועל ידי זה אחר כך יבא לבחי' אהבה בתענוגים וזהו ענין השני ציצית שלפניו ועמ"ש בד"ה ואחיה אצלו אמון בענין אחר וקדם צרתני ובד"ה ביום השמיני שלח). והנה מעלת אחוי"ר הנמשך על ידי הציצית הוא שיש אחוי"ר ע"פ השתלשלות שהמדות נמשכים מהשכל, אמנם יש אחוי"ר שלמעלה מסדר ההשתלשלות מבחי' ורב חסד כו' ויראה עילאה וזה נמשך ע"י הציצית ולכן הם בחי' חומיין שנק' שערות וכמ"ל שלהיות גילוי בפנימיות מלמעלה מסדר ההשתלשלות הוא על ידי בחי' שערות דוקא וזהו ענין חומי הציצית כנ"ל ועיין מה שכתוב על פ' ועשית ציץ כו':

בו') ואיך יתכן שבחטלית והמקף עצמו לא יהיה המצוה כ"א רק כאשר נמשך ממנו חומין שהם רק המשכה מצומצמת לגבי המקף עצמו בו'. והיתה כוונתו שבוה יחלוק ג"כ על כהונת אהרן דכשא"צ לחומי הציצית כמ"כ א"צ לבחי' המשכה הנמשך דוקא ע"י השערות ולכן יוכל הוא ג"כ להיות כה"ג אע"פ שבלוים א"א להיות המשכת קדושה עליונה מבחי' שערות מטעם הנ"ל הרי אמר מלית שכולה תכלת א"צ כלל לחומין (ובמגיד משרים פ' קרח איתא ג"כ ע"י, ושרש הענין במחלוקת קרח י"ל כי הנה לעתיד יהיו הלויים כהנים כמש בלק"ת מהארז"ל ביחזקאל כי אז יתעלה בחי' הגבורות ולכן ארז"ל פ"ט דשבת שלעתיד יאמרו ליצחק כי אתה אבינו ופי' בלקומי הש"ס מהארז"ל שם דהיינו שהגבורות יהיו עיקרים ע"י בירור עולם התהו והחסדים יהיו מפלים להם וכמ"ש הרמ"ז פ' עקב (בדף רע"א סע"א). ועד"ז פי' הארז"ל המשנה פ"ה דאבות כל מחלוקת שהיא לשם שמים סופה להתקיים בו' זו מחלוקת שמאי והלל. והקשו ע"ז איך ראוי לומר על מחלוקת שיתקיים והרי אי אפשר להתקיים אלא אחד מן הדעות ומלת מחלוקת כוללת השני צדדים, ותירצו משום שאלו ואלו דברי אלקים חיים ויש לדברי בית שמאי ג"כ שרש למעלה באצילות רק שאין הלכה בן כמ"ש במדרש שמואל באבות שם ואין זה תירוץ מספיק על לשון סופה להתקיים. אכן הארז"ל פי' שלעתיד בזמן המשיח תהיה הלכה בבית שמאי כמ"ש המק"מ (פ' בראשית ד"ז ע"ב) וזהו סופה להתקיים ממש. ולכן רצה קרח לעשות גם עכשיו מהגבורות עיקר וזהו ענין מלית שכולה תכלת וא"צ לחומין שהם המשכות שהוא מבחי' חסד, ואף חומי התכלת הוא כענין אור החסד בכלי הגבורה כי החוט זהו המשכה בו' ועמ"ש כמ"א בענין פ' שניה דק"ש שהיא בחי' גבורה ואעפ"כ יש בה שם ע"כ שהוא בחינת חסד. אך באמת שנה ברואה כי הנהגה זו א"א להיות כ"א אחר שלימות הבידורים שמעולם התהו שהוא בחי' גבורה כשיתבררו הסינים לגמרי והרי אז גם היצר הרע שמבחי' גבורה יתהפך להיות טוב מאד. משא"כ עכשיו היום לעשותם מהגבורות יש יניקה לחיצונים וזהו ענין היצח"ר בו' ולכן החסדים הם עיקר והגבורות אפילו דקדושה צ"ל מפלים

מהם החמשכה עוד בבחי' שערות וצמצומים (שא"כ היה זה רבוי כחות הדין ולכן ע"ז נאמר ואיש כי ימרט ראשו קרח הוא טהור הוא וכמ"ש בזה"ג תוריע (דמ"ח ע"ב ודמ"ט ע"א) שעל שם זה נק' בן קרח לפי שהלויים צ"ל בן, ודוקא בכהנים ששרשם מבחי' רב חסד אז השערות הם המשכת עליונות. ואדרבה דוקא מבחי' שערות לבד יכול להיות הגילוי והמשכה מבחי' זו שאל"כ לא יוכלו להכיל. משא"כ בלויים א"צ להיות שערות בו' וכעין זה נת' למעלה פ' אמור ע"פ ונקדשתי בתוך בו' בענין מ"ש בנויר קדוש יהיה גדל פרע בו' ע"ש. ואע"ג דתכלת הוא ג"כ גבורה ואעפ"כ אדרבה חומי תכלת דציצית הוא המשכת קדושה עליונה. לא דמי. דהא תכלת עמרא הוא צמר לבן שהוא מבחי' שער רישיה כעמר נקא שהוא אדרבה אמיתת החסד רק שנצבע בגוון תכלת. והיינו ג"כ גבורות דאבא שהם גבורות ממותקות. יראת ה' לחיים וגם אור אבא דוחה החיצונים כמ"ש בע"ח בדרוש הנגעים. משא"כ הלויים הם כעצם בחינת גבורה והיינו ג"כ גבורות דאימא, אשר מבינה דינין מתערין ואע"פ שהם ג"כ גבורות עליונות דקדושה לעורר הרנה והתשוקה בו' מ"מ כיון דמשם דינין מתערין צ"ל והעבירו תער בו', ועמ"ש"ל בד"ה בהעלותך את הנרות בענין קרבנות הנשיאים והעלאת הנרות דאהרן שארז"ל שלך גדול משלהם בו' ע"ש). וזה היה קנאתו על אהרן שהוא בחי' שודמ"ט שמבחינת זקן אהרן ושערות דכהנים נמשך קדושה עליונה ה משכת אחו"ר לנשי' ובלויים אדרבה והעבירו תער בו' שאין מהם המשכת בחי' זו, ומפני שלא היה אצלו בחי' המשכה זו ע"כ חלק עליו ע"ז. ואמר שאין נצרך כלל לבחי' שערות וחומי דציצית. שהשערות וחומין הוא המשכה בבחינת צמצום, ולכן שאל מלית שכולה תכלת בו' פי' שהוא אמר שהעיקר הוא התכלת כי תכלת הוא ג"כ בחי' גבורות כנ"ל אכיל ושצי בו' ואמר שהעיקר הוא המלית שכולה תכלת דהיינו המקף שהוא המסמא עיני החיצונים כנ"ל ושהוא פטור מן הציצית שהם החומין והשערות הממשיכים האורות בבחי' פנימיים ואמר שא"צ כלל להמשכה זו כי הרי המקף עצמו גבוה יותר מהחומין ואו"פ הנמשכים ממנו (וגם כמ"ש"ל דשרש כל המקיפים הוא מבחי' המקף הגדול שלמעלה מהקן וחומ

שהם מבחי' נימין וא"פ הנמשכים ממנו ע"י צמצום בבחי' שערות לכך יוכלו להתלבש ממש בציצית הגשמיים. ולכן אפילו מלית שכולה תכלת ותכלת דומה לים הוא ים החכמה וים דומה לרקיע שהוא בחי' מקיף, אעפ"כ חייב בחוטי ציצית דתכלת שהם נימין וא"פ הנמשך משם שיאירו ללב בבחי' פנימית כי האומר אין לי אלא תורה אפילו תורה אין לו וצריך להמשיך יראה ואהבה מלמעלה ע"י הציצית שהם השערות בו' (וזהו ויקח קרח בן יצחק שלקח לו למענה היותו בן יצחק שהוא שמן והענין כי הנה מבואר לעיל פי' מ"ש כשמן הטוב על הראש בו' זקן אהרן בו' והוא מוחין דאבא (בפ' ויקרא ד"ו ע"ב) ושרשו מהחשפעה הנמשך מיסוד דע"ק על גלגלתא דא"א ע' בפ' אמור דפ"ח סע"ב ובפ' הרמ"ז לשם ולכן הוא עליון על כל המשקים כי יין מוחין דאימא ההעלם השייך לגילוי אבל מוחין דאבא הוא מה שלמעלה מסדר ההשתלשלות ששרשו מע"ק שהוא חד ולא בחושבן הע"ס בו' וכמ"ש במ"א בפ' אל עליון בחי' סוכ"ע. והנה בחי' שמן זה הוא הנמשך ע"י מעשה המצות שנק' כי נר מצוה כמבואר בת"א פ' מקץ בר"ה ענין חנוכה ובר"ה ראיתי והנה מנורת זהב. אך ע"י המצות הוא עדיין בבחי' מקיף ושיבא לידי גילוי זהו ע"י החכמה בחי' ותורה אור שהוא גילוי טעמי מצות שהאור אינו מאיר אלא ע"י השמן שבנר. והשמן עצמו אינו מאיר כי הוא בחי' ישת חשך סתרו שהוא בחי' כתר ורצון העליון שלמעלה מההשגה. אלא שמאיר לגילוי ע"י אור החכמה. וזהו ואספת דגנך ותירושך ויצחקך פי' דגנך הנגלות שבתורה שנק' חטה לכו לחמו בלחמי. תירושך בחי' נכנס יין יצא סוד שהוא ריון דאורייתא. והוא כמו גופא דאורייתא ונשמתא חנו' בפ' בהעלותך (דקנ"ב ע"א) ויצחקך הוא רוא דריון בחי' נשמתא לנשמתא ובענין ממירא דכל ממירין שגם מבחי' ההעלם הוא נעלם כענין כי גאה גאה. וכמ"ש בבואר ע"פ בהעלותך בפ' שמן משחת קדש שבחי' קדש העליון הוא חכמה עילאה והשמן מושח את הקדש כי הוא מו"ס דעתיקא. אשר אבא יונק ממזל השמיני שבו נמשך הארה מבחי' שמן דמו"ס. וזהו ענין כשמן הטוב בו' זקן אהרן. ולכן הוא בן עמרם דפי' הרח"ו הובא במק"מ פ' שמות (ד"א ע"ב) שהוא מענין עמר נקא כי הוא אבא

לגבי החסידים, ולכן הלכה בבית הלל דוקא אף שמחלוקת שמאי היה לשם שמים אעפ"כ ב"ש במקום ב"ה אינו משנה. וזשארז"ל פ"ק דשבת די"ז ואותו היום היה הלל כפוף בו' והיה קשה לישראל כיום בו' דלכאורה הדמיון תמוה, אלא שהוא מטעם הנ"ל, רק לעתיד דוקא הוא שיתעלו הגבורות והיינו דוקא אחר שנבנעו לחסידים. וזהו ענין בית שמאי וע' ביבמות (דף י"ד ע"א). משא"כ קרח שלא נבנע לכן היה לו מפלה בו'. ועיין בזה"א בראשית די"ז ובפ' ויחי דר"נ ע"א):

קיצור. (ענין בה"ג זקן אהרן להמשיך אה"ר הוא קרוב לענין המשכה שע"י חוטי הציצית. ולפי שבלוים נאמר והעבירו תער ע"כ חלק ע"ז ואמר מלית שכולה תכלת א"צ כלל לחוטי הציצית שהם בחי' שערות בו' כדי שע"ז יהיה הוא יש ודבר אף שאין בו בחינה הנ"ל):

ה. והשיב לו מרבע"ה כי אפילו מלית שכולה תכלת צריך וחייב דוקא לעשות חוטי יען כי עיקר יסוד התומ"צ הוא להמשיך גילוי אור א"ס ב"ה למטה וכמאמר אם רין לבך שוב לאחד ולא די בבחי' רצוא לבד שזהו בחי' ליום בו' וכדי שיהיה המשכה והגילוי למטה בבחי' א"פ מלמעלה מהשתלשלות הוא דוקא ע"י החוטי שהם המשכת אורות אל הלב בבחי' פנימיים ואע"פ שהחוטי הם בחי' צמצומים הרי כך היא המדה שלחיות המשכה עליונה מלמעלה מסדר ההשתלשלות בבחי' פנימיות א"א כ"א ע"י שערות וחוטי בו' ואם לאו לא יומשך כלל בבחי' המשכה וגילוי למטה (והרי תכלית הבריאה הוא לשבת יצרה להיות דירה בתחתונים שיהיה הגילוי מלמעלה למטה ועמ"ש מזה בד"ה בפ' נסכים כתיב) וישאר בבחי' העלם ובבחי' מקיף לבד והעיקר הוא שיומשך בבחי' גילוי והיינו ע"י חוטי הציצית דוקא. ולכן אין בהמלית שום קדושה כלל ומותר להשתמש בו דברי חול משא"כ בציצית, אף שהמלית רומז להמקיף שגדלה מעלתו במאד מאד על קדושת הציצית שהן נימין וא"פ הנמשכים ממנו כמ"ש לעיל, מ"מ היא הנותנת שמפני גודל מעלתו שהוא אור גדול לאין קץ ממש ע"כ אין יכולה המשכה זו להתגלות למטה כלל להתלבש במלית הגשמית. אבל הציצית לפי

והמקיפים אינן נמשכים מאור א"ס אלא ע"י הקו וחוט שהוא אור פנימי ונמשך ע"י צמצום ומקום פנוי מקודם בו' ואח"כ נמשך בחי' הקו ואז ממנו דייקא מתעגלים העגולים והמקיפים בו' ואם לא בן לא היה יכול להיות שום המשכה ועמ"ש במ"א בענין הרועה בשושנים א"ת שושנים אלא שושנים בו'. וכמ"כ בחומי הציצית עצמן ששרשן מבחי' שער רישיה בעמר נקא והרי איתא בע"ח שער א"א פ"ה ויש בחי' שערות מעולין מן הלבנונית בו' וב"ה במבוא שערין ש"ג ח"ב ספ"ט לפי שהשערות הם ווין ונמשכים מת"ת דעתיק בו', וגם כי הרי מבואר למעלה שחומי הציצית זהו ענין א' עם זקן אחרן שלבן קרח שחלק על כהונת אחרן חלק גם בן על מצות ציצית. וזקן אחרן זהו בחי' י"ג ת"ד אשר שם י"ג מדה"ד ומבואר במ"א שבי"ג ת"ד מאיר ונמשך הארה שלמעלה מעלה מהשתלשלות שהרי י"ג מדה"ד הוא בחי' נושא עון לכפר על פגם וחסרון המשכת המקיפים שנמשכים ע"י המצות בו' ועכצ"ל שמאיר בהן הארה שלמעלה מהמקף. וב"ה במב"ש ש"ג ח"ב ספ"ה בענין רישא תנינא דאריך שמתלבש בי"ג ת"ד ולא באברים לרוב העלמו בו', ועמ"ש מזה בביאור ע"פ שוש אשיש ומה שכתוב סד"ה כי ההרים ימושו בענין מאי פרי מצות. ועמ"ש סד"ה את שבתותי תשמרו בענין פי' אני הוי' דפי' אני הוא עצמותו ית' עם שם הוי' שהוא מה שמאיר על ידי צמצום בחי' יו"ד בו' כולא חד ממש וכמ"ש לעיל בשם בראשית רבה פרשה ד' הוי' כשהוא רוצה הלא את השמים ואת הארץ אני מלא וכשהוא רוצה היה מדבר עם משה מבין שני בדי הארון וע"ש. וזהו שאמרו צמצם שכינתו בין שני בדי ארון הרי שזה נקרא צמצום לגבי א"ס ב"ה ועל ידי זה עיקר הגילוי עד שהכלי לגילוי בחינה זו דייקא נקרא קדש קדשים ומכל מקום בא הגילוי ע"י צמצום דוקא. ועמ"ש מענין יו"ד דשם בר"ה שרי אשתך וכמ"א ע"פ מאמר הזהר (חלק ג') פרשה אחרי דע"מ) הביאו עלי כפרה בו'. ועוד זאת כמ"ש בפרשה וישלח בר"ה ויקח מן הבא בידו מנחה ויעקב יו"ד עקב בו' הגם שיו"ד היא הארה מצומצמת בו' ע"ש שצ"ל בחי' זו דייקא, ועל דרך זה נתבאר ע"פ מ' וב לחסות בו' כי העיקר שיחיה הוי' לי בו' ע"ש. והנה על ידי שנמשך עתה הגילוי בבחי' קו על ידי התורה ומצות

דיניק ממזל הח' ע"ש. וקסבר קרח שאביו שהוא שמן א"כ הוא מו"ס שלמעלה מבחי' אחרן שנמשך רק בהארה ממנו הנמשך ע"י שערות בו'. ועם היותו מנבורה הרי במו"ס מלובש גבורה דעתיק ומנבורה זו עיקר שרש היחוד שהוא חשפעת השמן בו'. וע' בהרמ"ז פ' אמור שם שמן משחת קדש איהו מסמרא דשמאלא דאתמר בה וקדשת את הלויים היינו גבורה דע"י שבמו"ס. א"כ הוא למעלה ממשא ואחרן שהם בחו"ב דאצילות שמקבלים רק ממזלות דמו"ס. וכמו השערה שאינה ערוך לגבי עצמיות המוחין. וע' ברע"מ ר"פ כי תשא נבי במי מתקדש ע"פ ב"ד ובפי' הרמ"ז שם. וזהו ויקח קרח בן יצחק שלקח לו למענה היותו בן יצחק ור"ל שאף לו יהא שבאצי' החסדים גבוהים מהגבורות אמנם היותו בן יצחק בחי' שמן מו"ס הרי שם הגבורות גבוהים יותר ע"ד שיאמרו ליצחק כי אתה אבינו פנימיות אבא ובמשה נאמר ופני לא יראו וזהו להצהיל פנים משמן. וע"כ סבר שהוא בגבורה שלו יגיע למעלה ממשא ואחרן בו'. אך באמת מזה בזה דהשמן עצמו א"א להגיע כלל כי הוא ישת חשך סתרו וא"א להיות ממנו שום גילוי כ"א אחר שנמשך ע"י השערות דוקא בחי' עמר נקא שהוא בחי' עמרם כנ"ל. וזהו ענין אחרן בחי' נראה אור אותיות אחרן שבו ועל ידו דוקא נראה אור והוא נמשך מבחי' שמן למאור מקור האור. אבל עכ"ז השמן בעצמו אינו מאיר כלום כ"א ע"י האור הוא בחי' חכמה שיונק ע"י שערות דעמר נקא הנ"ל. משא"כ קרח בחי' קרחה שאין בו בחי' שערות לא יוכל להמשיך כלום מבחי' שמן הטוב. ולכן אדרבה נהפוך הוא דמשה ואחרן דוקא נקראו שני בני ה"צחר כמ"ש ברבות בא ר"פ ט"ז לפי שבהם ועל ידם דוקא נמשך בחי' כשמן הטוב בו' כמ"ש מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד כשמן הטוב בו' דקאי על משה ואחרן כמשארו"ל (בהוריות פ"ג דף י"ב ע"א וברבות פרשה קרח ובפ' ויקרא ספ"ג והיינו לפי שהם מבחי' ב' מזלות ונוצר ונקח שבהם ועל ידם דוקא נמשך בחי' שמן הטוב וגם בתחלת אצילות העולמות היה צמצום ונמשך האור בבחי' קו וחוט דוקא כדי שעי"ז יוכל להיות המשכת אור א"ס ב"ה בבחי' גילוי בפנימיות בו' משא"כ אם לא היה נמשך בבחי' קו לא היה יכול להיות שום גילוי למטה וגם כל העגולים

בו' ועיין ברבות סדר לך לך ס"פ מ"ג גבי אם מחוט ועד בו' מה יפו פעמיך בנעלים וע' בזהר חלק א' ויגש (דר"ז ע"ב) בענין חוט של חסד ובפ' הרמ"ז שם. (ח"ב תרומה קמ"ט א' חלק ג' ויקרא כ"ג ב'. כ"ה סע"א ע"ב) ובפ' אחרי (דס"ד סע"ב) ובמק"מ שם. וע' בפ' נשא (קל"ד ע"א) האי חוטא יקרא קדישא בו'. ובמשנה ספ"ק דקדושין על זה נאמר והחוט המשולש בו' ועמ"ש במ"א ע"פ מאמר הו"ח א"פ וישלח (דקע"ה ב') בענין כי ישרים דרכי ה'. ועיין בת"א סד"ה ויהי מקץ מ"ש בפ' מארז"ל (פ"ב דחגיגה י"ב ב') חוט של חסד משוך עליו ביום ומוזה יש להעיר למש"כ בקר ויודע ה'. בקר דוקא ועיין מענין בקר ויודע במדרש ובוח"ג פ' קרח (קע"ו ב') ובפ' בלק (דף ר"ד ע"ב) ע"פ בקר אערוך לך ואצפה. ואפ"ל דלכן לענין חומי הציצית קיי"ל ג"כ דכסות לילה פטור מן הציצית. כי עיקר המשכת חוט של חסד הוא מבחי' מדת יום בו':

קיצור. שכדי שיומשך הגילוי בבחי' פנימיות צ"ל ע"י צמצום והמשכת קו ולכן בחומי הציצית אסור להשתמש בהן מה שאין בן בהטלית. ועד"ז ארז"ל כל האומר אין לי אלא תורה בו' וזהו פתחי לי פתח של תשובה כחודה של מחט בן פורת יוסף. וענין בן יצחק שמן מקור מוחין דאבא וענין דגנך תירושך ויצהרך ואהרן נמשך מבחי' הארת מו"ס שבמזלות ונוצר ונקת. וקרח מען שהוא בן שמן עצמו. אך באמת השמן עצמו הוא ישת חשך סתרו וא"א להמשיכו כ"א ע"י שיורד על הראש בחי' ושער רישיה כעמר נקא וכן על הזקן וזהו דוקא ע"י משה ואהרן כמ"ש מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד כשמן הטוב בו':

יהיה אח"כ לע"ל גילוי אור הסוכ"ע שלמעלה מהקו בו' שהמקיף יתגלה בבחי' פנימי והיינו דוקא על ידי שנמשך תחלה גילוי א"פ מבחי' הקו אוי דוקא יוכל להיות לע"ל גם בן גילוי המקיף מה שאין בן אם לא היה נמשך תחלה גילוי זה בו', וזהו ואמר ביום ההוא הנח אלקינו זה קוינו לו שעל ידי שהמשכנו אותו בבחי' קוין על ידי ההמשכות שעל ידי תומ"צ שהם שלשה קוין תורה ועבודה וגמ"ח ע"י זה יהיה נגלה אח"כ אור המקיף עצמו שלמעלה מהקו וכמ"ש במ"א בפ' ויקרא גבי ענין העבודה ומצות תלמוד תורה. וזהו מארז"ל בשה"ש רבה ע"פ אני ישנה. פתחי לי פתח אחד של תשובה כחודה של מחט ואני פותח לכם פתחים שיהיו בו' וע"ש בילקוט ובוהר ח"ג פ' אמור (דצ"ה א') ואני אפתח לכם תרעין עילאין ובמ"א אמרו ואני אפתח לכם בפתחו של אולם, פי' שכל האתעדל"ת שבעולם נקרא רק פתח כחודה של מחט לגבי אור א"ס כ"ה הסוכ"ע שאין ערוך אליו בו' כי בפתח זה אי אפשר להיות נמשך רק מבחי' הקו וחוט הנמשך מאור א"ס כ"ה, וזהו פי' כחודה של מחט עד"מ שבו נמשך החוט. וזהו ענין בן פורת יוסף פורת אותיות תופר דהיינו שמחבר בחי' בי"ע לאצילות שיחיה הגילוי למטה כמו למעלה כמו שכתוב במ"א על פ' לעשות הישר בו'. וזהו ענין המשכת הקו וחוט מאור א"ס גם למטה. וזהו על ידי פתח של תשובה ומע"מ. והנה עם היות שהוא רק בחי' כחודה של מחט והמשכת הקו בו' אך על ידי זה דוקא אפתח לכם בפתחו של אולם והוא גילוי אור א"ס כ"ה הסוכ"ע ממש, ומכל זה יובן ענין מה שהשיבו מרבע"ה שהעיקר הוא בהמשכת חומי הציצית דוקא. אשר זהו התכלית והיכולת שאפשר להמשיך עתה ועל ידי זה ממילא לעתיד ואני אפתח לכם

שיתברכו בכל טוב סלה

לזכות

הת' מנחם מענדל בן
שיינא באשא

ליום הולדתו כ"ט תמוז

לברכה והצלחה בכל
המצטרך לו

לאריכות ימים ושנים
טובות

לזכות

אסתר בת

רחל

שתתברך בכל טוב סלה

לזכות

הילד חייל בצבאות ה'

אברהם זאב בן שיינא
באשא

ליום הולדתו כ"ב אלול

לשנת הצלחה רבה
ומופלגה בגו"ר

לזכות

ר' לוי יצחק הלוי

וזוגתו מרת חנה

קוריןסקי

וכל יוצאי חלציהם

ולזכות

'חדר מנחם' מלבורן
אוסטרליה

לעילוי נשמת

יחזקאל בן יוסף חיים

ולעילוי נשמת

רבקה בת יחזקאל

לעילוי נשמת

ר' ראובן בן ר' יוסף
רובינשטיין ע"ה נדבת

חתנו ר' מיכל קארצאג

לזכות

בת מצוה

יהודית

כ"ח תמוז תשע"ג

ולזכות אחיותיה חי'
מושקא, זעלדא, ואחיה
שרגא פיוויש, מנחם
מענדל

נדבת הוריו

מרדכי אברהם ישעיהו
וזוגתו מרת אסתר שפרה

טלזגר

לזכות הרב ומשפיע
שמואל לו, שימשיך
בעבודתו הקודש

מאת תלמידו

שאול גנוגלי

לזכות

World Trade
Copiers

ואברהם הולצברג

לזכות

לרפו"ש לשאול אליהו
שיחי' בן חנה רבקה
שתחי'

לזכות

מרת חנה מינא בת

שושנה אביבה

שתתברך בכל טוב סלה

לעילוי נשמת

הרחמים רבים כתריאל

שלום בן

הרחמים רבים חיים

יצחק ע"ה

נלב"ע ביום הש"ק ח'

תשרי תשס"ז

תנצב"ה

לזכות

הרה"ת ר' יונתן מיכאל

הכהן

בן ריסא, וכל משפחתו

שיתברכו בכל טוב סלה

לזכות

הרה"ת ר' נחמן דוב

שיחי'

בן מאלע, וכל משפחתו

שיתברכו בכל טוב סלה

לעילוי נשמת

הרה"ח הרה"ת ר'
שמואל אייזיק הלוי ע"ה

פאפאק

נפטר ליל ש"ק פ'
במדבר, ה' סיון ערב חג
השבועות, התשע"ב

ת.נ.צ.ב.ה.

נדפס על ידי ולזכות
משפחתו שיחי' לאורך
ימים ושנים טובות

לעילוי נשמת

בתייה בת שלמה הלוי
ע"ה

ת.נ.צ.ב.ה.

לזכות

ולרפואה שלימה וקרובה
עבור

חי' אלה שתחי' בת ריסא

ולזכות

עמנואל בן חי' סאשה

לזכות

רפו"ש ליוסף יצחק בן
אירים

ודורי בן אורה

לזכות אשר בן רינה
לזיווג משורש נשמתו

ולגאולה שלימה של עם
ישראל בקרוב ממש

מנדבים חודשיים - 50

שיתברכו בכל טוב סלה בבני חיי מזוני ובכולם

רווחי

לזכות

משפחת באבי'ג

שיתברכו בכל טוב סלה בבני חיי מזוני ובכולם

רווחי

לזכות

הרה"ת ר' שלום דובער

וזוגתו מרת חי' מושקא

גורביץ

וכל משפחתם

שיתברכו בכל טוב סלה בבני חיי מזוני ובכולם

רווחי

לזכות

הרה"ת ר' לוי הלוי בן שרה

וזוגתו מרת שיינא מלכה בת רחל

ובניהם יהודית, צבי הירש הלוי, חי' מושקא

בת שיינא מלכה

שיתברכו בכל טוב סלה בבני חיי מזוני ובכולם

רווחי

Refuah Sheleima for

Daniel Reuvein ben Dina

Donated

Anonymously

לזכות

משפחת אהרן

מנדבים חודשיים - 150

לזכות

ר' יעקב בן חנה שי'

גרסון

וכל משפחתו

שיתברכו בכל טוב סלה

לזכות

הרה"ת ר' שמואל דוד וזוגתו

שיחיו

ניומאן

וכל משפחתם

שיתברכו בכל טוב סלה בבני חיי

מזוני ובכולם רווחי



לעילוי נשמת

הרה"ת הר' אליהו ציון בן הרה"ת ר' חנניה ומרת ברוכה
ולזכות

מרת סופי' בת גרז שתבדל לחיים טובים וארוכים
ולזכות

ר' חיים שמעון בן רחל, ומרת חי' לאה בת ראשקא שיחיו

נדבת

אוריאל בן סופי'

וזוגתו מרת חנה טויבע בת חי' לאה

ומשפחתם שיחיו

להצלחה רבה בגו"ר



השליח הרה"ת ר' יוסף יצחק וזוגתו מרת שטערנא שרה שיחיו

מינץ

לזכות

הילדים מנחם מענדל, אייזיק גרשון, צמח, משה, וחי' מושקא שיחיו

מינץ

שיהיו להם ברכות בכל מכל כל בטוב הנראה והנגלה, ושירווי מהם
הוריהם אידישע חסידישע נחת

נדבת

ר' יוסף הלוי וזוגתו מרת חנה מלכה שיחיו

גורביץ

לזכות

כל משפחתו

שיהיו להם ברכות בטוב הנראה והנגלה בכל מכל כל, ושירווי מהם
הוריהם אידישע חסידישע נחת

לימוד התורה יומם ולילה

מוקם ב574 א.מפייר בולברד.
פתוח 20 שעות ביממה
בשעות 6:00 בבוקר עד 2:00 בלילה
(בכל יום בשבת ובחול)

היכל הלימוד
תפארת יצחק
שע"י יגדיל תורה



www.ChassidusOnline.org